

Yù Kingngikingnguá nayù ira Olu nga Minángngilayalayâ

Yù Meyannung sù Túrâ

Yawe yù mekaruá nga libru nga iníturâ ni Lukas, nga doktor nga nepulupulù ngaw sù ira káruán nga minángngilayalayâ. Á yù olu nga libru nga iníturâ ni Lukas **Yù Napiá nga Dámak**. Á tán nga libru, kinagi na yù ngámin nga kingnguá na ngaw ni Apu Kesu áddè ngaw ta pamegapu na mangituddu, ta áddè ta kálâ na ta lángi (Kingnguá 1:1-2).

Á sawe libru, uputan ni Lukas nga istorián yù nesimmu sù ira mangikatalà kê Apu Kesu ta pamalurò da sù kinagi ni Apu nira. Ta kinagi ni Apu, “Ilayalayâ naw yù ngámin nga meyannung nikán sawe ili na Jerusalem, áнна ngámin táne lugár na Judiya, áнна tuke lugár na Samaria, ta áddè túrin ta pagáddekán na dabbuno” (Kingnguá 1:8). Á nassamá yù napiá nga dámak nga meyannung kê Apu Kesu Kiristu ta ngámin nga lugár ta tangapáddabbuno. Á yáyù nga nepakánnámmu sù ira ngámin nga tatolay nga Kudío áнна yù ira makkakerumá nga ari Kudío gapay yù awayyá ra nga mabbabáwi ta liwiliwá da áнна makiyápu ira kê Apu Kesu, tapè meyígù ira.

Á yù ira ngaw Kudío nga nangikatalà kê Apu Kesu, narigâ yù ággiád da, gapu ta nanakì yù ira kátannangán nga pári na Kudío nga manguruk kê Apu Kesu, áнна jinigirigâ da yù ira mangikatalà kê Apu Kesu Kiristu (4:1-31; 7:1-59). Á nappaná yù ággián nayù ira Kudío nga mangikatalà kê Apu, gapu ta arád da kánnámmuán ta mesipà gapay yù ira makkakerumá nga ari Kudío sù awayyá ra nga makiyígù kê Apu Kesu Kiristu. Ngam nánnámmuán nayù ira káruán nga Kudío ta mesipà yù ira ngámin nga tatolay, á minay si Pilippi nga mangilayalayâ sù gián nayù ira ari Kudío nga taga Samaria (8:7-25).

Á minay laguk si Eduru nga mangilayalayâ sù ira ari Kudío ta bale ni Kornelio, nga kapitán nayù ira suddálu nga taga Roma (10:1-48). Á nanoli si Eduru ta ili na Jerusalem, ta en na kagian sù ira kábulun na yù nesimmu megapu sù pangilayalayâ na (11:1-18). Á naggagammung ira nga nakiubobuk, á nattatádday yù nonò da laguk ta napiá nu umay ira gapay nga mangilayalayâ sù ira tatolay nga ari Kudío.

Á si Saulo yù kátannangán nga Parisio nga nanigirigâ sù ira olu nga Kudío nga manguruk kê Apu Kesu. Á nappasingan kê Saulo si Apu Kesu nga

naginnanolayin. Á nanguruk gapay si Saulo, nga mangngágan gapay ta Pablo (13:9). Á pinalurò ni Pablo yù ngámin nga inipakuá ni Apu kuna, ta minay nangilayalayâ ta ngámin nga lugár áddè ta ili na Roma, tapè mesipà gapay yù ira ari Kudio sù pammagure ni Namarò (28:30-31).

Yù Mayán nayù Libro

Melayalayâ yù Napiá nga Dámak ta ili na Jerusalem (1:1–8:3)
 Massamá yù Napiá nga Dámak ta Lugár na Judiya ána Samaria (8:4–12:25)
 Yù Olu nga Ánge ni Pablo nga Mangilayalayâ sù Napiá
 nga Dámak (13:1–14:28)
 Yù Pakkaká-ubobuk nayù ira Manguruk ta Paggagammung da
 ta Jerusalem (15:1-35)
 Yù Mekaruá nga Ánge ni Pablo nga Mangilayalayâ sù Napiá
 nga Dámak (15:36–18:22)
 Yù Mekatallu nga Ánge ni Pablo nga Mangilayalayâ sù Napiá
 nga Dámak (18:23–21:16)
 Yù Paggápù nayù ira Suddálu kê Pablo ta Ili na Jerusalem (21:17–23:22)
 Yù Pangituluk nayù ira Suddálu kê Pablo ta Ili na Sesaría (23:23–26:32)
 Yù Pangituluk nayù ira Suddálu kê Pablo ta Ili na Roma (27:1–28:31)

1 ¹ Mattúrákà nikaw, Don Topilu. Á sù ngaw olu nga iníturâ ku, kinagì nikaw yù ngámin nga kingnguá na ngaw ni Apu Kesu áddè ngaw ta pamegapu na mangituddu, ² ta áddè ta kálâ na ta lángì. Á lage na nánaw, sinaddánán ni Apu Kesu yù ira sinudduán na nga sinullà na megapu sù pakáwayyá nayù Mangilin nga Ikararuá ni Namarò, ta umay ira mangilayalayâ sù bilin ni Namarò.

³ Á pappasá na pate ni Apu Kesu ta kurù, sù paginnanole na, á naggián ta dabbuno ta appátapulu nga ággaw ána nappasingan sù ira sinullà na. Name-arú nga nappasingan nira, á aru yù kingngikingnguá na ta arubáng da, tapè ammu ra ta kuruk nga matolayin. Á kinagi na nira yù meyanung sù pammagure ni Namarò ta dabbuno. ⁴ Á paggián ni Apu Kesu paga nira, kinagi na nira, “Ari kayu lábbì mánaw ta Jerusalem. Iddagán naw yù iyawâ ni Namarò nikayu nga Mangilin nga Ikararuá, ta aggina yù kinagì ngaw nikayu nga initabbá na ngaw ni Ammò Namarò. ⁵ Á si Kuan ngaw, jinigù na kayu ta panákkilalán ta panguruk naw kê Apu Namarò. Á danum yù inipanigù na nikayu. Ngam dumá yù ipanigù ni Namarò nikayu, ta umay sangaw nikayu yù Mangilin nga Ikararuá,” kun ni Apu Kesu nira.

Yù Kálâ ni Apu Kesu ta Lángì

⁶ Á paggagammung nayù ira sinudduán na, iniyabbû da kê Apu Kesu, “Apu, sangaw nu anni yù pamatolim nikami nga ginaká ni Israel sù pammagurayám mi, nga ginubâ nayù ira kalusso mi?” ⁷ Á kinagi ni Apu

Kesu nira, “Arán naw awayyá nga kánnámmuán yù ággaw nga kesimmu na. Si Ammò ku nga Namarò, aggina lâ yù makáwayyá nga manullà ta ággaw nga kapalurò na ngámin. ⁸Á sangaw nu umay nikayu yù Mangilin nga Ikararuá, iyawâ na nikayu yù pakáwayyá naw nga mangilayalayâ sù napiá nga dámak. Á ilayalayâ naw yù ngámin nga meyannung nikán sawe ili na Jerusalem ána ngámin táne lugár na Judiya ána tuke lugár na Samaria ta ádde túrin ta pagáddekán na dabbuno.”

⁹Á kabalin ni Apu Kesu nakkagi, á ta paningan nayù ira sinudduán na, nálâ nga nagayáyun nga minay ta lángi, á nalipparán nga nattukiâ ta kunam, á arád den masingan. ¹⁰Á sinánguk da lâ paga ta lángi.

Á pattánguk da, inikáddagâ lâ limittuák yù duá nga daroban ni Namarò, nga lálláki nga nabbarawási ta puraw nga gámi nga makatulang. ¹¹Á kinagi ra, “Sikayu nga taga Galilia, anni yù kabayák naw nga mattatáddak nga mattánguk ta lángi? Si Apu Kesu, nga nasingan naw nga minay ta lángi, aggina yù manoli saw noka, á kunnay ta páno na nga nasingan naw, kunnian gapay noka yù panoli na,” kud da nira. ¹²Pakaginnâ ra sù kinagi nayù ira daroban, nánaw ira laguk ta puddul nga mangngágan ta Olibo, á nanoli ira ta Jerusalem. Tangakilometro lâ yù kárayyu nayù puddul ta ili na Jerusalem.

¹³Á labbè da ta Jerusalem, naddulò ira ta balay nga paggianád da, á minunè ira ta lágum ta utun, aggira ngámin kári Eduru, á si Kuan, si Ime, si Andares, si Pilippi, si Tomâ, si Bartolome, si Mattiu, si Ime nga anâ ni Alpio, si Simon nga Maláppà, á si Kudas nga anâ ni Ime. ¹⁴Á naggagammung ira ta kággággaw, ta nattatádday yù nonò da nga nakimállà kê Apu Namarò, aggira ngámin ána yù ira bábbay kári Maria nga yená ni Apu Kesu ána yù ira lálláki nga wáwwagi ni Apu Kesu.

Yù Pappíli ra ta Táli ni Kudas

¹⁵Á paggagammung da sù tádday nga ággaw, mággè magatù ta duápulu ira nga naggagammung tán. Á nanáddak si Eduru, á kinagi na nira, ¹⁶“Wáwwagi, napalurokin yù inipalappâ nayù Mangilin nga Ikararuá nga inipetúrâ na ngaw kê Patul Dabid sù ngaw pammagure na ta Israel. Yáyù initúrâ ni Patul Dabid nga meyannung kê Kudas nga nappagápù kê Apu Kesu. Á napalurokin, ta inipagápù ni Kudas si Apu Kesu sù ira nangnguá kuna. ¹⁷Á nebiláng si Kudas nikami nga mapulu duá nga sinullà ni Apu, nga mesipà ta pattarabáku mi.

¹⁸Á gapu ta pangabbák ni Kudas sù ira nga maggápù kê Apu Kesu, inâ na yù kuártu nga táddán na megapu sù narákè nga kingguá na, á yáyù inigátáng na ta dabbun nga natayán na. Ta napannâ si Kudas nga nallakak, á nabattâ yù sán na, á nallawán yù sine na. ¹⁹Yaw yù narámak da ngámin ta Jerusalem. Yáyù gapu na nga iningágad da yù dabbun ta Akaldama sù ággubobuk da, á yá kebalinán na yù Naragán nga Dabbun.^a

^a 1:19 Innam mu Mattiu 27:6-8

²⁰Á ajjan yù netúrâ nga kinagi na ngaw ni Patul Dabid sù kansion na, nga netúrâ ta libru nga Salmo, nga meyanung kâ Kudas, nga kunniaw:

‘Nánawán yù paggianán na, á awán bulubugá ta maggián kuna.’^b

Á ajjan gapay nga netúrâ,

‘Meyawâ laguk sù tanakuán nga tolay yù pakáwayyá na nga mattarabáku.’^c

²¹“Á yáyù nga piliat tam laguk yù tádday sù ira nga nepappapulù ngaw nikami ta ngámin nga dagun nga keggá ni Apu Kesu nikami, ²²ta áddè ngaw sù panigù ni Kuan ta áddè sù kálâ ni Apu ta lángi. Á yù tolay nga piliat tam, aggina yù mepattatádday nikami, tapè ipakánnámmu na gapay yù paginnanole ni Apu.” Yáyù áddè nayù kinagi ni Eduru.

²³Á kabalín ni Eduru nanabarang nira, pinaddepuák da laguk yù duá nga lálláki, si Kusè nga iningágad da ta Barsabas, nga Justo yù apulídu na, ána si Matias. ²⁴Á nakimállâ ira kâ Apu ta meyanung sù duá nga lálláki. Á kinagi ra, “Apu, ammun yù nonò na ngámin nga tatolay ána danniaiw nga duá. Ituddum nikami bì nu asinni yù piliam mu, ²⁵tapè aggina yù málâ sù pakáwayyá na nga mangilayalayâ ta bilim mu ána masserbi nikaw, ta nilonán ni Kudas yù pattarabáku na, tapè umay sù gián nga mepángngâ kuna,” kud da kâ Apu. ²⁶Á kabalid da nakimállâ, nabbúnù ira megapu sù duá, á napíli si Matias, nga nelannà sù ira mapulu tádday nga minángngilayalayâ.

Yù Dattál nayù Mangilin nga Ikararuá

2 ¹Á jimittál yù piestá nga mangngágan ta Pentekosto,^d á nattatádday yù ira ngámin nga manguruk sù tádday nga balay. ²Á inikáddagâ lâ yù gurù nga naggapu ta lángi, nga kun na gurù na paddák nga masikan. Á kitagurù sù lágum na balay nga paggagammungád da. ³Á limittuák nga nappasingan nira yù kun na api nga nesinisinek nga naddappá nira nga katággitádday. ⁴Á napayyán ira ngámin sù Mangilin nga Ikararuá ni Namarò. Á dagarágâ nagubobuk ira ta makkakerumá nga ággubobuk, megapu sù Mangilin nga Ikararuá nga mangiyawâ nira ta pakáwayyá ra.

⁵Á aru yù ira nga naggián ta Jerusalem, nga Kudío nga nakimoray kâ Namarò nga naggapu ta ngámin nga áppatulán ta dabbuno. ⁶Á pakaginná ra ta gurù nga kun na masikan nga paddák, gikakararérán ira nga minay nakipagammung. Á naginná ra yù pagubobuk nayù ira tatolay nga manguruk kâ Apu Kesu. Á nakalalang ira, ta mássiki nu makkakerumá yù katatole ra, naginná ra nga katággitádday yù ággubobuk na nga nakeyanatán na.

^b 1:20 Salmo 69:25 ^c 1:20 Salmo 109:8 ^d 2:1 Pappasá na límápu lu nga ággaw áddè ta kabalín nayù panaddamád da ta pattalebák nayù daroban, duttál yù Pentekosto nga panaddamád da ta pangalawâ ni Moyses sù tunung ni Namarò.

7Á nepallà yù kapállâ da, á kinagi ra, “Asinni ngámin danniaw ira nga giyubu-ubobugán ta makkakerumá? Ari panò aggira yù taga Galilia? 8Á kunnasi laguk ta maginná tam yù ággubobuk tam nga nakeyanatát tam nga katággítádday? Ta arád da gemma ammu nayù ira taga Galilia yù ira makkakerumá nga ággubobuk tam! 9Á sittam, naggapu ittam ta aru nga áppatulán. Ajjan yù ira taga Partia áнна taga Media, taga Elam, á taga Mesopotamia gapay áнна taga Judiya, taga Kappadosia, taga Pontu, áнна taga Asia. 10Á ajjan gapay yù ira taga Parigia áнна taga Pampilia, taga Egipto, áнна yù ira nga naggapu ta lugár na Libia nga aranni ta Sirene. Á ajjan gapay yù ira álliuk nga taga Roma, nga Kudio áнна yù ira nattudduán ta kustombare na Kudio, nga nakKudiongin. 11Á ajjan gapay yù ira taga Kareta áнна taga Arabia. Á sittam ngámin, kánnámmuát tam yù kagian nayù ira taga Galilia, gapu ta magubu-ubobuk ira sù makkakerumá nga ággubobuk tam nga katággítádday. Á mangilayalayâ ira ta meyannung sù ngámin nga makapállâ nga kingngikingnguá ni Namarò. 12Anni panò yù kebalinán na?” Yáyù inubobuk nayù ira tatolay, gapu ta napállâ ira, áнна nakalalang ira.

13Ngam ajjan gapay tán yù ira nga nanguyaw sù ira sinudduán ni Apu Kesu, á kinagi ra, “Námmellaw lâ danniaw ira!” kud da.

Yù Pangilayalayâ ni Eduru sù Bilin ni Namarò

14Á gapu ta panguyo nayù ira káruán nga tatolay, nanáddak laguk tán di Eduru áнна yù ira mapulu tádday nga sinudduán ni Apu Kesu nga mepulù kuna. Á si Eduru, iniyássikan na yù ngárál na, á kinagi na sù ira ngámin nga tatolay tán, “Sikayu nga kagittâ nga Kudio, áнна sikayu ngámin nga maggián ta Jerusalem, tángngagan naw yù kagiak ku nikayu, tapè mepakánnámmu nikayu yù kukurugán. 15Sikayu, kagian naw ta mellaw danniaw ira nga magubobuk, ngam ari kuruk, ta ari ira gemma namissán, ta awán ta mamissán ta pannawák. 16Ngam yawe nga pagubobuk da nga maginná naw kunangan, kunnian yù kinagi na ngaw ni Joel, nga yù ngaw ábbilinán ni Namarò. Ta ajjan yù netúrá nga inipakkagi ni Namarò kâ Joel, nga kun na:

17‘Nu duttál yù ira panguriánán nga ággaw, iyawâ ku sù ira ngámin nga tatolay yù Ikararuâ.

Á yù ira ánâ naw, mangilayalayâ ira sù bilik ku.

Á yù ira bábbagitole naw, masingad da yù ipalappâ ku nira.

Á yù ira lállakaláke naw, mattatagenà ira, gapu ta pattatagenatak ku ira.

18 Á karanniúrin nga ággaw nga maporián, iddák ku ta Ikararuâ yù ira masserbi nikán, nga lálláki áнна bábbay,

á ilayalayâ da yù bilik ku, megapu sù pakáwayyá nayù Ikararuâ.

19 Á pagaddatuak ku yù makapállâ nga panákkilalán ta lángi áнна dabbuno. Ipasingak ku yù dága, áнна api, áнна atù.

20 Makkallà yù bilák, á magujjin yù bulán ta kun na dága, lage nayù pangukum ku,
ta pagáðdekán na ággaw, nga ággaw nga mangilin, nga awán bulubugá ta gaggítá na.

21 Á aggira ngámin nga makimállà níkán nga Yápu ra, meyígù ira, á arák ku ira ukuman,^e kun ni Namarò.

Yáyù inítúrâ na ngaw ni Joel, nga yù ngaw ábbilinán,” kun ni Eduru.

22 Á kabalín ni Eduru nga nangiyubobuk sù inítúrâ ni Joel, kinagi na, “Sikayu nga kábuluk ku nga ginaká ni Israel, ginnán naw yù kagiak ku nikayu nga meyannung kâ Apu Kesu nga taga Nasaret. Inipakánnámmu ni Namarò nikayu ta aggina yù sinullà na, megapu sù aru nga pinagaddátu na nga makapállâ, nga inipakuá ni Namarò kuna. Á ammu naw gemma ngámin danníaw, ta nesimmu saw giát tam. 23 Á lage na namarò, dán nga ammu ni Namarò ngámin, áanna sinalákkuruk na nga ipetulù nikayu nga Kudío si Apu Kesu nga taga Nasaret. Á aggina yù ginápù naw áanna inipapapáte naw sù ira ari Kudío, á inipátâ da ta kurù. 24 Ngam si Namarò, pinaginnanole na. Á nallawán sù tanam, nga matolay, ta ari megaggak megapu sù pate na. 25 Á inítúrâ na ngaw ni Patul Dabíd yù kuruk nga ubobuk ni Apu Kesu. Kinagi na:

‘Matákál ku si Apu Namarò nga sigídá mepulupulù níkán.

Aringà bulubugá maburung, gapu ta maggián níkán nga mangabbák.

26 Yáyù gapu na nga ayatán yù putù. Á ubobugak ku yù pagayáyâ ku, ta mássiki nu matay yù baggì, aijan yù iddanamáku ku, megapu níkaw, Apu.

27 Ta arám mà tájjián sù gián nayù ira námmatay.

Arám mu iyanugù ta malabbak yù baggì ta tanam, ta sikán yù Anâ mu nga iddukam mu, nga masserbi níkaw.

28 Á inipakánnámmu níkán yù napiá, nga meyárik ta dалан nga mappángè ta mannanáyun nga katolè, ta maginnanolayà nga mepattolay níkaw ta áddè ta áddè. Á magayáyákà nga mepappapulù níkaw.^f

Yáyù inítúrâ na ngaw ni Patul Dabíd,” kun ni Eduru.

29 Á kinagi ni Eduru paga, “Wáwwagi, ammu tam gemma ta natay ngaw nga nabayágin yù ngaw Patul Dabíd nga naggaká nittam, á netanam, á aijan lâ paga nittam yù tanam na. Ari gemma yù baggì ni Patul Dabíd yù inubobuk na sù inítúrâ na.

30 “Ngam ta keggá na ngaw ni Patul Dabíd, aggina yù ábbilinán ni Namarò, á ammu na ta kuruk nga mapaluré yù inítabbá ni Namarò kuna. Á kinagi ni Namarò ta duttál noka yù ginaká ni Patul Dabíd, nga táli na nga mammaguray sù áppatulán na. 31 Ta inipalappâ ni Namarò kuna

^e 2:21 Joel 2:28-32 ^f 2:28 Salmo 16:8-11

yù mesimmu noka pángè na kesimmu na, á yáyù nga kinagi na ngaw ni Patul Dabid yù meyanung sù duttál nga MakKiristu, nga maginnanolay, nga ari matájjián sù gián nayù ira námmatay, ána ari malabbak yù baggi na ta tanam. ³² Aggina si Apu Kesu, nga pinaginnanole ni Namarò. Á sikami ngámin yù massistígu ta kukurugán nga naginnanolay, gapu ta nasingam mi.

³³ Á kunangan ajjanin si Apu Kesu ta lángì, nga nagitubang ta jiwánán ni Namarò nga Yáma na, nga paggianán na maráyaw. Á iniyawâ nayù Yáma na kuna yù Mangilin nga Ikararuá nga inittabbá na ngaw kuna. Á jinok ni Apu Kesu yù Mangilin nga Ikararuá ta umay nikami nga sinudduán na. Á yáyù nga masingan naw ána maginná naw kunangan yawe nga akkuám mi, megapu sù pakáwayyá nayù Mangilin nga Ikararuá.

³⁴ “Wáwwagi, ari gemma si Patul Dabid yù minay ta lángì, nu ari galá si Apu Kesu Kiristu. Ngam kinagi ni Patul Dabid,

‘Si Apu Namarò, kinagi na sù Yápù, “E ka bì magitubang ta jiwánák ku, nga pagitubangán nayù maráyaw,

³⁵ áddè ta arák ku pangappù sù ira nga malussaw nikaw,” kun ni Patul Dabid.’^g

³⁶ Á sikayu ngámin nga wáwwagi mi nga ginaká ni Israel, mánnámmuán naw laguk ta si Apu Kesu nga inipepátà naw ta kurù, aggina yù sinullà ni Namarò ta Yápu tam nga MakKiristu nga mammaguray.”

³⁷ Á ta pakaginná nayù ira tatolay karannian, napábbaw ira. Á kinagi ra kári Eduru ána yù ira kábulun na, “Wáwwagi, anni laguk yù akkuám mi?” ³⁸ Á kinagi ni Eduru nira, “Mabbabáwi kayu nga katággitádday ta liwiliwâ na. Á mapparigù kayu megapu sù pakáwayyá nayù ngágan ni Apu Kesu Kiristu, tapè ipakánnámmu naw yù pangikatalà naw ána pakiyápu naw kâ Apu Kesu Kiristu.^h Á pakomán na kayu sù liwiliwâ naw, ána iyawâ na gapay nikayu yù Mangilin nga Ikararuá. ³⁹ Ta kinagi na ngaw ta aggira ngámin nga agálán na yù pangiyawatán na sù inittabbá na. Mesipà kayu gapay ána yù ira ánâ naw ána ngámin yù ira tatolay ta dabbuno nga magginná ta pagágál ni Apu Namarò ta manguruk kuna,” kun ni Eduru nira.

⁴⁰ Á aru paga yù kinagi ni Eduru nira. Á sinabarangán na ira, á kinagi na, “Ari kayu mepattádday sù ira narákè, tapè ari kayu mekanakanâ sù liwiliwâ da nga ipamanunnù ni Apu nira,” kun na. ⁴¹ Á aru sù ira nga nakaginná yù nanguruk sù kinagi ni Eduru. Á nakirigù ira, á talluribu yù ira tatolay nga nelannà sù ira manguruk. ⁴² Á naggagammung ira ta kággággaw nga maggigiámmu sù ituddu nayù ira sinudduán ni Apu, ána makkaká-ubobuk ira ta meyanung sù napiá nga bilin ni Namarò.

^g 2:35 Salmo 110:1 ^h 2:38 Kingnguá 10:47-48

Á nakkakálálláng ira nga kun na tangapamiliá. Á giddigidduá ra yù pán nga kinád da ta panaddamád da ta pate ni Apu Kesu, ta pakimore ra kâ Apu Namarò, áнна nakimállà ira kuna.

Yù Kustombare nayù ira Manguruk kâ Apu Kesu

⁴³Á aru yù ira makapállà nga pinagaddátu nayù ira sinudduán ni Apu Kesu. Á yáyù nga napállà yù ira ngámin nga tatolay. ⁴⁴Á ngámin ira nga manguruk, nattatádday ira ta nonò da, á nakkakásipà ira sù ngámin nga kukuá ra. ⁴⁵Á iniláku ra yù dabbud da áнна kukuá ra, á inisinek da yù nallakuád da sù ira ngámin nga manguruk ta meyannung sù awágad da. ⁴⁶Á ta kággággaw naggagammung ira nga nakimállà kâ Namarò sù mangilin nga kapillíá. Á minay ira kiminán sù bale ra áнна nakkakásipà ira ta kanad da, á nagayáyà ira. ⁴⁷Á naddáyaw ira kâ Apu Namarò. Á ngámin yù ira katangeliád da, mássiki yù ira nga ari manguruk, nakimorayád da yù ira nga manguruk. Á kággággaw linnapán na ira ni Namarò sù ira bagu nga mangikatalá kuna.

Yù Pamammapiá di Eduru sù Pilay

3 ¹Á ta pannarek na bilák ta púgák, nga negagángay nga oras nga pakimállà nayù ira Kudio, nappulù di Eduru kâ Kuan nga minay sù mangilin nga kapillíá, tapè makimállà ira. ²Pakáranni ra ta puertá nayù kapillíá nga mangngágan ta Kakástán nga Puertá, naratang da yù laláki nga pilay yù nakeyanatán na. Á ta kággággaw initolí ra yù pilay tapè makilimù sù ira nga mattatallung sù kapillíá.

³Pakasingan nayù pilay kári Eduru kâ Kuan, nakilimù nira gapay. ⁴Á inni-innad di Eduru, á kinagi ra kuna, “Innam kami,” kud da. ⁵Á sinángngák na ira, ta iniddagán na yù iyawâ da kuna. ⁶Ngam kinagi ni Eduru kuna, “Awán kami ta kuártu, ngam aijan yù awayyá mi nga mangabbák nikaw megapu sù pakawayyá ni Apu Kesu Kiristu nga taga Nasaret. Gumikkáng ka laguk, tapè mallakák ka.” ⁷Á sinangngalán ni Eduru yù limá na nga jiwánán, tapè pagikkangan na. Á dagarágâ nga nassikan yù takki na. ⁸Á nikáddagâ na lâ gimikkáng. Á nepulù nira nga simillung sù mangilin nga kapillíá, nga nallakalakák nga nakkassakassú, áнна naddáyaw kâ Namarò.

⁹Á ngámin nga tatolay, nasingad da yù tolay nga nallakalakák áнна naddáyaw kâ Namarò. ¹⁰Á natákkilalád da ta aggina yù ngaw nagitubang nga minákkilimù sù puertá nga Kakástán. Á nepallà yù kapállà da sù nesimmu kuna. ¹¹Á ta pakikering nayù ngaw pilay paga kári Eduru kâ Kuan ta balkon nayù kapillíá nga mangngágan ta balkon ni Patul Solomon,ⁱ minay yù ira ngámin nga tatolay nga makkarakarérá nga magariimumung nira ta balkon, ta nerallà yù kapállà da.

ⁱ 3:11 Si Patul Solomon yù ngaw nammaguray sù ira Kudio, nga siminubbâ sù yáma na, nga si Patul Dabid.

Yù Pangilayalayâ ni Eduru sù Mangilin nga Kapillia

¹²Á pakasingan ni Eduru ta napállâ yù ira tatolay, kinagi na nira, “Sikayu nga kábuluk ku nga ginaká ni Israel, ngattá, ta napállâ kayu gapu ta makalakák yù ngaw pilay? Ngattá, ta dúlangán naw kami? Kagian naw panò ta sikami yù nammapiá áнна namalakák sawe tolay, megapu sù ámmagaddátu mi onu piá mi? ¹³Ari gemma sikami yù mappagaddátu, nu ari galâ si Namarò nga Yápu di Abrakam kári Isak kâ Akup, áнна ngámin nga naggaká nittam. Á pinalakák ni Namarò yawe tolay, tapè meparáyaw si Apu Kesu nga Anâ na. Ngam sikayu, ginápù naw si Apu Kesu, á inikeká naw ta arubáng ni Gubinador Pilatto nga awán ta liwâ na. Á manaki kayu kuna. Á mássiki nu inikáyâ ni Pilatto nga palubbárgan, ngam ari makatubáng sù ure naw. ¹⁴Sinájjián naw yù kuruk nga napiá nga mangilin, nga awán ta liwâ na, á kinagi naw kâ Pilatto ta palubbárgan na yù namapátay. ¹⁵Á pinapáte naw yù manotolay. Ngam pinaginnanole ni Namarò, á sikami yù massistígu ta kuruk yian, ta nasingam mi. ¹⁶Á yawe tolay, inikatalà na si Apu Kesu. Á megapu sù pakáwayyâ ni Apu Kesu, nammapiángin áнна nasikanin. Aggina yù ngaw pilay nga masingan naw áнна matákkilalán naw. Á megapu ta pangikatalà na kâ Apu Kesu nga Yápu mi, napammapiángin ta arubáng naw.”

¹⁷“Wáwwagi,” kun na paga ni Eduru sù ira tatolay, “ta pamapáte naw kâ Apu Kesu, ammu ta arán naw kánnámmuán ta aggina yù MakKiristu nga jinok ni Namarò saw. Á yù ira kátannangán naw, arád da gapay ammu. ¹⁸Ngam si Namarò, inibilin na sù ngaw ira ábbilinán na yù jigâ nga umay sù MakKiristu nga doban na ta umay saw. Á yáyù nga mapatuppál laguk yù kinagi nayù ira ábbilinán na sù kepátâ ni Apu Kesu ta kurù. ¹⁹Mabbabáwi kayu laguk, á kurugan naw si Namarò áнна likuránán naw yù liwiliwâ naw. Á pakomán na kayu ni Namarò sù liwiliwâ naw, ²⁰áнна pabannáyán na yù nonò naw. Á doban na má sangaw sawe dabbuno si Apu Kesu, nga sinullà na ta mammaguray nittam. ²¹Ngam maggián lábbi ta arubáng ni Namarò ta lángi ta áddè ta dattál nayù ággaw nga sinullà ni Namarò nga panguli na ta dabbuno. Yáyù inibilin na ngaw ni Namarò sù ira ngaw ábbilinán na sù ira olu nga ággaw.”

²²Á kinagi na paga ni Eduru, “Ajjan yù kinagi na ngaw ni Moyses, nga yù ngaw ábbilinán ni Namarò, nga kun na,

‘Doban na sangaw ni Apu Namarò yù ábbilinán na, nga kagittá tam nga Kudio, ta kunnay sù paddok na nikán.

Á tángngagan naw ngámin yù kagian na nikayu.

²³Á ngámin yù ira tatolay nga ari manguruk, ari iren mesipà sù ira tatole ni Namarò,

nu ari galâ ta mesinná ira kê Namarò ta áddè ta áddè.’^j
 24 Yáyù kinagi na ngaw ni Moyses. Á di Samuel ána yù ira ngaw ábbilinán ni Namarò nga naporíán nga siminubbâ kuna, kinagi ra yù meyanung sù karannian nga ággaw. 25 Á sittam ngámin nga Kudio yù mesipà sù initarátu na ngaw ni Namarò sù ira ngaw naggaká nittam, gapu ta ánâ da ittam nga naporíán. Ta yawe yù initarátu ni Namarò kê Kákay Abrakam, nga kun na, ‘Mammapiá yù ággián nayù ira ngámin nga tatolay ta dabbuno, megapu sù tádday nga ginakám.’ 26 Yáyù kinagi ni Namarò kê Kákay Abrakam. Á yáyù gapu na nga sittam nga Kudio yù olu nga naddobán na kê Apu Kesu nga Anâ na, tapè pammapián na yù ággiát tam, ána ituddu na nittam ta likuránát tam yù narákè nga akka-akkuát tam, ána palurotat tam yù ipakuá na nittam,” kun ni Eduru.

Yù Pangikeká nayù ira Kátannangán na Kudio kári Eduru kê Kuan

4 1 Á pagubobuk di Eduru kê Kuan paga sù ira magari nga tatolay, nappángè nira yù ira pári na Kudio ána yù kapitán nayù ira nga magguárdiá sù mangilin nga kapilliá, ána yù ira Sadusio. 2 Á naporay ira, gapu ta pangituddu ri Eduru ána yù ira kábulun na sù ira tatolay. Ta inituddu ri Eduru ta naginnanolayin si Apu Kesu, á yáyù nga pakánnámmuád da ta kuruk nga maginnanolay gapay noka yù ira nga námmatay. 3 Á ginápù da laguk di Eduru kê Kuan. Á gapu ta gabingin, pinukù da ira áddè ta pannawák. 4 Ngam napakáru yù ira nga manguruk, gapu ta pagginná ra sù bilin ni Namarò nga kinagi ri Eduru nira. Á mággè límáribu yù ira lálláki nga manguruk.

5 Á ta pannawák, naggagammung ta Jerusalem yù ira Kudio nga mammaguray ána yù ira giriámán, ána yù ira mesturu nga mangituddu ta tunung da gapay. 6 Ajjan gapay tán di Annas nga kotunán na pári, kári Kayapas, ána si Kuan, si Alekanduru, ána ngámin ira nga kakanáyun nayù kotunán na pári. 7 Paggagammung da, inipágál da di Eduru ta meyarubáng nira, tapè bestigád da ira. Á iniyabbù da nira, “Sisaw yù paggapuán nayù pakáwayyá naw? Asinni naddok nikayu ta kingguá naw?” kud da kári Eduru.

8 Á yù Mangilin nga Ikararuá, inipakánnámmu na kê Eduru yù itabbák na, á kinagi ni Eduru laguk nira, “Sikayu nga mammaguray nikami, ána sikayu nga karakálám mi, 9 nu bestigán naw kami megapu sù napiá nga kingguá mi sù pilay kagabi ána yù nipammapiá mi kuna, 10 á mánnámmuán naw laguk, ána yù ira ngámin nga kagittá tam nga ginaká ni Israel, ta nammapiángin yù tolay nga manáddak sawe arubáng naw megapu sù pakáwayyá ána ámmagaddátu ni Apu Kesu Kiristu nga taga Nasaret. Aggina yù inipátà naw ta kurù, ngam pinaginnanole ni

j 3:23 Deuteronomio 18:15, 18-19

Namarò. ¹¹ Aggina yù meyarík ta batu nga inubobuk nayù ngaw ábbilinán ni Namarò sù dán nga netúrâ, nga batu nga nanakitán naw. Á sikayu yù meyarík sù ira minábbalay. Á yù iniwallián naw, aggina yù piníli ni Namarò, nga nabbáli ta panáddagán nayù bale na, nga keyarigán nayù ira ngámin nga mangikatalà kuna.^k ¹² Á ta ngámin nga dabbuno, awán ta mangiyígù ta tatolay, nu ari galá si Apu Kesu Kiristu. Awán ta tanakuán nga mangiyígù nittam.”

¹³ Á ta pakaginná nayù ira mammaguray sù initabbák di Eduru, napállâ ira, gapu ta pobare di Eduru nga ari naggigiámmu, ngam ari ira nappasirán nga nagubobuk nira. Á yáyù nga kánnámmuád da ta kábulun na ira ngaw ni Apu Kesu. ¹⁴ Á awán ta ipaliwâ da kári Eduru kê Kuan, ta nepanáddak gapay nira yù tolay nga pilay ngaw, nga nammapiángin. ¹⁵ Á pinalawád da ira laguk nayù ira mamestigá nira, tapè makkaká-ubobuk ira. ¹⁶ Á kinagi ra, “Anni yù akkuát tam sù ira tolay? Ta nappasingan yù pinagaddátu ra sù ira ngámin nga tatolay nga maggián ta Jerusalem, á awán ta awayyá tam gemma nga makkagi ta ari kuruk. ¹⁷ Ngam ananássingát tam ira laguk, tapè ari ira má mangituddu ta meyannung kê Kesu, áнна ari massamá paga yù dámak nga meyannung kuna sù ira tatolay.”

¹⁸ Á kabalid da nakkaká-ubobuk, pinatallung da di Eduru, á inipugik da yù pangilayalayâ da áнна pangituddu ra ta meyannung kê Apu Kesu. ¹⁹ Ngam simibbák nira di Eduru kê Kuan, á kinagi ra, “Nononopan naw nu anni yù napiá ta ánninganán ni Namarò, nu kurugam mi yù kagian naw ánnè sù kagian ni Namarò. ²⁰ Ta awán ta awayyá mi nga mattukkâ nga makkagi sù nasingam mi áнна naginná mi nga kingnguá ni Apu Kesu áнна inituddu na,” kud da.

²¹ Á yù ira mammaguray, inananássing da má di Eduru. Á pinalubbáng da ira laguk, ta arád da nálek yù awayyá ra nga mamággáng nira, gapu ta naddayaráyaw yù ira ngámin nga tatolay kê Namarò, megapu sù nesimmu sù ngaw pilay. ²² Á matturù ta appátapulu ngin yù dagun nayù tolay nga nammapiángin megapu sù pakáwayyá ri Eduru nga naggapu sù ámmagaddátu ni Apu Kesu.

Yù Pakimállâ nayù ira Manguruk kê Apu

²³ Á ta kapalubbáng di Eduru kê Kuan, minay ira ta gián nayù ira kákkopud da, á kinagi ra nira yù ngámin nga kinagi nayù ira kátannangán nga pári áнна yù ira giriámán. ²⁴ Á ta pakaginná nayù ira kákkopud da ta inananássing da ira, nattatádday ira nga nakimállâ kê Namarò, á kinagi ra:

“Apu Namarò, sikaw yù mammaguray áнна sikaw yù namarò ta lángì áнна dabbuno, bebay, áнна ngámin yù maggián nira. ²⁵ Á si Patul Dabid,

^k 4:11 Salmo 118:22

nga yù ngaw naggaká nikami nga masserbi nikaw, kinagi na yù bilim mu nga nipakagi nayù Mangilin nga Ikararuá kuna. Á aijan nga netúrá yù kinagi na ngaw, nga kunniaw:

‘Yù ira nga ari Kudio nga mammaguray ta dabbuno, ngattá, ta mapporay ira kâ Namarò?

Á yù ira Kudio, ngattá, ta potuád da si Namarò!

26 Mattatádday yù ira patul ána yù ira ngámin nga mammaguray ta dabbuno,

tapè igagánge ra yù pakikontará ra kári Namarò ána yù MakKiristu nga sinullà na ta mammaguray.¹

27“Apu Namarò, napalurokin kunangane yù kinagi na ngaw ni Patul Dabid, ta nepaggagammung ngaw gemma sawe ili na Jerusalem yù ira kagittá mi nga ginaká ni Israel ána yù ira ngámin nga ari Kudio gapay, kári Patul Erodo kâ Gubinador Pilatto. Á nattatádday ira tapè igagánge ra nu kunnasi yù ámmapéte ra sù mangilin nga Anâ mu nga masserbi nikaw. 28 Á kingnguá ra yù ngámin nga dán nga sinalákkuruk mu ngaw, megapu sù pakáwayyám ána urem. 29 Apu, naginnám yù pangananássing da nikami. Á patagatam mu bì yù nonò mi ngámin nga masserbi nikaw, tapè ari kami maganássing nga mangilayalayâ sù bilim mu nga meyannung kâ Apu Kesu. 30 Pammapiám mu yù ira máttakì ána ipasingam mu yù pagaddatuam mu nga makapállâ, megapu sù pakáwayyá ni Apu Kesu, nga mangilin nga Anâ mu nga masserbi nikaw.”

31 Á kabalid da nakimállâ, nagguyu yù balay nga naggagammungád da. Á minay yù Mangilin nga Ikararuá sù ira ngámin. Á ari ira maganássing nga mangilayalayâ sù bilin ni Namarò.

Yù Pakkaká-abbák nayù ira Manguruk

32 Á yù ira ngámin nga manguruk, nattatádday ira ta nonò da ána ayâ da. Á awán nira ta nakikkì, nga makkagi ta kukuá na lápay yù ngámin nga kukuá na, ngam pinattatádde ra yù ngámin nga kukuá ra, tapè makkakásipà ira. 33 Á yù ira minángngilayalayâ, naláppà ira nga ari nattukkâ nga makkagi ta naginnanolayin si Apu Kesu, nga kuruk nga matolay mángin. Á nepallâ yù pangikállâ ni Namarò sù ira ngámin nga manguruk. 34 Á awán nira ta magáwák, gapu ta yù ira nga aijan kuá na nga dabbun ána balay, iniláku ra nga katággítádday, 35 á inipaggiwâ da yù nallakuád da sù ira minángngilayalayâ, tapè aggira mangisinek ta kuártu sù ira magáwák ta meyannung ta awágad da.

36 Á aijan si Kusè, nga ginaká ni Libi nga taga Sipro, nga iningágan nayù ira minángngilayalayâ ta Bernabe. Á yù kebalinán na “Bernabe” yù minánnabarang. 37 Á iniláku ni Kusè yù dabbun na, á inipaggiwâ na yù pagá na sù ira minángngilayalayâ.

¹ 4:26 Salmo 2:1-2

Di Ananiâ kâ Sapira nga Magatáwa

5 ¹Á naggián gapay tán di Ananiâ kâ Sapira nga atáwa na. Á iniláku ra gapay yù dabbud da. ²Á nagittá yù nonò da ta pakappiád da yù káruán nga nallakuád da, á inituluk ni Ananiâ yù káruán nga inipe na ta arubáng nayù ira minángngilayalayâ. Ngam inilímak na yù pinakappiád da. ³Á kinagi ni Eduru, “Ananiâ, ngattá, ta initulù mu yù nonò mu kâ Satanas? Ngattá, ta passiriám mu yù Mangilin nga Ikararuá? Ta kinagim ta iniyawâ mu ngámin yù nallakuám mu ta dabbun, nga arám mu inipaggiwâ, ngam inítágum yù káruán. ⁴Á nu arám mu iláku, kukuám gemma lâ. Á pallákum, maguray ka lággapay sù nallakuám mu. Ngattá, ta ninononò mu yù massiri? Ari gemma tolay yù passiriám mu, nu ari gabba galá si Namarò.”

⁵Á pakaginná ni Ananiâ karannian, nikáddagâ lâ natombá nga natay. Á yù ira ngámin nga nakarámak sù nesimmu kuna, nepallà yù assing da. ⁶Á yù ira bábbagitolay, gimikkáng ira, á ed da binungun yù natay. Á nipáno ra, á ed da initanam.

⁷Á manganánnuán, pappasá na tallu nga oras, limibbè gapay si Sapira, ngam arán na ammu ta natayin yù atáwa na. ⁸Á kinagi ni Eduru kuna, “Kagiam mu bì nikán nu iniyawâ naw ngámin nga nallakuán naw ta dabbun naw.” Á kinagi nayù babay, “Wan, ngámin.” ⁹Á kinagi ni Eduru kuna, “Ngattá ta naggittá yù nonò naw kâ atáwam nga mamaraparubá nga mangilogò sù Ikararuá ni Apu Namarò? Ginnám mu! Manolingin yù ira nga nangitanam sù atáwam, á ed da ka gapay apan,” kun na. ¹⁰Á dagarágâ nga natombá yù babay ta arubáng ni Eduru nga natay. Á tallung nayù ira bábbagitolay, naratang da yù pate na, á inipáno ra gapay, á initanam da ta taging na atáwa na. ¹¹Á ngámin ira nga manguruk kâ Apu Kesu ána ngámin ira nga nakarámak sù nesimmu, nepallà yù assing da.

Pamagaddátu nayù ira Minángngilayalayâ sù Aru nga Makapállá

¹²Á yù ira minángngilayalayâ, pinagaddátu ra yù aru nga makapállá sù ira tatolay ta Jerusalem. Á yù ira ngámin nga manguruk kâ Apu, sigídá nga naggagammung ira, ta kunnay sù kustombare ra, sù mangilin nga kapilliá, sù balkon ni Patul Solomon. ¹³Á ngámin yù ira ari manguruk, nasingad da ta napiá nga tatolay yù ira manguruk kâ Apu ána nakimorayád da ira, ngam naganássing ira nga metádday sù ira manguruk. ¹⁴Á nalannalannapán paga yù ira manguruk ta magaru nga lálláki ána bábbay nga manguruk kâ Apu Kesu.

¹⁵Á gapu ta pamagaddátu nayù ira minángngilayalayâ, iniyánge nayù ira tatolay yù ira máttakì ta kalsáda, nga pinagiddá ra ta katri ra ána dapad da, tapè malirumán ira sù alinu ni Eduru ta pattalebák na nira.

16 Á yù ira magaru nga naggapu ta ngámin nga barrabárriu na Jerusalem, iniyánge ra yù ira máttakì áнна yù ira nagunagán na anitu. Á nammapiá ira ngámin.

Yù Karigirigá nayù ira Minángngilayalayâ

17 Á yù kotunán na pári áнна yù ira ngámin nga kábulun na nga Sadusio, nalussaw ira sù ira minángngilayalayâ. Á nerallà yù passil da nira. 18 Á ginápù da ira, á pinukù da ira ta karsel. 19 Ngam ta tangngá na gabi, minay yù daroban ni Namarò, á binukatán na yù puertá nayù karsel, á inilawán na yù ira minángngilayalayâ. Á kinagi na nira, 20 “Sangaw nu pannawák, umay kayu ta mangilin nga kapillíá, á ilayalayâ naw sù ira ngámin nga tatolay yù meyanung sù awayyá ra nga mesipà sù áttole ni Namarò nga awán ta áddè na,” kun na nira. 21 Á pakaginná ri Eduru sù kinagi nayù daroban ni Namarò, kinuruk da. Á ta pannawák, minay ira sù mangilin nga kapillíá nga mangituddu sù ira tatolay.

Á manganánnuán, naggagammung yù kotunán na pári áнна yù ira kábulun na sù mangilin nga kapillíá, á inipágál da laguk yù ira karakalán na Kudio. Á jinok da yù ira magguárdiá ta ed da apan yù ira minángngilayalayâ nga pinukù da ta karsel, tapè iyánge ra ira nga meyarubáng nira. 22 Ngam labbè nayù ira magguárdiá ta karsel, awán ira tán. Á nanoli ira sù ira minámmaguray, á kinagi ra nira, 23 “Labbè mi ta karsel, netúsi ta napiá yù puertá na, á naggián paga yù ira magguárdiá ta puertá, ngam pabbukâ mi, awán ta tolay ta unak.”

24 Á yù kapitán nayù ira magguárdiá ta mangilin nga kapillíá áнна yù ira kátannangán na pári, pakaginná ra ta awán yù ira nepukù ta karsel, nakalalang ira áнна nononopad da nu anni yù nesimmu sù ira minángngilayalayâ. 25 Á minay laguk yù tádday nga tolay, á kinagi na nira, “Yù ira tatolay nga pinukù naw, nasíngak ku ira gangù ta kapillíá nga mangituddu sù ira tatolay.” 26 Á minay laguk di kapitán áнна yù ira magguárdiá, á inâ da yù ira minángngilayalayâ, á inilabbè da ira ta ámmannunután, ngam arád da ira pinuersá, gapu ta ikássing da yù ira tatolay nga tudduád di Eduru, marakè payangad da ira ta batu.

27 Á pangiyánge ra nira, iniyarubáng da ira sù ira minámmannunù. Á binestigá na ira nayù kotunán na pári. 28 Á kinagi na, “Sinaddánám mi kayu ta napiá ta ari kayu bulubugá mangituddu ta meyanung sù tolay nga tuttulan naw, ngam pinassamá naw yù ituddu na ta ngámin nga tatolay ta Jerusalem! Á ngattá, ta ipaliwâ naw paga nikami yù pate na!” kun nayù kotunán nga pári.

29 Ngam simibbák di Eduru áнна yù ira kábulun na, á kinagi ra, “Máwák nga kurugam mi yù taddán ni Apu Namarò ánnè sù taddán na tolay. 30 Á si Namarò, nga pakiyápuán nayù ira naggaká nittam,

pinaginnanole na si Apu Kesu nga pinapáte naw, nga inipepátà naw ta kurù. ³¹Á iná ni Namarò ta lángì, á pinagitubang na ta jiwánan na, tapè aggina yù mammaguray ána mangiyígù ta tatolay. Á yáyù nga aijan yù awayyá tam nga ginaká ni Israel nga mabbabáwi ta liwiliwá tam, tapè pakomán ni Namarò ittam. ³²Á sikami yù makkagi ta kuruk ngámin danniw. Á yù Mangilin nga Ikararuá, nga iniyawá ni Namarò nikami ána yù ira ngámin nga manguruk kuna, aggina gapay yù mangipakánammu ta kukurugán.”

Yù Panabarang ni Gamaliel sù ira Kábulun na nga Minámmaguray

³³Á pakaginná nayù ira minámmaguray sù kinagi di Eduru, napporay ira, á gustu ra nga papatáyan yù ira minángngilayalayâ. ³⁴Ngam aijan tán yù tádday nga Parisio nga mangngágan ta Gamaliel, nga mangituddu ta tunung na Kudio, á aggina yù pakimorayán na ngámin nga tatolay. Á gimikkáng si Gamaliel, á pinalawán na lábbi ta manganánuán yù ira minángngilayalayâ.

³⁵Á kabalid da namalawán nira, kinagi ni Gamaliel sù ira kábulun na nga minámmaguray, “Wáwwagi, nga ginaká ni Israel, magimuguk ittam, á nononopat tam ta napiá yù akkuát tam karanniw nga tatolay. ³⁶Ta manonò ku yù ngaw Teras, nga nappeddaráyaw, á mággè appátatagù yù ira siminuttul kuna. Ngam napapátay si Teras, á newarawará ngámin yù ira nga siminuttul kuna, á awán ta nabbalinád da. ³⁷Á siminubbâ yù ngaw Kudas nga taga Galilia, nga jimittál sù pangilistá nayù ira mammaguray sù ira ngámin nga tatolay ta áppatulán. Á aru gapay yù ira tatolay nga pinatuttul na ta baggi na. Ngam natay gapay si Kudas, á newarawará gapay yù ira siminuttul kuna.

³⁸“Á yáyù nga kagiak ku nikayu, wáwwagi, ta paguráyát tam lábbi yù ira minángngilayalayâ. Arát tam ira akkuán, tanu tolay yù paggapuán nayù ituddu ra, á mattukkâ sangaw, á yáyù áddè na. ³⁹Ngam nu si Namarò yù paggapuán na, ari ittam makatubáng. Paguráyát tam ira laguk, marakè matákál tam sangaw ta si Namarò galá yù pakikontarát tam,” kun ni Gamaliel nira. Á gininná ra yù kinagi na.

⁴⁰Á kabalin na nanabarang ni Gamaliel sù ira kábulun na, inipágál da yù ira minángngilayalayâ. Á nipabaddù da ira, mássiki nu awán ta liwá da. Á inipugik da má nira yù pangituddu ra ta meyannung kê Apu Kesu. Á pinalubbáng da ira. ⁴¹Á nánaw laguk yù ira minángngilayalayâ ta ámmanunnután. Á nagayáyâ ira gapu ta ammu ra ta inikatalà ni Namarò nira yù pangituddu ra sù bilin na ána yù pangiyangngà da ta panigirigá nayù ira tatolay nira megapu sù panguruk da kê Apu Kesu. ⁴²Á kággággaw, minay ira sù mangilin nga kapillíá ána ta gibbalayán nayù ira tatolay, tapè ituddu ra ána ilayalayâ da ta si Apu Kesu yù MakKiristu nga sinullà ni Namarò ta mammaguray ta dabbuno.

Panullà da ta Pitu nga Lálláki nga Mangabbák

6 ¹Á ta kággággaw, nalannapán yù ira manguruk kê Apu Kesu. Á yù ira Kudio nga naggapu ta arayyu, nga Gareko yù ággubobuk da, netádday ira sù ira Kudio nga taga Jerusalem, nga magubobuk ta Kebru. Á ta pangisinek nayù ira minángxilayalayâ ta máwák nayù ira tatolay, naddagaragim yù ira Kudio nga Gareko yù ággubobuk da, gapu ta nakúráng yù neyawâ sù ira kábulud da nga bábbay nga bálu.

²Á pakarámak nayù ira mapulu duá nga minángxilayalayâ, pinaggagammung da yù ira manguruk, á kinagi ra nira, “Arám mi nakuan iginnâ yù pangilayalayâ mi ta bilin ni Namarò, tapè matángxák mi lâ yù pangisinek mi ta pakkatole naw. ³Wáwwagi, mappíli kayu laguk ta pitu nikayu nga lálláki nga pangikatalakán, nga tumulù sù Mangilin nga Ikararuá áнна napiá yù nonò da, tapè aggira yù mangisinek ta máwák na tolay. ⁴Ngam sikami, tángxagam mi galá yù ipakimállà mi kê Apu áнна yù pangilayalayâ mi sù bilin ni Namarò,” kud da.

⁵Á nagayâyâ yù ira magari nga manguruk megapu sù kinagi ra. Á danniaw ira yù piníli ra: si Esteban, nga mapasigaggâ yù ángxuruk na kê Apu Kesu áнна tumulù sù Mangilin nga Ikararuá. Á si Pilippi, si Porokoro, si Nikanor, si Timon, si Parmenas, á si Nikolas nga taga Antokia nga nakKudiongin. ⁶Á iniyarubáng da ira sù ira mapulu duá nga minángxilayalayâ, tapè ipakimállà da ira kê Namarò. Á ta pakimállà nayù ira minángxilayalayâ, inipotud da yù limá ra ta ulu nayù ira katággitádday nga napíli, nga panákkilalán ta aggira yù ira natullà nga manaron áнна mangisinek ta máwák na tolay.

⁷Á yáyù nga nassamá yù bilin ni Namarò. Á nalannapán ta aru yù ira manguruk ta ili na Jerusalem. Á nanguruk gapay kê Apu Kesu yù aru nga pári ira nga Kudio.

Yù Paggápù da kê Esteban

⁸Á si Esteban, aru yù ira pinagaddátu na nga makapállà ta arubáng nayù ira tatolay ta Jerusalem megapu sù allà ni Namarò kuna, ta iniyawâ ni Namarò kuna yù ámmagaddátu na. ⁹Ngam ajjan gapay ta Jerusalem yù ira Kudio nga makkakábulun ta ággagammungán nga mangngágan ta Kapillíá nayù ira Napalubbáng, nga taga Sirene áнна taga Aleksandria. Á ajjan gapay yù ira nga taga Silisia áнна taga Asia. Á nattatádday ira nga minay nakikontará kê Esteban, áнна naríri ira ta ubobuk na. ¹⁰Ngam arád da náppù, gapu ta napiá yù itabbák ni Esteban megapu sù pangabbák nayù Mangilin nga Ikararuá kuna. ¹¹Á yáyù nga inagálád da yù ira lálláki nga sináddanád da ta kuártu, tapè massiri ira ta meyannung kê Esteban. Á kinagi nayù ira massiri, “Naginnâ mi yù pakkagi ni Esteban ta narákè nga meyannung ta yù ngaw Moyses áнна si Namarò,” kud da.

¹²Á yù ira massirisiri, pinappatapátu ra yù ira káruán nga tatolay, áнна yù ira giriámán na Kudío, áнна yù ira mesturu nga mangituddu ta tunung ni Moyses. Á inikáddagá da lâ ginápù si Esteban, á iniyángo ra sù ira minámmanunnù. ¹³Á minay yù ira nga sináddanád da ta kuárto, á nanáddak ira ta arubáng nayù ira minámmanunnù, tapè massistígu ira. Ngam massiri ira, á kinagi ra, “Yawe tolay, arán na tukkatan yù narákè nga kagian na nga meyannung sawe mangilin nga kapilliá áнна yù tunung ni Moyses. ¹⁴Naginná mi yù kinagi na, nga umay sangaw si Kesu nga taga Nasaret, á darálan na yawe kapilliá, á patalián na yù kustombare tam nga inituddu ni Moyses sù ira naggaká nittam,” kud da. ¹⁵Á yù ira minámmaguray nga nagitubang ta ámmannután, pakaginná ra sù kinagi nayù ira massiri, inímámmatád da si Esteban, á nasingad da yù mammang na nga maddalingárang ta kun na mammang nayù daroban ni Namarò nga naggapu ta lángi.

Yù Initabbák ni Esteban sù ira Massiri nga Nangikeká kuna

7 ¹Á yù kotunán na pári, pakaginná na ta pangikeká ra kê Esteban, iniyabbù na kê Esteban, “Kuruk panò yù ipangikeká ra nikaw?” ²Á simibbák ni Esteban, á kinagi na nira, “Wáwwagi áнна giriámán, nononopan naw bì yù kingguá ni Namarò megapu nittam nga Kudío. Ta gári, pinlí ni Namarò si Kákay Abrakam, nga yù ngaw naggaká nittam. Á paggián ni Abrakam paga ta Mesopotamia, nga ari paga minay nakipaggián ta Karan, nappasingan si Namarò kuna nga maddalingárang. ³Á kinagi ni Namarò kuna, ‘Panawám mu yù ira kanakanáyum mu áнна yù lugár nga paggianám mu, á umay ka sù gián nga ipasingak ku nikaw sangaw.’^m ⁴Á nánaw laguk di Kákay Abrakam ta paggianád da sù ira kagittá ra nga taga Kaldia, á minay ira naggián ta dabbun na Karan.

“Á keggá ri Kákay Abrakam paga ta Karan, natay si ammò na. Á iniyángo na ira laguk ni Namarò sawe dabbun nga paggianát tam. ⁵Á arán na iniyawâ kê Abrakam yawe dabbun, mássiki nu baddi lâ. Ngam initabbá ni Namarò ta iyawâ na yù dabbun noka kári Abrakam áнна yù ira ginaká na. Á ta pangitabbá ni Namarò kuna, awán paga ta anâ ni Kákay Abrakam. ⁶Á kinagi ni Namarò gapay kuna, ‘Yù ira ginakám, umay ira noka makipaggián ta tanakuán nga dabbun. Á yù ira pakipaggianád da, aripanad da ira áнна jigirigátad da ira ta appátagatù nga ragun. ⁷Ngam nu napaságin yù paggiád da túrin, panunnuták ku yù ira mangaripan nira. Á megapu sù panigirigá ku sù ira mangaripan, palubbángak ku yù ira ginakám, á ipánò ira tapè umay ira makimoray nikán sawe dabbun,’ kun ni Namarò kê Kákay Abrakam.”

⁸Á kinagi ni Esteban paga, “Á pangitabbá ni Namarò kári Kákay Abrakam áнна yù ira ginaká na, inipakugì ni Namarò yù ira ánâ da nga

^m 7:3 Genesis 12:1

lálláki ta panaddamád da ta pattarátu na nira. Á yáyù nga kinugì ni Abrakam si Isak nga anâ na sù mekawalu nga ággo nayù abbing, gapu ta yáyù kinagi ni Namarò kuna. Á kunnian gapay yù kingnguá ni Isak, ta kinugì na si Akup nga anâ na. Á kunnian gapay yù kingnguá ni Akup, ta kinugì na gapay yù ira mapulu duá nga ánâ na nga lálláki nga naggaká nittam.

⁹“Á yù ira ánâ ni Kákay Akup nga naggaká nittam, napassil ira kâ Kusè nga uriád da. Á iniláku ra si Kusè sù ira mangaripan kuna ta arayyu nga lugár na Egipto. Ngam nepulù si Namarò kâ Kusè. ¹⁰Á inabbágán ni Namarò, á yáyù nga napiá lâ yù pabbalinán na ngámin nga jigá ni Kusè. Á iniyawâ ni Namarò kuna yù napiá nga nonò na áнна inipakámmu na kuna yù mappíli ta napiá. Á ta keyarubáng ni Kusè kâ Paro nga patul ta Egipto, nagayáyâ si Paro kuna, á sinullà na ta gubinador, áнна pine na ta mammaguray ta ngámin nga áppatulán na, áнна inipataron na gapay kuna yù ngámin ira kábbale na ta palásiu na.

¹¹“Á pammagure na ngaw ni Kusè ta Egipto, jimittál yù bisin ta ngámin nga lugár na Egipto áнна yù lugár na Kenan. Á narigirigá ngámin yù ira tatolay. Á di Kákay Akup áнна yù ira ánâ na nga naggaká nittam, awán ta málek da nga kanad da. ¹²Ngam ta pakarámak ni Kákay Akup ta egga kanan ta Egipto, jinok na yù ira ánâ na ta umay ira mangâ ta kanad da. Yáyù lâ paga yù olu nga ánge ra ta Egipto.

¹³“Á ta mekaruá nga ánge nayù ira wáwwagi ni Kusè ta Egipto, inipakánnámmu ni Kusè yù baggi na nira. Á inipakánnámmu na gapay kâ Paro yù ira kanakanáyun na. ¹⁴Á inipágál ni Kusè di Kákay Akup nga ammò na áнна ngámin nga kanakanáyun na ta umay ira ta Egipto. Pitupulu límá nga tatolay yù ira ngámin. ¹⁵Á yáyù nga minay di Akup ta Egipto, á naggián ira ta Egipto ta áddè ta pate ra. Ta Egipto yù natayád di Kákay Akup áнна yù ira ngámin nga ánâ na nga naggaká nittam. ¹⁶Ngam nelabbè yù baggi ra ta Sekem nga naggianád da ngaw di Kákay Akup, á netanam ira ta Sekem sù ángngitanamán nga ginátáng na ngaw ni Kákay Abrakam sù ira ánâ ni Amor.

¹⁷“Á mággè nga jimittál yù ággaw nga sinullà ni Namarò nga pamapáno na nira ta Egipto, tapè ipetoli na ira sawe lugár tam ta kunnay sù initabbá na ngaw kâ Abrakam. Á gapu ta nabayák iren nga naggián túrin ta lugár na Egipto, minaru yù ira tatolay. ¹⁸Á napatalián yù patul ta Egipto ta tanakuán nga patul, nga arán na ammu yù napiá nga kingnguá nayù ngaw Kusè. ¹⁹Á arán na inikállà yù ngaw ira naggaká nittam. Inilogò na ira. Á pinuersá na ira ta tájjiád da yù ira ánâ da, tapè matay ira.

²⁰“Á tán nga ággaw ngaw yù keyanâ ni Moyses. Á napiá nga abbing, á ayatán si Namarò kuna. Á inittutù di innò na áнна sinaronád da ta tallu nga bulán sù bale ra. ²¹Á nu awánin ta awayyá ra nga mangituttù,

napuersá ira nga nangipay ta lawán. Á nálek nayù babay nga anâ nayù patul, á jimmà na, nga pinataganatán na ta kun na anâ na.

²²“Á naggigiámmu si Moyses ta ngámin nga ituddu nayù ira Egipto, á napiá áнна makáwayyá yù ággubu-ubobuk na áнна napiá ngámin yù akkuán na. ²³Á nu appátapulu yù dagun ni Moyses, nanonò na ta en na tullúnán yù ira kuruk nga wáwwagi na nga ginaká ni Israel. ²⁴Á naratang na yù tádday nga jigirigátan nayù Egipto. Á en na iniyígù yù kagittá na, á pinapáte na yù Egipto. ²⁵Ta kagian ni Moyses ta kánnámmuán nayù ira kakanáyun na ta aggina yù jinok ni Namarò ta mamalubbáng nira sù ira mangaripan nira. Ngam arád da nánnámmuán.

²⁶“Á sù tádday ággaw, naratang na yù duá nga ginaká ni Israel nga maddamá, á gimmá na ira. ‘Wáwwagi,’ kun ni Moyses nira, ‘anni ipaddamá naw, ta mawwagi kayu gemma?’ kun na. ²⁷Á yù tolay nga iddá na lâ nakiramá, inirubbâ na si Moyses, á kinagi na, ‘Asinni panò naddok nikaw ta mammaguray áнна mamanunnù nikami?’ ²⁸Ipárik mà sù Egipto nga pinapátem kagabi?’ kun na. ²⁹Á pakaginná ni Moyses sù kinagi na, naganássing, ta ammu na ta neparámak yù pamapáte na sù Egipto. Á nattálaw, á minay nakipaggián ta dabbun na Midian. Paggián na tán, nangatáwa. Á tán nga lugár yù neyanakán nayù ira duá nga ánâ na nga lálláki.

³⁰“Á naggián si Moyses ta Midian ta nabayák. Á pappasá na appátapulu ta dagun, ta panaron na ta ayám ta kalállammatán nga aranni ta puddul na Saynay, nappasingan si Namarò kuna, ta limittuák yù daroban na ta api sù alinnâ nga káyu nga maggatang nga ari makán na api. ³¹Á napállâ si Moyses ta pakasingan na sù káyu nga naggatang, á jimikkì kuna, tapè imámmatán na ta napiá. Á naginná na yù ngáral ni Apu Namarò nga naggapu ta api, á kinagi ni Apu, ³²‘Sikán si Namarò, nga Yápu nayù ira naggaká nikaw, nga Yápu di Abrakam kári Isak kê Akup.’ Á pakaginná ni Moyses, namippippik nga ari makeyangngà nga maningan. ³³Á kinagi ni Apu kuna, ‘Iriám mu yù sapátù mu, ta mangilin yù dabbun nga nanáddagám mu.’ ³⁴Á kabalin ni Moyses nangari ta sapátù na, á kinagi ni Apu kuna, ‘Masingak ku gemma yù karigirigá nayù ira tatolè túrin ta Egipto, á maginnâ yù paggaráyad da. Á yáyù nga minulugakin, tapè iyígù ku ira. Arà! Umay ken laguk, ta dobat taka ta umay ka túrin ta Egipto,’ kun ni Namarò kuna.

³⁵“Wáwwagi,” kun ni Esteban paga, “ta keggá ra ngaw nayù ira naggaká nittam ta Egipto, nanakitád da si Moyses. Ta kinagi ra ngaw kuna, ‘Asinni panò naddok nikaw ta mammaguray áнна mamanunnù nikami?’ Á si Moyses, aggina yù jinok ni Namarò nga mangiyígù áнна mammaguray nira, á inabbágán ni Namarò megapu sù daroban na nga nasingan ni Moyses sù káyu nga naggatang. ³⁶Á si Moyses yù nangituluk sù ira naggaká nittam ta páno ra ta Egipto, á aru yù pinagaddátu na nga

makapállâ ta keggá ra paga ta Egipto, ána pallakák da nga umay ta dammáng nayù bebay nga mangngágan ta Ujjojjin, ána keggá ra gapay ta kalállammatán ta appátapulu nga dagun.

³⁷“Á si Moyses yù nakkagi sù ira ngaw ginaká ni Israel, nga kun na, ‘Si Namarò, dohan na noka nikayu yù ábbilinán na ta kunnay ta paddok na nikán, nga naggapu sù ira ginaká naw,’ kun na. ³⁸Á paggagammung nayù ira naggaká nittam ta kalállammatán, si Moyses yù kobobuk nayù daroban ni Namarò ta puddul na Saynay. Á si Moyses yù neddán sù bilin ni Namarò nga netúrâ, nga paggapuán nayù ákkatole na tolay ta áddè ta áddè, tapè aggina yù mangiyawâ nittam. ³⁹Ngam yù ngaw ira naggaká nittam, nanaki ira nga manguruk kâ Moyses, á inipuerá ra, ta ikáyâ da manoli ta Egipto.

⁴⁰“Á nakiubobuk yù ira tatolay kâ Aron, nga wagi ni Moyses ána yù olu nga pári na Kudio, á kinagi ra kuna, ‘Mappadday ka laguk sù ira didios tam nga mangipulù nittam, tapè tuttulat tam ira, ta arát tam ammu yù nesimmu kâ Moyses nga nangituluk nittam ta páno tam ta Egipto,’ kud da. ⁴¹Á pidde ra laguk yù sináddios nga kun na kígaw nga báka, nga kinagi ra ta yápu ra, á pinárti ra yù ira ayám da nga iniyátáng da kuna. Á nabbúyá ira gapu ta pagayáyâ da sù pidde ra.

⁴²“Á yáyù nga napporay si Namarò nira, á nilikuranán na ira. Á pinaguráyán na ira, tapè maguru-uray ira lâ nga makimoray sù ira bituan ta lángì. Á kingguá ra ta kunnay ta netúrâ sù libru nayù ira ábbilinán ni Namarò, nga kunniaw:

‘Sikayu nga ginaká ni Israel, ngattá, ta ari sikán yù nangiyátangán naw sù ira ayám naw, ta pangiyátáng naw ta kalállammatán ta appátapulu ta dagun?’

⁴³ Ari sikán yù nakimorayán naw, nu ari galâ yù ira sináddios!
Inakkâ naw nga inipulupulù yù paggianán nayù sináddios nga mangngágan ta Molok ána yù sináddios nga pidde naw ta kun na bituan, nga mangngágan ta Repan.

Aggira yù ira sináddios nga pidde naw nga pakimorayán naw, á namalittúkak kayu nira! Á yáyù liwâ naw, nga gapu na nga papanawat takayu ta dabbun naw, á mánaw kayu nga umay túrin ta abbák na dabbun na Babilonia, á marigirigâ kayu tán.”ⁿ

⁴⁴“Wáwwagi,” kun ni Esteban, “ta keggá nayù ira ngaw naggaká nittam ta kalállammatán, egga nira yù balay nga ákkimorayád da kâ Namarò, ta naggián si Namarò nira. Á pidde ra ta bale na yù gámì ána tabbí na ayám, ta kunnay sù inipasingan ni Namarò kâ Moyses. ⁴⁵Á bittáng da yù balay ni Namarò sù ira ginaká ra. Á ta pate ni Moyses, si Josiuwa yù táli na. Á inipulù da yù bale ni Namarò nira ta áddè ngaw tallung di Josiuwa

ⁿ 7:43 Amos 5:25-27

sawe dabbun nga initabbá ni Namarò nittam. Á naratang da yù ira olu nga naggián saw, ngam pinapáno na nira ni Namarò, á iniyawâ na yù dabbud da sù ira ngaw naggaká nittam. Á naggián lâ paga yù bale ni Namarò sù ira naggaká nittam ta áddè ta pammagure na ngaw ni Patul Dabid.

46 “Á ta keggá na ngaw ni Patul Dabid, ayatán si Namarò kuna. Á inikomá ni Patul Dabid kê Namarò ta ipapadde na kuna yù bale na, nga pakimorayán nayù ginaká ni Akup sù Yápu ra. 47 Ngam arán na inanugù. Á si Patul Solomon, nga anâ ni Patul Dabid, aggina yù namadday ta bale ni Namarò.

48 “Ngam si Apu Namarò, ari gemma maggián ta balay nga pidde na tolay. Ta netúrâ yù ubobuk ni Apu Namarò, nga kinagi nayù ábbilinán na, nga kunniaw:

49 “Yù lángì, kunnay lâ ta pagitubangák ku. Á yù dabbuno, kunnay lâ ta pangipotunák ku ta takkì.

Egga panò yù paddayan naw nga paggianák ku? Awán!

Egga panò yù paddayan naw nga pagibannagák ku? Awán!

50 Ta sikán galâ yù nappadday ta lángì áнна dabbuno, áнна ngámin nga egga nira,”^o kun ni Namarò.”

51 Á kinagi na laguk ni Esteban sù ira minámmanunnù áнна yù ira tatolay, “Sikayu, anningillâ yù kataggâ na ulu naw! Narákè yù nonò naw áнна kitul kayu, á arán naw tángngagan yù bilin ni Namarò. Naggigittá kayu sù ira ngaw naggaká nittam, ta makikontará kayu gapay sù Mangilin nga Ikararuá. 52 Egga panò yù tádday sù ira ngaw ábbilinán ni Namarò nga arád da jinigirigâ? Awán! Pinapáte ra yù ira ngámin ngaw nga nangilayalayâ ta umay ta dabbuno yù napiá nga Masserbi kê Apu Namarò, nga MakKiristu. Á labbè na, sináttájjian naw áнна pinapáte naw. 53 Á sikayu yù iniddán nayù ira daroban ni Namarò ta tunung na. Ngam ari kayu manguruk!” Yáyù áddè nayù kinagi ni Esteban.

Yù Pate ni Esteban

54 Á pakaginná nayù ira minámmanunnù sù kinagi ni Esteban, napporay ira, á nangngarangaringngì ira megapu sù nepallà nga pore ra. 55 Ngam si Esteban, ajjan nga nepulù kuna yù Mangilin nga Ikararuá, nga mangabbák kuna. Á sinánguk ni Esteban yù lángì, á nasingan na yù dalingárang ni Namarò áнна si Apu Kesu nga makáwayyá nga manáddak ta jiwánan ni Namarò. 56 Á kinagi ni Esteban, “Innan nawè! Nabukatán yù lángì, á masingak ku yù Kaká na Ngámin na Tatolay nga manáddak ta jiwánan ni Apu Namarò,” kun na.

57 Á pakaginná nayù ira tatolay sù kinagi ni Esteban, lippà da laguk yù talingá ra, áнна nagaggay ira ta pore ra kê Esteban. Á gikarakarerán

o 7:50 Isaya 66:1-2

ira nga minay naggápù kuna. ⁵⁸Á pinalawád da ta ili, á pinayapayang da ta batu. Á yù ira nga namayang kuna, iniriád da yù barawási ra nga inipatarod da sù bagitolay nga mangngágan ta Saulo.

⁵⁹Á pamayang da kê Esteban, nakimállà si Esteban kê Apu, á kinagi na, “Apu Kesu, paddulotam mà,” kun na. ⁶⁰Á namalittúkak, ána iniyássikan na yù ngárál na, á kinagi na, “Apu, arám mu lâ ibiláng nga liwâ da yawe akkuád da níkan,” kun na. Á yáyù lâ áddè na kinagi na, á natayin.

Yù Pawwarawarâ nayù ira Manguruk

8 ¹Á si Saulo, inanugù na yù pamapáte ra kê Esteban, ta aggina yù manangngal ta barawási nayù ira namayang kuna. Á sù ággo na pamapáte ra kê Esteban, yáyù pamegapu ra manigirigâ sù ira ngámin nga manguruk kê Apu Kesu nga naggián ta Jerusalem. Á nawwarawarâ yù ira manguruk ta purubinsia na Judiya ána Samaria. Ngam yù ira mapulu duá nga minángngilayalayâ nga sinudduán ni Apu Kesu, naggián ira ta Jerusalem. ²Á ajjan yù ira tatolay nga napasigaggâ yù ángnguruk da kê Apu, á pakarámak da ta pate ni Esteban, kinulukuletád da, á inâ da yù baggi na, á ed da initanam. ³Ngam si Saulo, jinigirigâ na ira ngámin nga manguruk kê Apu Kesu. Simillung ta katággítádday nga bale ra, á inipagápù na yù ira nga lálláki ána bábbay, á inipabáluk na ira.

Yù Pangilayalayâ da sù Bilin ni Namarò ta Samaria

⁴Á yù ira manguruk nga nawwarawarâ ta arayyu nga lugár, minay ira nga nangilayalayâ sù bilin nga meyannung kê Apu Kesu. ⁵Si Pilippi yù tádday. Á páno ni Pilippi ta Jerusalem, minay ta ili sù purubinsia na Samaria, á inilayalayâ na nira si Apu Kesu Kiristu. ⁶Á ngámin yù ira tatolay, sinángngák da ta napiá yù kinagi ni Pilippi ána yù nasingad da nga pinagaddátu na. ⁷Á aru yù ira anitu nga pinapáno ni Pilippi, nga nakkalli ta nasikan ta páno ra sù ira nagunagád da. Á aru gapay ira nga tatolay nga natay baggi ra ána yù ira pilay gapay nga pinammapiá ni Pilippi. ⁸Á yáyù nga magayáyâ yù ira ngámin nga tatolay ta ili.

⁹Á naggián gapay ta ili yù láláki nga mangngágan ta Simon, nga minágganánitu nga mamappállâ sù ira tatolay ta Samaria sù angnga-angngua na nga májik. Mappeddaráyaw, á kinagi na nira ta aggina yù makáwayyá. ¹⁰Á ngámin ira nga maríku ána pobare, sinángngák da si Simon ta napiá. Á kud da, “Ajjan támma kuna yù pakapangngua ni Namarò nga mamagaddátu,” kud da. ¹¹Á sinángngák da ta napiá, gapu ta nabayágin nga minássalamangká ta arubáng da, á napállâ ira. ¹²Ngam ta panguruk da sù napiá nga dámak nga kinagi ni Pilippi nga meyannung sù pammagure ni Namarò ána yù pakáwayyá ni Apu Kesu Kiristu, nakirigù ira laguk, aggira nga lálláki ána bábbay. ¹³Á mássiki

si Simon, nanguruk gapay ána nakirigù. Á nepulupulù kê Pilippi. Á napállâ si Simon, nga nepallâ yù kapállâ na ta pakasingan na ta aru nga pinagaddátu ni Pilippi.

¹⁴Á yù ira minángngilayalayâ nga naggián ta Jerusalem, pakarámak da ta manguruk yù ira tatolay ta Samaria ta bilin ni Namarò, jinok da di Eduru kê Kuan ta umay nira. ¹⁵Á tappi di Eduru ta Samaria, nakimállâ ira kê Namarò ta ipepulù na sù ira bagu nga manguruk yù Mangilin nga Ikararuá. ¹⁶Ta arán ni Namarò paga jinok yù Mangilin nga Ikararuá ta umay nira, ngam narigù ira lâ nga netádday kê Apu Kesu. ¹⁷Á di Eduru, sinámmi da ira, á jimittál nga naggián nira yù Mangilin nga Ikararuá.

¹⁸Á nasingan ni Simon ta minay naggián sù ira manguruk yù Mangilin nga Ikararuá ta panámmi di Eduru nira. Á en na laguk iniyalawâ kê Eduru yù kuártu, ¹⁹ta kinagi na kuna, “Iddám mà gapay ta pakáwayyâ nga kunnay sù pakáwayyám, tapè umay yù Mangilin nga Ikararuá nga maggián sù ira ngámin nga támmitak ku gapay,” kun na. ²⁰Á kinagi ni Eduru kuna, “Mokum ka ána yù kuártum, nu kagam mu ta magátang yù iyawâ na lâ ni Namarò ta ikáyâ na nga pangiyawatán! ²¹Ari ka meballay karanniawe nga akkuám mi, gapu ta ari pareku nga napiá yù nonò mu ta ánninganán ni Apu Namarò. ²²Ibabáwim laguk yù narákè nga nonò mu, á makimállâ ka kê Apu ta abernu pakomán na ka ta narákè nga nononotam mu. ²³Matákál ku ta nepallâ yù passil mu, ána ari ka paga napalubbáng ta passerbim ta narákè nga karagatám mu,” kun ni Eduru kuna. ²⁴Á simibbák si Simon, á kinagi na, “Ipakimállâ mà bì kê Apu ta ari bulubugá mesimmu nikan yù kinagim.”

²⁵Á kabalid di Eduru nangilayalayâ sù bilin ni Namarò tán, nánaw ira, ta manoli ira ta Jerusalem. Á ta ánge ra, inilayalayâ da yù napiá nga dámak nga meyannung kê Apu Kesu ta aru nga babálay nga sinalebarád da ta purubinsia na Samaria.

Di Pilippi ána yù Tolay nga taga Etiopia

²⁶Á ajjan yù daroban ni Apu Namarò nga limittuák, á kinagi na kê Pilippi, “Umay ka ta abagátán, sù dалан nga naggapu ta Jerusalem nga mappángè túrin ta Gasa.” Á yù dалан nga kinagi na, talebarán na yù namagá nga gián ta kalállammatán. ²⁷Á naggagannuá si Pilippi, á nánaw. Á pakáddè na sù dалан, naratang na yù tolai nga natakay ta kalesá nga naggapu ta Jerusalem. Aggina yù makáwayyâ nga laláki nga taga Etiopia, nga minángngikárgu nga masserbi kê Kandase nga rená nga mammaguray ta áppatulán na Etiopia. Á yù tolai yù manaron ta ngámin nga kuártu ána kukuá nayù rená. Á minay ta Jerusalem, tapè makimoray kê Namarò. ²⁸Á ta kabalin na nakimoray, nánaw ta Jerusalem, á manolingin ta Etiopia. Á pattake na ta kalesá na, bibbiran na yù libru nga iníturâ na ngaw ni Isaya, nga yù ngaw ábbilinán ni Namarò.

²⁹Á pakaratang ni Pilippi sù kalesá, kinagi nayù Mangilin nga Ikararuá kuna, “Dukkì ka táne kalesá ta mepulù ka kuna.” ³⁰Á sinimmâ ni Pilippi yù kalesá, á mináranni kuna. Á naginná na laguk yù tolay nga mabbibbik sù libru ni Isaya nga yù ngaw ábbilinán ni Namarò. Á iniyabbù ni Pilippi kuna, “Kánnámmuám mu yù bibbiram mu?” ³¹Á simibbák yù tolay, á kinagi na kê Pilippi, “Kunnasi laguk pakánnámmù, ta awán gemma ta tolay nga mangituddu nikán?” Á inapà na si Pilippi ta mepattakay kuna. Á nappittà si Pilippi nga nepaggitubang kuna.

³²Á yawe yù bilin nga binibbik nayù laláki sù libru:

“Aggina yù meyarík ta karneru nga iyánge ra ta áppártián.

Á magimammà nga kunnay ta kígaw na karneru nu usitád da yù duddù na,

ta ari bulubugá makkituk.

³³Nepasiránán ta arubáng nayù ira tatolay, á ari kustu yù pamestigá ra kuna, ngam iddá da lâ pinapátay nga awán ta liwâ na.

Á awán ta makkagi ta meyannung sù ira ginaká na, ta nári ngin yù inángà na sù dabbuno.”^p

³⁴Kabalin na nabbibbik, iniyabbù nayù tolay kê Pilippi, “Asinni yù ubobugan ni Isaya sawe túrá na? Kagian na panò yù meyannung ta baggi na, onu kagian na yù meyannung ta tanakuán?” ³⁵Á yáyù nga inigapu ni Pilippi nga ibukalán na yù binibbik na nga kinagi ni Isaya, á inipakánnámmu na yù napiá nga dámak nga meyannung kê Apu Kesu.

³⁶Á ta pallakák da ta dálan, nakáddè ira ta danum. “Innam mè yù danum!” kun nayù tolay kê Pilippi. “Awayyâ nakuan nga marigù kunangane?” kun na. ³⁷“Wan,” kun ni Pilippi kuna. “Máyâ nu kuruk ka nga manguruk kê Apu Kesu,” kun na. “Wan, mangurugà,” kun nayù tolay kê Pilippi. “Kurugak ku ta Anâ ni Namarò si Apu Kesu Kiristu.” ³⁸Á pinaginnà na laguk yù kalesá na, á gimitták ira, á minay ira sù danum. Á jinigù ni Pilippi.

³⁹Á god da nga naggapu sù danum, inakkâ nayù Ikararuá ni Apu si Pilippi. Á yù tolay, arán na má nasingan. Á natakay yù tolay nga nánaw nga nappángè ta gián na, nga magayáyâ megapu sù panguruk na kê Apu Kesu. ⁴⁰Á si Pilippi, inikáddagà na lâ jimittál ta ili na Asoto. Á nánaw, nga nappángè ta ili na Sesaria. Á inilayalayâ na yù napiá nga dámak nga meyannung kê Apu Kesu ta ngámin nga ili nga sinalebarán na ta áddè ta pakáddè na ta Sesaria.

Pabbáli ni Saulo ta Manguruk kê Apu Kesu

9 ¹Á si Saulo, narákè yù nonò na sù ira nga manguruk kê Apu Kesu, á inupù na yù ánnanássing na ta papatáyan na ira. Á yáyù nga minay

sù kotunán na pári, ²á kiniddo na yù túrà na nga iyánge na sù ira Kudio ta kapillíá ra ta ili na Damasku, tapè mepakánnammu nira yù pakáwayyá na nga maggápù sù ira nga tumuttul kê Apu Kesu, nga lálláki ána bábbay, á iyánge na ira ta ábbalúrán ta Jerusalem.

³Á di Saulo ána yù ira kábulun na, pakálá da sù túrà, nánaw ira laguk nga minay nga mappángè ta Damasku. Á pakáranni ra ta ili, ikáddagá lâ naddalingárang yù giád da megapu sù nawák nga naggapu ta lángi. ⁴Á dagarágâ natombá si Saulo, á naginná na yù ngárál nga nakkagi, nga kun na, “Saulo, Saulo, ngattá, ta jigirigátam mà?” ⁵Á kinagi ni Saulo, “Asinni ka, Apu?” Á kinagi na, “Sikán si Kesu nga jigirigátam mu. ⁶Ngam gumikkáng ka, á umay ka ta ili, ta makagi nikaw yù akkuám mu,” kun na kê Saulo.

⁷Á yù ira kábulun ni Saulo, nakalalang ira, ta naginná ra yù ngárál, ngam awán ta tolay nga nasingad da. ⁸Á gimikkáng si Saulo, á naggimmúlák, ngam awán bulubugá ta masingan na. Á kinering da laguk nga iniyánge ra ta ili na Damasku. ⁹Á ari nakasingan ta tallu nga ággaw si Saulo, ána ari bulubugá kiminán ána mininum.

¹⁰Á naggián ta Damasku yù napiá nga tolay nga manguruk kê Apu Kesu, nga mangngágan ta Ananiá. Á nappasingan si Apu nga nagubobuk kuna, á kinagi na, “Ananiá,” kun na. “Wan, Apu, ajjanà saw,” kun ni Ananiá kuna. ¹¹Á kinagi ni Apu kuna, “Gumikkáng ka, ta umay ka ta kalsáda nga mangngágan ta Matunung. Á umay ka ta bale ni Juda, á kagiam mu nira ta em mu tullúnán yù tolay nga mangngágan ta Saulo nga taga Tarsu. Ajjanin tán nga makimállà nikán. ¹²Á natagenà ni Saulo ta kunnay ta nappasingan kuna yù tolay nga mangngágan ta Ananiá, nga umay nga manámmi kuna, tapè makasingan má,” kun ni Apu kê Ananiá.

¹³Á maganássing si Ananiá kê Saulo. Á simibbák si Ananiá kê Apu, á kinagi na, “Aro! Apu, aru yù ira nga mangiparámak nikán ta meyanung kê Saulo ána yù kingngikingguá na nga narákè sù ira tatolem túrin ta Jerusalem. ¹⁴Á yù ira kotunán na pári túrin ta Jerusalem, iniddád da ta pakáwayyá na ta umay saw maggápù ta ngámin ira nga mangikatalà nikaw,” kun na. ¹⁵Ngam kinagi ni Apu kuna, “Arà! E ken, ta sinullà ku si Saulo ta umay mangipakánnammu nikán sù ira makkakerumá nga tatolay nga ari Kudio, nga abbúnan naw ta Kentil^q, ána yù ira patul da, ána yù ira ginaká ni Israel gapay. ¹⁶Á ipasingak ku gapay kuna yù ngámin nga jigâ nga iyattam na megapu ta panguruk na nikán,” kun ni Apu.

¹⁷Á nánaw laguk si Ananiá nga minay ta bale ni Juda. Tallung na ta balay, jimikki kê Saulo, á sinámmi na, á kinagi na, “Saulo nga wagì, si Apu Kesu yù naddok nikán ta umayà saw. Aggina yù nappasingan nikaw

^q 9:15 Yù ira Kentil yù ngámin makkakerumá nga tatolay nga ari Kudio.

sù dалан nga nilakák mu sù ángem saw. Á jinok nangà ta umayà nikaw, tapè makasingan ka má, áнна umay nikaw yù Mangilin nga Ikararuá.”
 18 Á dagarágâ nári yù kun na sissi ta matá ni Saulo, á nakasingan mángin. Á gimikkáng, á nakirigù laguk. 19 Á minay kiminán, á nanoli yù sikan na.

Yù Pangilayalayâ ni Saulo ta Damasku

Á nakipaggián bì si Saulo sù ira nga manguruk ta ili na Damasku. 20 Á dagarágâ minay sù ira ággagammungán na Kudio, tapè mangilayalayâ sù meyanunggâ kâ Apu Kesu. “Si Apu Kesu yù kuruk nga Anâ ni Namarò,” kun na. 21 Á ngámin ira nga nakaginná kuna, napállâ ira. Á nakkaká-ubobuk ira, nga kud da, “Asinni yaw, nu ari yù tolay nga nanirigigâ ngaw sù ira nga maggián ta Jerusalem, nga manguruk kâ Apu Kesu? Á anni panò yù gapu na nga minay saw, nu ari lâ ta gaputan na yù ira nga manguruk, á baluran na ira áнна iyánge na ira sù ira kátannangán na pári na Kudio túrin ta Jerusalem,” kud da. 22 Ngam pinasikan ni Namarò yù nonò ni Saulo áнна yù pakáwayyá na nga mangilayalayâ. Á inilayalayâ ni Saulo si Apu Kesu, nga MakKiristu nga kinagi nayù ira ngaw ábbilinán ni Namarò nga umay ta dabbuno nga mammaguray áнна mangiyígù ta tolay, tapè mapakomá ni Namarò ira. Á pinalalang ni Saulo yù ira Kudio nga maggián ta Damasku, megapu sù pakáwayyá nayù pangituddu na, ta awán ta itabbák da kuna.

23 Á kabalin na aru nga ággaw nga paggián ni Saulo ta Damasku, á yù ira Kudio nga ari manguruk, inigagánge ra si Saulo nga papatáyan. 24 Ngam narámak ni Saulo yù pangigagánge ra kuna. Á simmisimmurád da yù áttallungán ta ili ta ággaw áнна gabi, tapè papatáyad da si Saulo nu parubán na mattálaw. 25 Ngam yù ira kákkopun ni Saulo nga manguruk kâ Apu Kesu, inipittà da si Saulo ta unak na kuribù, á nipagukák da ta abbák na alitù na ili ta tádday nga gabi, tapè mallammang nga mánaw.

Yù Ánge ni Saulo ta Jerusalem

26 Á minay si Saulo ta Jerusalem, á mepattatádday nakuan sù ira manguruk kâ Apu Kesu, ngam maganássing ira kuna, ta arád da kinuruk ta aggina gapay yù siminuttul kâ Apu Kesu. 27 Ngam si Bernabe, inabbágán na si Saulo, ta en na inituluk sù ira minángngilayalayâ. Á inistoriá ni Bernabe nira yù nesimmu kâ Saulo ta dалан sù ánge na ta Damasku, nga nasingan na si Apu Kesu nga nagubobuk kuna. Á kinagi na gapay ta ari naganássing si Saulo nga mangilayalayâ sù bilin ni Apu Kesu Kiristu túrin ta Damasku.

28 Á yù ira tatolay nga manguruk nga naggián ta Jerusalem, pakaginná ra sù kinagi ni Bernabe, inalawâ da si Saulo, á nepulupulù nira. 29 Á inilayalayâ na si Apu Kesu Kiristu ta Jerusalem gapay. Á nakiubobuk

gapay nga nepappeperang sù ira Kudio nga Gareko yù ággubobuk da. Á yáyù nga gustu ra papatáyan. ³⁰Á yù ira nga mawwawági megapu ta ángnguruk da kê Apu Kesu, pakarámak da sù pangigagánge ra kê Saulo, inituluk da laguk ta ili na Sesaria ta aggik na bebay. Á pinapáno ra ta umay ta ili na Tarsu.

³¹Á nakemammà laguk yù ira nga mawwawági ta ángnguruk da kê Apu Kesu, nga naggián sù purubinsia ira na Judiya ána Galilia ána Samaria, ta awánin ta nakikontará nira. Á nakimorayád da si Apu Kesu nga Yápu ra. Á gapu ta pangabbák nayù Mangilin nga Ikararuá nira, nepasigaggà yù ángnguruk da kê Apu ána nalannapán ira ta aru nga manguruk.

Yù Ánge ni Eduru ta Lidda ána Joppa

³²Á nappassapassiár si Eduru nga mangituddu sù ngámin ira nga manguruk ta aru nga ili. Á simippi sù ira nga manguruk kê Apu nga maggián ta Lidda. ³³Á naratang na tán yù tolay nga mangngágan ta Aneyà. Á nagiddá ta dapan na ta walu ragunin nga matakì gapu ta kun na natay yù baggi na. ³⁴Á kinagi ni Eduru kuna, “Aneyà, pammapián na ka ni Apu Kesu Kiristu. Gumikkáng ka, á lukutam mu yù dapam mu.” Á dagarágâ gimikkáng si Aneyà. ³⁵Á ngámin nga tatolay nga naggián ta Lidda ána Siaron, nasingad da si Aneyà nga nammapiángin, á linikurád da yù dán nga sinuttulád da, á nanguruk ira gapay kê Apu.

³⁶Á túrin ta Joppa naggián yù babay nga manguruk kê Apu, nga mangngágan ta Tabita. Á iningágad da ta Dorka ta ággubobuk na Gareko, á “Uttá” yù kebalinán na. Á napiá nga babay si Dorka, nga mangikállà sù ira pobare, ta sigidá inabbágán na ira. ³⁷Á keggá ni Eduru ta ili na Lidda, iddá na lâ nataki si Dorka, á natay. Á panigù da kuna, iniyunè da ta utun, á pineddá ra ta lágum. ³⁸Á aranni ta ili na Joppa yù ili na Lidda. Á pakarámak nayù ira manguruk nga naggián ta Joppa ta aijan si Eduru ta Lidda, jinok da yù duá nga lálláki nga minay nagágál kê Eduru. Á kinagi ra kê Eduru, “Ari ka bì mataláltán nga umay nikami,” kud da.

³⁹Á pakaginná ni Eduru sù kinagi ra, naggagannuá nga nepulù nira nga minay ta Joppa. Á labbè da ta Joppa, inituluk da si Eduru ta lágum ta utun, nga nameddád da sù natay. Á yù ira bábbay nga nabálu, gikulukuletán ira nga naggugúru kê Eduru, tapè ipasingad da kuna yù ira gámì nga pidde na ngaw ni Dorka. ⁴⁰Ngam pinalawán na ira ngámin ni Eduru, á namalittúkak, á nakimállà kê Apu. Kabalin na nakimállà, nallipay sù natay. “Tabita, gumikkáng ka,” kun ni Eduru sù natay. Á naggimmúlák yù matá na. Á pakasingan na kê Eduru, giminikkáng. ⁴¹Á singngalán ni Eduru yù limá na ta abbágán na, á nanáddak. Á inagálán ni Eduru yù ira nga manguruk ána yù ira kábulud da nga bábbay ira nga nabálu, á inipataron na nira nga natolayin. ⁴²Á narámak nayù

tangelián na Joppa. Pakaginná ra, aru ira nanguruk kâ Apu Kesu. ⁴³Á si Eduru, nakipaggián nira ta Joppa ta nabayák sù bale ni Simon nga minámmalapà ta tabbì na ayám.

Di Eduru kâ Kornelio

10 ¹Á naggián ta Sesaria yù tolay nga ari Kudio nga mangngágan ta Kornelio. Aggina yù kapitán ta magatù nga suddálu nga taga Roma nga abbúnad da ta Kampo na Italia. ²Á mássiki nu ari ira Kudio, makimoray kâ Namarò di Kornelio ána yù ira kábbale na. Á minángngikállà si Kornelio nga minállimù sù ira pobare nga Kudio. Á sigidá nga nakimállà si Kornelio kâ Namarò.

³Á ta pannarek na bilák ta púgák, nasingan ni Kornelio yù daroban ni Namarò nga limittuák nga minay kuna. Á kinagi na, “Kornelio.” ⁴Á nakaddák si Kornelio, á jinúlangán na yù daroban, ta nepallà yù assing na. Á kinagi ni Kornelio laguk, “Anni yù kagiam mu nikán, Apu?” Á kinagi nayù daroban ni Namarò kuna, “Nonotan na ka ni Namarò ána yù pakimállà mu kuna ána yù pallimù mu sù ira pobare. ⁵Á dobam mu laguk ta ili na Joppa yù umay magágál sù tolay tán nga mangngágan ta Simon nga abbúnad da gapay ta Eduru. ⁶Makipaggián kâ Simon nga minámmalapà ta tabbì na ayám. Ajjan yù bale na ta aggik na bebay,” kun nayù daroban kâ Kornelio.

⁷Á páno nayù daroban ni Namarò, inagálán ni Kornelio yù duá nga lálláki nga aripan na ána tádday nga suddálu nga masserbi kuna, nga makimoray gapay kâ Namarò. ⁸Á kinagi na nira ni Kornelio yù meyanung sù daroban nga nappasingan kuna ána ngámin yù kinagi na kuna. Á jinok na ira ta Joppa.

⁹Á sù tádday ággaw, nallakák ira ta dálan nga mináranni ta ili ta tangngá na ággaw. Á ajjan si Eduru ta balay. Á minunè si Eduru ta atà nga sináttatapán, tapè maguroray nga makimállà kâ Apu. ¹⁰Á manganánuán, nabisin si Eduru, á gustu na nakuan kumán, ngam ari ira paga nakalutu. Pagiddak na ta pakkákád da, ajjan yù inipasingan ni Namarò kuna nga kunnay ta nattatagenà, ngam ari gemma nakkaturuk. ¹¹Á nasingan na nga kun na nabukatán yù lángì, ána yù kun na dakal nga ulà nga magayáyun, nga kun na natangngalán yù appâ nga túkù na, nga mináranni kuna. ¹²Á ta unak na ulà ajjan yù ira makkakerumá nga ayám nga mallakák ána makkáray ána makkakerumá nga iráw ána mammánù gapay. ¹³Á naginná ni Eduru yù ngárál nga nakkagi kuna, nga kun na, “Eduru, gumikkáng ka á pártiam mu, á kanam mu,” kun na. ¹⁴Á kinagi ni Eduru, “Molangà, Apu. Arák ku bulubugá kinán yù kanniawam mi nga Kudio, nga ipugik nayù tunung mi,” kun na. ¹⁵Á kinagi na laguk nayù ngárál, “Arám mu kanniawan yù pinakarenuán ni Namarò,” kun na. ¹⁶Á namillu yù kunniaw nga nesimmu kâ Eduru. Á kapamillu na, netoli yù ulà ta lángì.

17Á nakalalang si Eduru, á ninononò na nu anni yù kebalinán nayù nasingan na. Panononò na paga, á yù ira tallu nga lálláki nga jinok ni Kornelio, nálek da yù bale ni Simon, á simippi ira ta puertá nayù alitù na. 18Á nakkatol ira ta iyabbù da, nga kud da, “Egga saw yù tolay nga mangngágan ta Simon nga abbúnad da gapay ta Eduru?” kud da.

19Á ajjan si Eduru paga ta utun, nga mannononò paga ta nasingan na. Á kinagi nayù Mangilin nga Ikararuá kuna, “Ginnám mu, ta ajjanin yù ira tallu nga tatolay, nga magalek nikaw. 20Gumikkáng ka, ta ámmuluk ka. Ari ka mabbábáng nga umay nira, mássiki ari ira Kudio, ta sikán gemma yù naddok nira,” kun na kê Eduru.

21Á minuluk si Eduru laguk, á kinagi na nira, “Sikán yù tolay nga aleran naw. Anni yù iniyánge naw nikán?” 22Á kinagi ra, “Jinok na kami ni Kapitán Kornelio. Aggina yù kapitán na magatù nga suddálu, áнна napiá nga tolay nga makimoray kê Namarò. Á aggina gapay yù pakimorayán nayù ira ngámin nga ikáttolem nga Kudio. Á ajjan yù daroban ni Namarò nga nakkagi kuna ta ipágál na ka ta umay ka ta bale na, tapè ginnán na yù kagiam mu kuna,” kud da kê Eduru. 23Á pinaddulò ni Eduru ira, á inállliuk na ira. Á nagammâ ira tán.

Á ta pannawák, nánaw yù ira tatolay nga naggapu kê Kornelio, á nepulù nira si Eduru. Á nepappupúlù gapay nira yù ira káruán nga taga Joppa nga mawwagi ta ángnguruk da kê Apu Kesu. 24Á ta tádday ággaw nakáddè ira ta Sesaria. Á ajjan di Kornelio, nga nagiddak nira ta bale na. Á naggagammung gapay ta bale na yù ira kanakanáyun na áнна yù ira kákkopun na, ta inapà na ira, tapè magiddak ira gapay sù labbè ni Eduru.

25Á tappì di Eduru ta bale ni Kornelio, minay si Kornelio jiminápun nira, á namalittúkak ta arubáng ni Eduru nga makimoray kuna. 26Ngam pinagikkáng ni Eduru, á kinagi na kuna, “Gumikkáng ka, ta tolayà lâ nga kunnay nikaw gemma,” kun na kê Kornelio. 27Á nakkaká-ubobuk ira. Á tallung da ta lágum na balay, nasingan ni Eduru ta aru yù ira tatolay nga naggagammung tán.

28Á kinagi ni Eduru laguk nira, “Ammu naw ta mepugik nikami nga Kudio yù makikábulun ta tolay nga ari Kudio, áнна ari kami makatallung ta bale na tolay nga ari Kudio. Ngam si Namarò, inipakánnámmu na nikán ta arák kin bulubugá panakitán yù tolay, mássiki nu tanakuán yù katole na áнна ari napakarenuán ta kunnay ta kustombare mi nga Kudio. 29Á yáyù nga aringà nabbábáng nga minay saw ta pangipágál naw nikán. Á iyabbù ku laguk nu anni yù gapu na nga inipagágál nawà?” kun ni Eduru nira.

30Á kinagi ni Kornelio kuna, “Tallu nga ággawin yù napasá ta kunniawe nga pannarek na bilák ta púgák, á naggiánà ta balè nga makimállà kê Namarò nga kunnay ta kustombare naw. Á limittuák ta arubáng ku yù tolay nga naddalingáráng yù barawási na. 31Á kinagi

na nikán, ‘Kornelio, naginná ni Namarò yù pakimállà mu kuna, á kemámmatán na gapay yù pallimù mu sù ira pobare. ³²Dobam mu laguk ta ili na Joppa yù umay magágál sù tolay nga mangngágan ta Simon, nga abbúnad da gapay ta Eduru. Makipaggián kâ Simon nga minámmalapà ta tabbì na ayám. Ajjan ta bale na ta aggik na bebay,’ kun na nikán. ³³Á yáyù nga daretu laguk inipágál taka, á napiá ta minay ken. Á yáyù nga ajjan kami ngámin saw ta ánninganán ni Apu Namarò, tapè ginnám mi ngámin yù ipakagi na nikaw,” kun ni Kornelio kuna.

Yù Pangituddu ni Eduru sù ira nga ari Kudio

³⁴Á namegapu si Eduru nga nagubobuk, á kinagi na, “Natákál kin ta kurugán nga awán ta paddurúmán ni Namarò nga tatolay. ³⁵Ta alawatan ni Namarò yù ira ngámin nga makimoray kuna áнна napiá yù akka-akkuád da, maguray lâ yù katole ra. ³⁶Á ammu naw gemma ta sikami nga ginaká ni Israel yù nabbilinán ni Namarò sù napiá nga dámak nga meyanung kâ Apu Kesu Kiristu. Aggina yù Yápu tam ngámin nga Kudio áнна ari Kudio, gapu ta aggina yù Namakkápiá ta tolay kâ Namarò.

³⁷“Á narámak naw yù nesimmu ta ngámin tangapáddabbunán na Judiya, nga namegapu ta purubinsia na Galilia ta kabalin na pangilayalayâ na ngaw ni Kuan nga Minánnigù. ³⁸Sinullà ni Namarò si Apu Kesu nga taga Nasaret, á inipepulù ni Namarò kuna yù Mangilin nga Ikararuá na. Á iniyawâ na gapay kuna yù pakáwayyá na áнна yù ámmagaddátu na. Á napiá ngámin yù kingngikingnguá ni Apu Kesu. Minay ta ngámin nga lugár, á pinammapiá na ngámin yù ira nga máttakì áнна pinalubbáng na yù ira nga jinigirigâ ni Satanas áнна yù ira nga tarepoyungan, gapu ta nepulupulù si Namarò kuna.

³⁹“Á sikami nga sinudduán na, kagiam mi ngámin yù nasingam mi nga kingnguá ni Apu Kesu ta ngámin nga babálay nayù ira Kudio sù purubinsia na Judiya áнна yù ili na Jerusalem. Á ginápù da laguk, á pinapáte ra ta kurù. ⁴⁰Ngam pinaginnanolay ni Namarò sù mekatallu nga ággaw áddè ta pate na. Á nappasingan nikami. ⁴¹Ari nappasingan sù ngámin nga tatolay nu ari galâ sikami nga dán nga piníli ni Namarò ta mangipakánnámmu ta kuruk ngámin yù nasingam mi nga kingnguá na áнна yù nesimmu kuna.

“Á kabalin ni Apu Kesu naginnanolay, sikami yù nepakkákán kuna áнна nepaginum kuna. ⁴²Á jinok na kami ta umay kami mangilayalayâ sù napiá nga dámak ta ngámin nga tatolay, áнна ipakánnámmu mi gapay ta aggina yù sinullà ni Namarò nga mamananunù ta ngámin nga tatolay nga námmatay áнна matolay paga ta pagáddekán nga ággaw. ⁴³Aggina yù ubobugan nayù ngaw ira ábbilinán ni Namarò sù dán nga netúrâ ira. Á kinagi ra ta mapakomá yù liwiliwâ nayù ira ngámin nga manguruk kâ Apu Kesu, megapu sù pakáwayyá ni Apu Kesu áнна yù kingnguá na,” kun ni Eduru kári Kornelio.

**Yù Pangalawâ nayù ira nga ari Kudio sù
Mangilin nga Ikararuá ni Namarò**

⁴⁴Á pagubobuk ni Eduru paga kári Kornelio, minay yù Mangilin nga Ikararuá sù ira ngámin nga nakaginná ta ubobuk ni Eduru. ⁴⁵Á yù ira Kudio nga manguruk nga naggapu ta Joppa, nga nepappupúlù kê Eduru, napállâ ira ta pakasingad da ta iniddán na gapay ni Namarò yù ira nga ari Kudio sù Mangilin nga Ikararuá. ⁴⁶Nánnámmuád da yaw gapu ta naginná ra yù pagubu-ubobuk di Kornelio ta tanakuán nga ággubobuk nga arád da ammu, áнна maddayaráyaw ira kê Namarò.

Á kinagi na laguk ni Eduru sù ira Kudio nga nepappupúlù kuna, ⁴⁷“Danniaw ira nga tatolay, inalawâ da gapay yù Mangilin nga Ikararuá ta kunnay nittam nga Kudio. Egga panò yù mangipugik ta pakirigù da gapay sù danum?” kun ni Eduru. ⁴⁸Á yáyù nga jinok ni Eduru ira ta marigù ira, tapè ipasingad da yù pakiyápu ra kê Apu Kesu Kiristu. Á di Kornelio, inapà da si Eduru ta maggián lábbi nira.

Yù Pangiparámak ni Eduru sù ira Minángxilayalayâ ta Jerusalem

11 ¹Á yù ira minángxilayalayâ áнна yù ira manguruk nga naggián ta Judiya, narámak da ta nangalawâ gapay yù ira nga ari Kudio sù bilin ni Namarò. ²Á nanoli si Eduru ta Jerusalem. Á aijan tán yù ira káruán nga Kudio nga nakkagi ta máwák nga manuppál yù ira ari Kudio sù ngámin nga tunung ni Moyses. Á nakkakápereperang ira kê Eduru ta ubobuk. ³Á kinagi ra, “Ngattá, ta minay ka nepakikiruk áнна nepakkákán sù ira nga ari Kudio?”

⁴Á yáyù nga inigapu ni Eduru nga inibukalán yù ngámin nga nesimmu kuna. ⁵Kinagi na nira, “Sù ngaw paggiák ku ta ili na Joppa, nakimállakâ kê Apu. Á ta pakimállâ ku, aijan yù nappasingan nikán. Nasingak ku yù nagaya-ayáyun nga kun na dakal nga ulà nga naggapu ta lángi, á kun na natangngalán yù appâ nga túkù na. Á minay nikán. ⁶Á iningak ku ta napiá, á nasingak ku ta aijan ta unak na yù ngámin ira nga ayám nga masippà áнна simaron, áнна iráw áнна mammánù gapay.

⁷“Á paningak ku sù egga ta ulà, naginnâ yù ngárál nga nagubobuk nikán, á kinagi na, ‘Eduru, gumikkáng ka. Pártiam mu, á kanam mu,’ kun na nikán. ⁸Ngam simibbágà, á kinagi, ‘Ari, Apu! Arák ku bulubugá kinán yù jikkù nga kanniawam mi, ta yáyù kustombare mi nga Kudio,’ kuk ku. ⁹Á yù ngárál nga naggapu ta lángi, pidduá na nagubobuk, ‘Arám mu panakitán yù pinakarenuán ni Namarò,’ kun nayù ngárál. ¹⁰Á namillu nga nesimmu nikán, á nálâ ngámin ta lángi.

¹¹“Á kálâ nayù ulà ta lángi, negiddán nga simippi ta balay nga paggianák ku yù ira tallu nga tolay nga naggapu ta Sesaria. ¹²Á kinagi na nikán nayù Mangilin nga Ikararuá ta aringà mabbábáng nga umay

nira, mássiki nu ari ira Kudio. Á annam gapay yù ira nepulù nikán nga wáwwagi nga Kudio nga taga Joppa.

“Á tappì mi ta Sesaria, naddulò kami ta bale nayù tolay nga naddok sù ira tallu. ¹³Á kinagi na nikami ta nasingan na yù daroban ni Namarò nga limittuák ta bale na. Á kinagi nayù daroban kuna, ‘Dobam mu ta ili na Joppa yù umay magágál kâ Simon nga abbúnad da gapay ta Eduru. ¹⁴Aggina yù mangipakánnammu nikayu sù bilin ni Namarò, tapè meyígù kayu ngámin áнна yù ira kábbalem,’ kun nayù daroban kuna.

¹⁵“Á pagubobuk ku paga nira, minay nira yù Mangilin nga Ikararuá ta kunnay sù ánge na nittam pamegapu tam mangikatalà. ¹⁶Á nanonò ku yù ngaw kinagi ni Apu Kesu, nga kun na, ‘Si Kuan ngaw, jinigù na kayu ta panákkilalán ta panguruk naw kâ Apu Namarò. Á danum yù inipanigù na nikayu. Ngam dumá yù ipanigù ni Namarò nikayu, ta umay sangaw nikayu yù Mangilin nga Ikararuá,’ kun ni Apu Kesu. ¹⁷Á mássiki nu ari ira Kudio, iniddán ni Namarò ira sù Mangilin nga Ikararuá nga kunnay ta pangiyawâ na nittam nga Kudio gapay, ta pamegapu tam mangikatalà kâ Apu Kesu Kiristu. Á asinningâ panò nga maggammá kâ Namarò!” kun ni Eduru.

¹⁸Á pakaginná nayù ira Kudio karannian, ari iren mapporay kâ Eduru, á awán ta itabbák da kuna. Ngam naddayaráyaw ira galâ kâ Namarò, á kinagi ra, “Kuruk lállaguk ta iniyawâ ni Namarò gapay sù ira nga ari Kudio yù awayyá ra nga mabbabáwi ta liwiliwâ da, tapè mepattolay ira gapay kâ Namarò sù pammagurayán na ta áddè ta áddè,” kud da.

Yù ira Manguruk nga Ajjan ta Ili na Antokia

¹⁹Á ta pamapáte ra kâ Esteban nayù ira Kudio nga ari manguruk, jinigirigâ da yù ira manguruk, á nattálaw ira nga nawwarawarâ. Á nakáddè yù ira káruán ta arayyu, áddè ta áppatulán na Pinisia áнна yù pugu na Sipro, áнна yù ili na Antokia. Á inilayalayâ da yù bilin ni Namarò, ngam awán ta nangilayalayátád da, nu ari lâ yù ira kagittá ra nga Kudio. ²⁰Á ajjan yù ira manguruk kâ Apu Kesu nga taga Sipro áнна taga Sirene, á minay ira gapay ta ili na Antokia, nga mangilayalayâ sù napiá nga dámak nga meyannung kâ Apu Kesu. Á yù ira nga ari Kudio gapay yù nangilayalayátád da. ²¹Á makáwayyá yù pangilayalayâ da megapu sù ángngabbák nayù Yápu tam nira. Á yáyù nga aru yù ira nga nanguruk nga naggián ta ili na Antokia, á nabbabáwi ira, á inikatalà da si Apu Kesu.

²²Á yù ira nga manguruk nga naggián ta Jerusalem, narámak da ta aru yù ira nga manguruk kâ Apu Kesu ta Antokia. Pakarámak da, jinok da si Bernabe ta Antokia. ²³Á labbè ni Bernabe ta Antokia, nasingan na yù aru nga napiá nga kingguá ni Namarò megapu ta allà na sù ira tatolay, á yáyù nga nagayáyâ si Bernabe. Á sinabarangán na ira ta ipasigaggâ da

yù ángnguruk da kê Apu, maguray lâ yù mesimmu nira. ²⁴Napiá nga tolay si Bernabe, nga tumulù sù Mangilin nga Ikararuá, á napasigaggá yù ángnguruk na. Á yáyù nga aru yù ira nga naggián ta Antokia nga netádday kê Apu Kesu megapu sù pangituddu ni Bernabe.

²⁵Á minay laguk si Bernabe ta ili na Tarsu, ta aleran na si Saulo. ²⁶Á pakálek na kuna, iniyánge na ta Antokia. Á nepaggagammung ira sù ira nga manguruk ta tangaragun, á aru yù ira nga sinudduád da. Á danniw ira nga manguruk kê Apu Kesu nga naggián ta Antokia, aggira yù napolu nga abbúnan nayù ira tatolay ta Kiristiánu.

²⁷Á keggá ri Bernabe kê Saulo ta ili na Antokia, minay gapay tán yù ira ábbilinán ni Namarò nga naggapu ta ili na Jerusalem. ²⁸Á yù tádday nga mangngágan ta Agabo, nanáddak ta arubáng nayù ira nga naggagammung, á kinagi na nira yù inipakánnámmu nayù Ikararuá ni Namarò, nga duttál yù bisin ta ngámin nga dabbuno. Á jimittál yù bisin sù pammaguray ni Patul Kalodio ta Roma, nga kunnay ta kinagi ni Agabo. ²⁹Á yáyù nga ninonò nayù ira nga manguruk ta mangitubbuk ira nga katággítádday ta abbák na nga meyannung ta awayyá na sù ira wáwwagi ra ta ángnguruk da kê Apu nga maggián ta purubinsia na Judiya. ³⁰Á jinok da laguk di Bernabe kê Saulo ta umay mangituluk ta inilimù da sù ira giriámán nayù ira manguruk ta Jerusalem.

Yù Karigirigâ nayù ira Manguruk

12 ¹Á tán nga ággaw, jinigirigâ ni Patul Erodo yù ira nga manguruk kê Apu Kesu. ²Á inipaputul na si Ime, nga kaká ni Kuan. ³Á pakasingan na ta magayáyâ yù ira Kudio megapu sù pamapáte na kê Ime, inipagápù na gapay si Eduru. Á nesimmu yù paggápù da kê Eduru ta keggá nayù piestá nga pakkákán nayù ira Kudio ta pán nga awán ta állapparán na.

⁴Á pappagápù ni Patul Erodo kê Eduru, inipabáluk na. Á nipatangngal na ta appákapurù nga suddálu, nga taggiappâ ira, tapè mattutubbâ ira nga magguárdiá kuna. Ta inigagéngé ni Patul Erodo nga panunnután ána ipapapátay si Eduru ta arubáng nayù ira tatolay ta kabalín na piestá. ⁵Á napukù laguk si Eduru. Ngam yù ira nga mangikatalà kê Apu Kesu, inipasikkál da yù ákkimi-imállà da kê Namarò megapu kê Eduru.

Yù Pangipáno nayù Daroban ni Namarò kê Eduru sù Ábbalurán

⁶Á ta gabi nga lage na pamestigá ni Patul kê Eduru, nakkaturuk si Eduru nga natangngán nayù duá nga suddálu. Á nabáluk si Eduru ta duá nga káwák, ána ajjan gapay ta puertá na ábbalurán yù ira suddálu nga magguárdiá. ⁷Á inikáddagâ lâ limittuák yù daroban ni Namarò sù unak na ábbalurán, á nanawagán yù lágum. Á jimikkì yù daroban kê Eduru, á sippâ na yù bikà ni Eduru ta lukagan na. “Arà, gumikkáng ka,” kun na

kâ Eduru. Á dagarágâ nári yù káwák ta limá na. ⁸Á kinagi nayù daroban kuna, “Isillong mu yù barawásim áнна sapátù mu.” Á kinuruk ni Eduru. Á kinagi nayù daroban kuna, “Ipagulolà mu yù ulà mu, á tuttulam mà.” ⁹Á nánaw ira laguk, á sinuttul ni Eduru yù daroban ni Namarò.

Á arán na ammu ni Eduru nu kuruk nga mesimmu kuna yù akka-akkuán nayù daroban, ta kagian na ta mattatagenà lâ. ¹⁰Á sinalebarád da yù olu nga magguárdiá áнна yù mekaruá, á nakáddè ira sù dakal nga puertá nga balayáng, nga áttallungán nga mappángè ta ili. Á inikáddagâ na lâ nabbukâ yù puertá nga awán ta tolay nga namukâ kuna. Á nallowán ira, á nallakák ira ta tádday nga kalsáda. Á ikáddagâ limimmà yù daroban ni Namarò, á nabattáng lâ si Eduru nga maguroray sù kalsáda. ¹¹Á nakemmunaw laguk si Eduru, á ninonò na, nga kun na, “Nánnámmuák kuin ta iniyígù nangà ni Apu Namarò, ta jinok na yù daroban na ta umay mangililli níkán sù panangngal ni Patul Erodo níkán, tapè ari mesimmu níkán yù iddi-iddagán nayù ira Kudío,” kun na.

¹²Á pakánnámmu ni Eduru ta kuruk nga napalubbágin, minay laguk ta bale ni Maria nga yená ni Kuan nga magapulídu ta Markus. Á aru yù ira manguruk nga naggagammung tán, nga makimi-imállà kâ Namarò megapu kuna.

¹³Á pakáddè ni Eduru ta balkon na balay ta aggik na kalsáda, nattottò ta puertá. Á minay si Roda, nga abbing nga babay nga masserbi, ta en na innan nu asinni yù umay nga mattottò. ¹⁴Á nakkatol si Eduru, áнна natákkilalán ni Roda yù ngáral na, á ayatán si Roda. Á gapu ta nepallà yù pagayáyâ nayù abbing, inilingun na yù akkuán na. Arán na binukatán yù puertá, ngam nakkarerá nga minay ta lágum, á kinagi na nira ta aijan si Eduru sù puertá.

¹⁵Á yù ira nga naggagammung ta balay, kinagi ra kâ Roda, “Maguyung ka!” Ngam initaggâ ni Roda ta kuruk yù kinagi na. Á kinagi ra, “Aijan támma yù daroban ni Namarò nga manaron kuna.” ¹⁶Ngam naggián lâ si Eduru nga mattottò ta puertá. Á ed da laguk binukatán. Á pakasingad da kâ Eduru, napállà ira. ¹⁷Á inítáyák ni Eduru yù limá na tapè pagimammatan na ira. Á kinagi na nira yù pangipáno ni Namarò kuna sù karsel. Á kinagi na, “Kagian naw gapay kári Ime áнна yù ira káruán nga kábulut tam nga mangikatalà kâ Apu.” Á nánaw laguk nga minay ta tanakuán nga lugár.

¹⁸Á ta pannawák, napakapakúyu yù ira suddálu nga magguárdiá, ta maburung ira, gapu ta awán si Eduru ta karsel. ¹⁹Á pakarámak ni Patul Erodo ta awán si Eduru, jinok na laguk yù ira suddálu na, ta umay ira magalek kuna. Ngam arád da nálek. Á yáyù nga inipágál nayù patul yù ira magguárdiá, á binestigá na ira, á inipapapáte na ira. Á ta kabalin na, nánaw laguk si Patul Erodo ta Judiya nga minay ta Sesaria, á naggián lâ túrin.

Yù Pate ni Patul Erodo

²⁰Á kitaporay si Patul Erodo sù ira tatolay nga taga Tiro ána taga Sidon, á narigâ yù ággigiád da, ta yù áppatulán ni Erodo yù paggapuán na kanad da. Á yáyù nga nattatádday yù ira nga taga Tiro ána taga Sidon, ta umay ira makipiá sù patul. Á minay ira ta olu nga nakikopun kâ Balastu nga minángngikárgu ta ngámin ta palásiu nayù patul, ta abbágán na ira, tapè makkapiá ira sù patul. ²¹Á sù ággaw nga natullà, nabbisti si Patul Erodo sù kapiánán nga sinnun na, nga bisti na mammaguray, á nagitubang sù mepotun nga ággitubangán na. Á inilayalayâ na yù bilin na sù ira magari nga tatolay nga naggagammung tán. ²²Kabalin na nagubobuk ni Patul Erodo, nagagga-aggay yù ira tatolay, á kinagi ra, “Ari tolal yù magubobuk, nu ari galâ díos!” kud da. ²³Á dagarágâ nga minay yù daroban ni Apu Namarò, á jinigirigâ na si Patul Erodo, gapu ta arán na gimmá yù paddáyo nayù ira tatolay kuna, ána arán na jináyaw si Apu Namarò. Á sinuggì yù baggi ni Patul Erodo, á natay.

²⁴Á nassamá yù bilin ni Namarò sù ira tatolay, á minaru yù ira nga manguruk. ²⁵Á kabalid di Bernabe kâ Saulo namalurò sù ipakuá ni Namarò nira ta Jerusalem, nánaw ira nga nanoli ta ili na Antokia. Á nepulù nira si Kuan nga magapulúdu ta Markus.

Yù Panullà da kári Saulo kâ Bernabe ta Mangilayalayâ

13 ¹Á egga sù ira nga manguruk ta Antokia yù ira nga minángngilayalayâ sù bilin ni Namarò ána yù ira gapay nga mangituddu ta kebalinán na. Aggira si Bernabe, si Simon nga magapulúdu ta Ngisì, si Lusio nga taga Sirene, si Manen nga nesipà ngaw kâ Patul Erodo ta kabajjì na sù bale ni ammò na, ána si Saulo. ²Á ta tádday ággaw, naggagammung yù ira nga manguruk, nga nakimoray kâ Apu Namarò, ána ari ira kiminán, tapè tángngagad da yù pakimállà da kâ Apu. Á ta pakimállà da, kinagi nayù Mangilin nga Ikararuá nira, “Tullatan naw di Bernabe kâ Saulo, ta aijan yù ipakuá nira,” kun na. ³Á ta kabalid da nga ari kiminán ána nakimállà, sinámmi da yù ira duá nga sinullà da, á jinok da ira ta umay ira manuppál sù ipakuá nayù Mangilin nga Ikararuá nira.

⁴Á gapu ta paddok nayù Mangilin nga Ikararuá nira, nánaw laguk di Saulo kâ Bernabe nga minay ta ili na Selusia ta aggik na bebay. Á páno ra tán, nabbiray ira nga minay ta pugu na Sipro. ⁵Á pakáddè da ta Salami, nga dakal nga ili ta pugu na Sipro, ed da inilayalayâ yù bilin ni Namarò ta ngámin nga kapilliá na Kudio. Á nepulù nira si Kuan Markus nga mangabbák nira.

Yù Nesimmu kâ Elimas nga Maganánitu

⁶Á nappassapassiár di Saulo ta ngámin nga ili ána babálay ta pugu, ta áddè ta Papo. Á pakáddè da ta Papo, naratang da yù tolal nga Kudio

nga maganánitu, nga áppè ábbilinán nga ari kuruk yù kagian na. Si Baresus yù ngágan na. ⁷Á kopun ni Baresus si Sergio Polus nga gubinator sù pugu. Á maláppà nga mammaguray yù gubinator, á inipágál na di Bernabe kâ Saulo ta ikáyâ na gapay ginnán yù bilin ni Namarò. ⁸Ngam si Baresus, nga mangngágan gapay ta Elimas, nga salamangkeru yù kebalinán nayù ngágan na sù ággubobuk na Gareko, á kinontará na di Bernabe kâ Saulo, ta ikáyâ na gammán yù panguruk nayù gubinator sù bilin ni Namarò.

⁹Á si Saulo, nga mangngágan gapay ta Pablo, natagenà na yù pakáwayyá nayù Mangilin nga Ikararuá nga mepulù kuna, á inni-innan na ta napiá si Elimas. ¹⁰Á kinagi ni Pablo kuna, “Sikaw, anà na ka ni Satanas, ta malussaw ka sù ngámin nga napiá. Massirisiri ka nga mangilogò. Ngattá, ta ari ka magammagammá nga mamakillu sù ubobuk ni Namarò! ¹¹Ginnám mu á! Pággangan naka ni Apu Namarò, á mabbuling ka, á arám mu masingan yù nawák na bilák ta aru nga ággaw,” kun ni Pablo kuna. Á dagarágâ natagenà nayù salamangkeru yù kun na kallà nga angà nga nelappà sù matá na, á ari makasingan. Á nakkarakaràrâ nga magala-alek ta mangering kuna. ¹²Á pakasingan nayù gubinator sù nesimmu kâ Elimas, nanguruk kâ Apu Kesu, ta napállà sù bilin ni Namarò nga inittuddu ni Pablo.

Yù Pangilayalayâ ni Pablo ta Purubinsia na Pisidia

¹³Á nánaw di Pablo ta Papo, á nabbiray ira nga minay ta ili na Perga sù purubinsia na Pampilia. Á pakáddè da ta Perga, nánawán na ira ni Kuan Markus, nga nanoli ta Jerusalem. ¹⁴Ngam nattalebák di Pablo ta Perga, á minay ira ta tanakuán nga Antokia sù purubinsia na Pisidia. Á ta Sabadu nga ággibannák, minay ira ta kapilliá na Kudio, á nepagitubang ira sù ira tatolay nga naggagammung tán. ¹⁵Á kabalin nayù tolay nga nabbibbik sù tunung ni Moyses ána yù netúrâ nga inittuddu nayù ira káruán nga ábbilinán ni Namarò, á jinok nayù ira giriámán yù tolay nga umay kári Pablo, á kinagi na, “Wáwwagi, nu egga yù itabarang naw sù ira tatolay, á kagian naw,” kun na.

¹⁶Á nanáddak laguk si Pablo, á initáyák na yù limá na, tapè tángngagad da. Á kinagi na, “Wáwwagi, nga ginaká ni Israel ána sikayu ngámin gapay nga ari Kudio nga makimoray kâ Apu Namarò, ginnán naw yù kagiak ku nikayu. ¹⁷Si Namarò nga Yápu tam nga ginaká ni Israel yù nappíli sù ira naggaká nikami. Á gári ta pakipaggiád da ta dabbun na Egipto, pinagaru na ira. Á nu nabayák ira ta lugár na Egipto, pinapáno na ira megapu sù pamagaddátu na. ¹⁸Á inattamán ni Namarò ira, mássiki nu pinotuád da ána ari ira nanguruk kuna ta paggiád da ta kalállammatán ta appátapulu ta dagun. ¹⁹Á inabbágán ni Namarò ira, tapè appúdad da yù ira tatolay nga ari Kudio ta pitu nga áppatulán sù lugár na Kenan,

á iniyawâ ni Namarò yù dabbun sù ira tatole na ta kukuá ra. ²⁰Á appátatatu ta límápu ta dagun yù nappasá ta áddè ta labbè da ta lugár na Egipto ta áddè ta pangiyawâ ni Namarò nira sù dabbun na Kenan.

“Á pamegapu ra nga maggián ta Kenan, sinullà ni Namarò yù ira minámmanunnù nga mattutubbâ nga mammaguray nira, ta áddè ta dattál ni Samuel, nga ábbilinán ni Namarò. ²¹Á keggá ni Samuel, kiniddo nayù ira tatolay kâ Namarò yù tullatan na ta patul da. Á sinullà ni Namarò si Saulo nga anâ ni Kì, nga ginaká ni Benjamin. Á nammaguray si Saulo nira ta appátapulu ta dagun. ²²Á inirián na laguk ni Namarò ta patul si Saulo, á sinullà na si Dabid ta patul da. Á kinagi ni Namarò yù meyanung kâ Dabid, nga kun na, ‘Nálek ku yù napiá nga tolay nga iddukak ku, si Dabid nga anâ ni Jesse nga manguruk nikán. Aggina yù ikatalà ku ta manuppál ta ngámin nga urè,’ kun na.

²³“Á sinullà ni Namarò yù tádday nga naggapu sù ira ginaká ni Patul Dabid ta mangiyígù nittam ngámin nga ginaká ni Israel. Aggina si Apu Kesu nga inittabbá na ngaw ni Namarò sù ngaw ira naggaká nittam ta umay mangiyígù nittam. ²⁴Á lage na dattál ni Apu Kesu nga mangituddu, si Kuan nga Minánnigù yù nangilayalayâ. Á inilayalayâ na sù ira ngámin nga ginaká ni Israel ta mabbabáwi ira ta liwiliwâ da áнна makirigù ira. ²⁵Á nu mággè mabalin ni Kuan yù pangilayalayâ na, kinagi na sù ira tatolay, ‘Sikán panò yù mangiyígù nga iddi-iddagán naw? Ari gemma sikán, nu ari galâ yù umay sangaw. Ta aijan yù umayin nga maporián nga tumubbâ nikán, nga makáwayyá ánnè nikán. Á awán kárik piá na, á yáyù nga aringà mepángngà nga mangubbák ta kaddang na sapátu na,’ kun ni Kuan.

²⁶“Wáwwagi,” kun ni Pablo, “sikayu nga ginaká ni Kákay Abrakam, áнна sikayu gapay nga ari Kudio nga makimoray kâ Namarò, iniddán ni Namarò sittam ngámin ta bilin na nga meyanung ta keyígù tam megapu sù ketapil ni Apu Kesu. ²⁷Á yù ira tatolay nga maggián ta Jerusalem áнна yù ira nga kátannangád da, arád da natákkilalán ta si Apu Kesu yù mangiyígù nira, gapu ta arád da nánnámmuán yù kebalinán nayù initúrá nayù ngaw ira ábbilinán ni Namarò, mássiki nu binibik da ta kapilliá ra ta káda Sabadu. Ngam sinuppál da yù dán nga netúrá ta pamagikáru ra kâ Apu Kesu. ²⁸Ta mássiki nu ari mepángngà yù pamagikáru ra kuna, gapu ta awán ta liwâ na, ngam iddâ da lâ kinagi kâ Pilatto ta papatáyan na ta kurù.

²⁹“Á kabalid da nanuppál ta ngámin nga dán nga netúrá nga meyanung kuna, iniyutták da ta kurù, á initanam da. Á kuebá yù nameddád da. ³⁰Ngam pinaginnanole ni Namarò. ³¹Á ta aru nga ággaw, name-aru nga nappasingan sù ira nga kapulupulù na ngaw sù ánge ra ta Jerusalem nga naggapu ta Galilia. Á aggira yù mangipakánnámmu nittam nga ginaká ni Israel ta naginnanolayin si Apu Kesu.

32 “Á sikami, minay kami saw, tapè ilayalayâ mi nikayu yù napiá nga dâmak, nga yù ngaw initabbá ni Namarò sù ira ngaw naggaká nittam.
33 Á pinalurò ni Namarò yù initabbá na nira megapu nittam nga ginaká ra, ta pinaginnanole na si Apu Kesu ta keggá tam. Yáyù kebalinán nayù mekaruá nga kansion. Netúrâ ta kansion yù kinagi ni Namarò, nga kunniaw:

‘Sikaw yù Anâ ku. Á ta ággawo, ipakánnammù sù ira tatolay ta sikán yù Yámam.’^r

34 Á kinagi ni Namarò gapay yù meyanung ta pamaginnanole na kâ Apu Kesu ta pate na, nga aringin bulubugá matamatay. Yáyù nga kinagi na,

‘Sikán yù mekatalà, á palurotak ku yù kunnay sù initabbâ kâ Dabid megapu nikaw,’^s kun ni Namarò.

35 Á netúrâ gapay sù tádday nga kansion yù initabbá ni Namarò kuna:

‘Apu, arám mu anugutan yù kalabbak na ta tanam nayù baggi nayù mangilin nga masserbi nikaw,’^t kun na.

36 “Wáwwagi,” kun ni Pablo nira, “ta pammagure na ngaw ni Patul Dabid sù ira tatolay, sinuppál na yù ure ni Namarò. Á ta pate na, initanam da sù katanamán nayù ira naggaká kuna. Á nallabbak gemma yù baggi na ta tanam. ³⁷Ngam si Apu Kesu yù pinaginnanole ni Namarò, á ari nallabbak yù baggi na ta tanam.

38 “Wáwwagi,” kun ni Pablo, “yawe yù ipakánnammù nikayu. Gapu ta metapil si Apu Kesu megapu nittam, aijan yù awayyá tam nga makipakomá kâ Namarò ta liwiliwâ tam, ta si Apu Kesu yù nagikáru ta liwâ tam. ³⁹Á mássiki nu tuppálat tam yù tunung ni Moyses, ari ittam mapalubbáng ta passerbi tam sù narákè nga negagángay nittam. Ngam sittam ngámin nga mangikatalà kâ Apu Kesu, mapalubbáng ittam megapu sù pakáwayyá nayù Yápu tam. ⁴⁰Magimuguk kayu laguk, tapè ari mesimmu nikayu yù kinagi ni Namarò, nga inipalappâ nayù ira ngaw ábbilinán na. Kinagi na:

41 ‘Sikayu nga ari manguruk, nga manguyaw sù bilik ku, magimuguk kayu!

Ta keggá naw nga matolay paga, mapalurò yù akkuák ku.

Á mapállá kayu, á matay kayu nga mesinná nikán,

gapu ta arán naw kurugan yù akkuák ku, mássiki nu aijan yù mangibukalán nikayu ta napiá.’^{”u}

Yáyù áddè na pangilayalayâ ni Pablo nira.

42 Á ta pano ri Pablo kâ Bernabe ta paggagammungád da, á inapà da ira nayù ira tatolay ta manoli ira ta tádday Sabadu nga mangibukalán má ta meyanung sù kinagi ra. ⁴³Á ta kapapáno nayù ira tatolay ta kapilliá, aru

^r 13:33 Salmo 2:7 ^s 13:34 Isaya 55:3 ^t 13:35 Salmo 16:10 ^u 13:41 Habakuk 1:5

ira nga Kudio ána yù ira nga nakKudiongin ta meyanung sù panguruk da, nappupùlù ira kári Pablo kê Bernabe. Á di Pablo, sinabarangád da ira ta ipasigaggà da yù ángngikatalà da sù pangikállà ni Namarò nira.

Yù Páno ri Pablo ta Antokia

44Á ta tádday Sabadu, mággè tangelián yù naggagammung, nga Kudio ána kitáru nga ari Kudio, tapè magginná ira sù bilin ni Namarò. 45Ngam ta pakasingan nayù ira Kudio ta nepaggagammung nira yù ira magari nga ari Kudio, tapè maginná ra yù ituddu ni Pablo, á napassil yù ira Kudio. Á naríri ira sù kinagi ni Pablo ána nakkakagiád da si Pablo. 46Ngam ari maganássing di Pablo kê Bernabe nga tubbák nira, nga kud da, “Máwák nga sikayu nga ginaká ni Israel yù mapolu nga makaginná sù bilin ni Namarò. Ngam gapu ta manakí kayu sù bilin na, yáyù nga mepasingan ta ari kayu mesipà sù áttole ni Namarò nga mannanáyun. Á gapu ta linikuránán naw yù bilin ni Namarò, á likuránám mi sikayu, á umay kami laguk nga mangilayalayâ sù ira makkakerumá nga ari Kudio. 47Ta yáyù initaddán ni Apu Namarò nikami. Kinagi na,

‘Sikayu yù meyárik ta nawák, nga mamannawák ta nonò nayù ira makkakerumá nga ari Kudio.

Á dobat takayu ta umay kayu mangilayalayâ sù ira ngámin nga tatolay ta tangapáddabbunán,

tapè ipakánnámmu naw nira ta sikán yù makáwayyá nga mangiyígù nira.’ ”v

Yáyù kinagi ri Pablo.

48Á pakaginná nayù ira ari Kudio sù bilin ni Namarò, nagayáyâ ira, á jináyo ra si Namarò megapu sù bilin na nga kinagi ni Pablo. Á yù ira ngámin nga piníli ni Namarò ta mesipà kuna ána meddán ta áttole na nga awán ta áddè na, nanguruk ira. 49Á yáyù nga nassamá yù bilin ni Apu Namarò ta ngámin nga lugár. 50Ngam yù ira Kudio nga ari nanguruk, pinappatapátu ra yù ira makáwayyá nga lálláki nga mammaguray ta ili, ána yù ira maríku nga bábbay nga siminuttul sù kustombare na Kudio, tapè jigirigátad da di Pablo kê Bernabe, á pinapáno ra ira tán nga lugár. 51Ngam di Pablo kê Bernabe, iniwákká da yù káppù sù takki ra, nga panákkilán ta arád da má ilayalayâ yù bilin ni Namarò sù ira tatolay nga naggián tán, gapu ta manakí ira nga manguruk. Á nánaw di Pablo laguk nga minay ta ili na Ikonium. 52Ngam yù ira manguruk nga naggián ta Antokia, nagayáyâ ira lâ, ána nepulù nira yù Mangilin nga Ikararúá nga mangabbák nira.

Yù Pangilayalayâ di Pablo sù Ili na Ikonium

14 1Á labbè di Pablo kê Bernabe ta ili na Ikonium, minay ira nangilayalayâ gapay ta kapilliá nayù ira Kudio, nga kunnay

v 13:47 Isaya 49:6

sù kingguá ra ta Antokia. Á aru yù ira nga nanguruk megapu ta pangilayalayâ da, nga Kudio ána ari Kudio gapay. ²Ngam yù ira Kudio nga ari nanguruk, pinappatapátu ra yù ira káruán nga ari Kudio, tapè narákè yù nonò da gapay sù ira manguruk.

³Á naggián di Pablo kê Bernabe ta Ikonium ta nabayák, á ari ira naganássing nga mangilayalayâ ta meyannung kê Apu Kesu. Á si Apu yù mangipakánnámmu ta kuruk yù inittuddu ri Pablo nga meyannung sù allà na, gapu ta inipakuá ni Apu nira yù aru nga makapállâ nga pinagaddátu ra megapu sù pakáwayyá na nga iniyawâ na nira. ⁴Ngam yù ira tatolay ta Ikonium, nesinná ira ta nonò da. Á yù ira káruán, sinuttul da yù ira Kudio nga ari nanguruk. Ngam yù ira káruán, kinuruk da di Pablo nga minángxgilayalayâ.

⁵Á nattatádday laguk yù ira ari nanguruk, nga Kudio ána ari Kudio, ána yù ira nga kátannangád da, á inigagánge ra nga jigirigátan di Pablo kê Bernabe, á payangad da ira nakuan ta batu, tapè matay ira. ⁶Ngam pakánnámmu ri Pablo ta inigagánge ra ira, nattálaw ira laguk, nga minay ta lugár na Likonia. Á nappassapassiár ira gapay sù ira ili na Listara ána Derbi, ána sù ira káruán na ili nga aranni. ⁷Á inilayalayâ da yù napiá nga dámak nga meyannung kê Apu Kesu sù ira ngámin nga ili.

Yù Nesimmu kári Pablo ta Listara

⁸Á ta ili na Listara, ajjan yù tolay nga pilay, nga ari bulubugá nakalakák áddè ta keyanâ na. ⁹Á gininniginná na yù pangilayalayâ ni Pablo. Á natagenà ni Pablo ta ajjan yù ángxgikatalà nayù pilay kê Apu Kesu ána yù pakáwayyá ni Apu nga mamammapiá kuna. Á inni-innan ni Pablo ta napiá, ¹⁰ána iniyássikan na yù ngárál na, á kinagi na, “Gumikkángx ka!” kun na. Á dagarágâ nga giminnikkángx yù tolay, á nallakalakák.

¹¹Á pakasingan nayù ira magaru nga tatolay sù kingguá ni Pablo, pine ra nga nagagga-aggay ta paddáyo ra nira. Á sù ággubobuk da nga Likonia, kinagi ra, “Aggira didios nga kun na tolay, á gimitták ira nga minay nittam!” kud da. Ngam di Pablo kê Bernabe, arád da garè kánnámmuán yù kinagi ra, ta arád da ammu yù ággubobuk da. ¹²Á yù ira tatolay, abbúnad da di Pablo ta ngágan nayù ira didios da. Si Bernabe, abbúnad da ta Sus. Á gapu ta si Pablo yù magubobuk, abbúnad da ta Ermis.

¹³Á ajjan yù iglesia ni Sus, nga dios nayù ira taga Listara, sù lawán na ili. Á yù pári ni Sus, iniyánge na ta áttallungán na ili yù ira toru nga naddusáriu ta lappáw. Ta ikáyâ nayù ira pári ána yù ira magaru nga tatolay nga mappárti sù ira toru, tapè iyátángx da ira, nga pakimore ra kári Pablo. ¹⁴Ngam di Pablo kê Bernabe, pakánnámmu ra ta ikáyâ da nakuan iyátángx nayù ira pári ta toru megapu nira, pinisil da laguk yù

barawási ra, gapu ta kabagal da áнна daddam da sù akka-akkuán nayù ira tatolay, á nakkarakarerá ira nga nagagga-aggay sù tangngá nayù ira magaru nga tatolay.

¹⁵Á kinagi ri Pablo sù ira magaru nga tatolay, “Ngattá, ta mangiyátáng kayu ta toru megapu nikami? Tolay kami gemma nga kunnay nikayu! Minay kami saw ta kagiam mi nikayu yù napiá nga dámak, tapè likuránán naw yù ira didios naw nga awán ta inángà da, á manguruk kayu sù Dios nga matolay nga sigga-inángà. Aggina si Namarò, nga nappadday ta lángi áнна dabbuno, bebay, áнна ngámin nga naggián nira. ¹⁶Á gári, inanugù ni Namarò sù ira makkakerumá nga ari Kudio yù maguray lâ nga ikáyâ da nga akkuán. ¹⁷Ngam ta áddè ngaw, egga yù awayyá tam nga makánámmu ta meyannung kê Namarò, megapu sù napiá nga akka-akkuán na. Ta káda ragun iyawâ na yù urán, tapè mabbungubungá ta napiá yù nemulá. Á aggina yù mangiyawâ nittam ta kanan, tapè mepagayáyâ ittam,” kud di Pablo sù ira tatolay. ¹⁸Á mássiki nu kunnian yù kinagi ri Pablo nira, mággè ari ira nagammá, ta gustu ra nakuan mangiyátáng ta toru nira.

¹⁹Á manganánnuán, limibbè ta Listara yù ira Kudio nga ari manguruk nga taga Antokia sù purubinsia na Pisidia, áнна taga Ikonium. Á ininitobù da di Pablo sù ira tatolay ta Listara. Á pinayapayáng da si Pablo, á ginuggud da nga iniyángay ta lawán na ili, ta kagiad da ta natayin. ²⁰Ngam yù ira manguruk kê Apu Kesu, nagarimummungád da si Pablo, á giminikkáng laguk, á nanoli ta ili. Á sù tádday ággaw, nánaw di Pablo kê Bernabe, á minay ira ta ili na Derbi.

Panoli ri Pablo ta Antokia sù Purubinsia na Siria

²¹Á labbè di Pablo ta ili na Derbi, inilayalayâ da gapay tán yù napiá nga dámak. Á aru yù ira tatolay nga pinatuttul da kê Apu Kesu. Á kabalid da nangilayalayâ ta Derbi, nánaw ira, á nanoli ira ta ili na Listara áнна Ikonium, áнна Antokia sù purubinsia na Pisidia. ²²Á sinabarangád di Pablo yù ira manguruk ta pataggatad da yù nonò da, tapè mepasigaggà yù ángngikatalà da, maguray lâ yù mesimmu nira nga jigâ. Á kinagi di Pablo nira, “Máwák nga attamát tam yù aru nga jigâ nga makkakerumá, pángè tam mesipà sù pammagurayán ni Namarò,” kud da.

²³Á ta katággítádday nga ili nga inangayád di Pablo, sinullá da yù ira karakalán nga ammu ra manabarang, tapè manaron ira sù ira kábulud da ta paggagammungád da. Á ari di Pablo bì kiminán, tapè tángngagad da yù pakimállà da kê Apu megapu sù ira manaron. Á inikatalà da ira kê Apu Kesu, nga Yápu ra nga pangikatalatád da.

²⁴Á nattalebák di Pablo ta purubinsia na Pisidia áнна Pampilia, á nakáddè ira ta ili na Perga. ²⁵Á inilayalayâ da yù bilin ni Apu Kesu ta Perga. Á kabalid da nangilayalayâ ta ili na Perga, nánaw ira, á minay ira

ta ili na Attalia. ²⁶Á páno ra ta Attalia, nattakay ira ta biray nga nanoli ta ili na Antokia sù purubinsia na Siria. Yù ili na Antokia yù naggapuád da, nga paggianán nayù ira naddok nira. Yù ira manguruk nga maggián ta Antokia, nakimállà ira kê Namarò ta ikállà na di Pablo ána abbágán na ira sù anga-angayád da. Á yáyù nga nanoli ira, gapu ta nabalid den yù inipakuá ni Namarò nira.

²⁷Á tappi di Pablo ta Antokia, pinaggagammung da laguk yù ira manguruk, á kinagi ra nira yù inipakuá ni Namarò nira, ána yù ngámin nga pinalurò ni Namarò megapu sù ángngabbák na nira. Á kinagi ra gapay ta iniyawâ na gapay ni Namarò sù ira ari Kudio yù awayyá ra nga magginná sù bilin na, á aru nira gapay yù nanguruk kê Apu Kesu. ²⁸Á nakipaggián di Pablo kê Bernabe ta nabayák sù ira manguruk kê Apu Kesu nga naggián ta Antokia.

Yù Pakkaká-ubobuk nayù ira Manguruk ta Paggagammung da ta Jerusalem

15 ¹Á ajjan yù ira tatolay nga naggapu ta Judiya, nga minay ta Antokia, nga mangituddu sù ira ari Kudio nga mangikatalà kê Apu Kesu. Á pangituddu ra, kinagi ra, “Nu ari kayu mappakugì ta kunnay sù kustombare mi nga Kudio nga inituddu na ngaw ni Moyses, á ari kayu meyígù,” kud da. ²Á di Pablo kê Bernabe, naríri ira sù ira mangituddu, á nerallà yù pakkakátabbák da. Á yáyù nga ninonò nayù ira manguruk nga taga Antokia ta dobad da di Pablo kê Bernabe ána yù ira káruán nga kábulud da ta umay ira ta Jerusalem, tapè iyabbù da sù ira olu nga minángxilayalayâ ána yù ira giriámán yù meyanung sù ituddu nayù ira taga Judiya. ³Á gapu ta jinok da ira nayù ira manguruk nga taga Antokia, nánaw di Pablo, ta umay ira ta Jerusalem. Á sinalebarád da yù purubinsia na Pinisia ána Samaria. Á inisinisinek da nga iniparámak ta mangurugin gapay kê Apu Kesu yù ira ari Kudio. Á ngámin ira nga mawwawági ta ángnguruk da kê Apu, nagayáyâ ira ta pakaginná ra.

⁴Á pakáddè di Pablo ta Jerusalem, nagayáyâ nga namaddulò nira yù ira nga manguruk ána yù ira olu nga minángxilayalayâ ána yù ira giriámán. Á kinagi ri Pablo nira gapay yù ngámin nga inipakuá ni Namarò nira. ⁵Ngam ajjan gapay tán yù ira Parisio nga manguruk gapay kê Apu Kesu, á gimikkáng ira, á kinagi ra, “Kagiat tam sù ira manguruk nga ari Kudio ta máwák nga mappakugì ira, á ituddu tam nira ta tuppálad da yù kustombare tam nga inituddu na ngaw ni Moyses,” kud da.

⁶Á yáyù nga naggagammung yù ira olu nga minángxilayalayâ ána yù ira giriámán, tapè makkaká-ubobuk ira ta meyanung sù kinagi nayù ira Parisio. ⁷Á nakkakápereperang ira ta nabayák.

Á gimikkáng laguk si Eduru. Á kinagi na nira, “Wáwwagì, ammu naw ta gári, sikán yù piníli ni Namarò ta umay mangilayalayâ sù ira nga ari

Kudio, tapè makaginná ira gapay sù napiá nga dámak nga meyanung kâ Apu Kesu ána manguruk ira. ⁸Á si Namarò, nga makánnámmu sù nonò na tolay, inipasingan na yù pangalawâ na sù ira ari Kudio nga mangikatalà kuna, ta jinok na ta umay nira gapay yù Mangilin nga Ikararuá, ta kunnay sù ánge na nittam nga Kudio nga mangikatalà kuna. ⁹Á arán na ira inirumá nittam, ta pinakomá na ira gapay ta liwiliwâ da nga kunnay sù pamakomá na nittam, megapu sù pangikatalà tam kuna. ¹⁰Á ngattá laguk, ta tálliwánán naw yù ure ni Namarò? Ta inalawâ ni Namarò yù ira ari Kudio, ngam kagian naw nira ta máwák da manuppál sù tunung tam. Ngam sittam nga Kudio ána yù ira ngaw naggaká nittam gapay, ari ittam nakatuppál sù tunung. ¹¹Ngam ammu tam gemma ta meyígù ittam megapu galá sù allà ána ángngiddù ni Apu Kesu nittam, ta kunnay gapay sù ira ari Kudio,” kun ni Eduru nira.

¹²Á pakaginná nayù ira tatolay sù kinagi ni Eduru, nagimammà ira. Á gininná ra yù pattubbâ di Pablo kâ Bernabe nga magubu-ubobuk sù ngámin nga makapállâ nga pinagaddátu ra nga inipakuá ni Namarò nira sù ánge ra pangilayalayâ sù ira ari Kudio.

¹³Á kabalid da nagubobuk, gimikkáng si Ime, á kinagi na, “Wáwwagi, ginnán naw yù kagiak ku. ¹⁴Si Simon Eduru, kinagi na nittamin yù meyanung sù olu nga pangipakánnámmu ni Namarò sù ángngiddù na sù ira ari Kudio, tapè egga nira gapay yù ira tatole na. ¹⁵Á negittá yù kinagi ni Eduru sù inítúrâ nayù ngaw ira ábbilinán ni Namarò, nga kunniaw:

¹⁶‘Sikán si Apu, á duttál yù ággaw nga panolì ta dabbuno.

Á ipolì ku yù pammagurayán ni Dabid, megapu sù ira ginaká na. Patáddagak ku yù bale ni Dabid nga narabbâ.

¹⁷Á yáyù nga makiyápu laguk nikán yù ira ngámin makkakerumá nga tatolay nga ari Kudio, nga agálák ku gapay ta tumuttul ira nikán.

¹⁸Yáyù inipakánnámmu sù ngaw gári nga nabayágin. Sikán si Namarò nga nakkagi.’^w

¹⁹“Á yáyù nga napiá ta urè, nu arát tam jigirigátan yù ira ari Kudio nga manguruk kâ Apu Kesu. Arát tam ituddu nira yù ngámin nga kustombare tam nga Kudio, nga arát tam gapay matuppál ta áddè ngaw. ²⁰Ngam yawe lâ ituddu tam sù ira ari Kudio, nga wáwwagi tam megapu sù ángnguruk tam. Itúrâ tam lâ ta arád da kanan yù neyátáng ta sináddios ána ari ira makiruruk sù arád da atáwa, á arád da kanan yù ayám nga ari naparága, á arád da gapay kanan yù dága na. ²¹Á yáyù lâ ituddu tam nira, tapè ari maburung yù ira kábulud da nga Kudio. Ta sittam nga Kudio, ammu tam yawe ira tunung ni Moyses, gapu ta bibbirat tam sù ngámin nga kapillíá tam ta káda Sabadu ta áddè gári olu nga ággaw. Ngam ari meyanung sù ira ari Kudio yù ira káruán nga kustombare tam,” kun ni Ime nira.

^w 15:18 Amos 9:11-12

**Yù Túrâ nayù ira Karakalán nga Kudio nga
taga Jerusalem sù ira Ari Kudio**

²²Á pakaginná nayù ira manguruk sù kinagi ni Ime, napiá gapay ta ure ra. Á yù ira minángngilayalayâ áнна ngámin nga káruán nga manguruk áнна yù ira giriámán, ikáyâ da pilian yù ira lálláki nira ta mepulù ira kári Pablo kê Bernabe nga umay ta Antokia. Á sinullà da yù duá nga pakimorayán, si Kudas nga mangngágan gapay ta Barsabas áнна si Silas. ²³Á inítúrâ da yù bilid da sù ira bagu nga manguruk nga maggián ta Antokia, á inittubbuk da kári Pablo kê Bernabe. Yawe yù kinagi ra ta pattúrâ da nira:

“Sikami nga olu nga minángngilayalayâ áнна yù ira giriámán, nga wáwwagi naw sù ángnguruk tam kê Apu Kesu, sikami yù mattúrâ nikayu ngámin nga wáwwagi mi nga ari Kudio, nga maggián ta Antokia áнна Siria áнна Silisia. Á kunnasi kayu? Á parè bì ta napiá yù gawagawáyán naw.

²⁴“Á narámak mi ta mabbábáng kayu megapu sù kinagi nayù ira nga naggapu sawe giám mi nga Jerusalem. Ngam arám mi gemma ira jinok. ²⁵Á yáyù nga naggagammung kami, á nattatádday yù nonò mi ta piliam mi yù ira tatolay nga dobam mi nga mepulù sù ira wáwwagi tam nga iddukat tam, di Pablo kê Bernabe, nga umay ta gián naw. ²⁶Aggira yù tolai nga pinaguráyád da yù baggi ra áнна inángà da, tapè masserbi ira kê Apu Kesu Kiristu nga Yápu tam. ²⁷Á yáyù nga jinok mi laguk di Kudas kê Silas, nga mepulù kári Pablo, tapè ibukalád da gapay yù megittá sù itúrâ mi nikayu.

²⁸“Á inipakánnámmu nayù Mangilin nga Ikararuá nikami ta napiá galá nu arám mi kagian ta tuppálan naw yù ngámin nga kustombare mi nga Kudio, ngam yù itúrâ mi lâ sawe, tapè ari kayu marigirigâ. ²⁹Á yawe ira tunung lâ yù kagiam mi nikayu, ta arán naw kanan yù neyátáng ta sináddios. Arán naw kanan yù dága. Arán naw kanan yù ayám nga ari naparága. Á ari kayu makiruruk sù arán naw atáwa. Á nu kurugan naw yù ira appâ nga tunung, á napiá. Yáyù áddè na itúrâ mi nikayu, sikami nga maggián ta Jerusalem nga mangikatalà kê Apu Kesu.”

³⁰Á kabalid da nattúrâ, iniyawâ da kári Pablo áнна yù ira tallu nga kábulun na yù túrà da, á pinapáno ra ira. Á minay di Pablo laguk ta Antokia. Á labbè da tán, pinaggagammung da yù ira ngámin nga manguruk, á iniyawâ da nira yù túrà. ³¹Á pabbibbik da sù túrà, nagayáyâ ira megapu sù inítabarang da nira, á mináláppaw yù nonò da. ³²Á di Kudas kê Silas, nga ábbilinán ni Namarò gapay, sinabatabarangád da ira ta nabayák, tapè mepasigaggà yù ángnguruk da kê Apu Kesu.

³³Á nakipaggián lábbi di Kudas ta Antokia sù ira manguruk. Á kabalid da naggián nira, pinapáno ra ira nayù ira manguruk, tapè manoli ira sù

ira nga naddok nira túrin ta Jerusalem. Á kinagi ra, “Mepulù nikayu si Apu Namarò nga mangabbák nikayu.” ³⁴Ngam naggián lâ si Silas paga ta Antokia. ³⁵Á nabattáng paga di Pablo kê Bernabe ta Antokia, nga mangituddu ána mangilayalayâ ta meyanung kê Apu Kesu, ána aru yù ira kábulud da gapay nga mangituddu ána mangilayalayâ.

Yù Pakkátue ri Pablo kê Bernabe

³⁶Á kabalid da nangituddu tán nga lugár, kinagi ni Pablo kê Bernabe, “Et ta tullúnán yù ira manguruk kê Apu ta ngámin nga ili nga nangilayalayátát ta ngaw, tapè ammu ta nu kunnasi ira.” ³⁷Á ikáyâ ni Bernabe ta mepulù si Kuan, nga mangngágan gapay ta Markus. ³⁸Ngam molang si Pablo, ta kinagi na ta ari mepángngà nu mepulù nira, gapu ta nánaw nira ngaw ta Pampilia, nga ari nepangabbák nira ta tarabáku ra. ³⁹Á nerallà yù pakkakátabbák da, á nakkátuay ira. Á inâ ni Bernabe si Markus ta kabbulun na, á nabbiray ira nga minay ta Sipro.

⁴⁰Á si Pablo, piníli na si Silas ta mepulù kuna. Á yù ira nga manguruk kê Apu, inipakimállà da kê Namarò ta taronán na di Pablo. Á kabalid da nakimállà, pinapáno ra ira. ⁴¹Á nánaw laguk di Pablo nga minay naddagâ ta ngámin nga ili sù purubinsia na Siria ána Silisia, nga mangilayalayâ ána manabarang sù ira nga mangikatalà kê Apu Kesu ta ngámin nga ággagammungád da, tapè mepasigaggà yù ángnguruk da.

Yù Kepulù ni Timotio kári Pablo kê Silas

16 ¹Á nakáddè di Pablo ta ili na Derbi ána Listara. Á naggián ta Listara yù tolay nga manguruk nga mangngágan ta Timotio. Á Kudio yù yená ni Timotio, nga manguruk gapay, ngam Gareko yù yáma na nga taga Garesia. ²Á yù ira manguruk nga naggián ta Listara ána Ikonium, napiá yù kinagi ra nga meyanung kê Timotio. ³Á si Pablo, ikáyâ na apan si Timotio ta kabbulun na. Ngam yù ira Kudio nga naggián ta ngámin nga gián nga angayád da, ammu ra ta Gareko yù ammò ni Timotio. Á yáyù nga nipakugì ni Pablo si Timotio, tapè alawatad da gapay nayù ira Kudio.

⁴Á nánaw di Pablo laguk, nga naddagaragâ ta aru nga ili. Á ta káda ili, inipakánnámmu ra yù kinagi nayù ira olu nga minángngilayalayâ ána yù ira giriámán nga naggián ta Jerusalem, tapè tuppálad da gapay. ⁵Á nepasigaggà yù ángnguruk nayù ira manguruk ta ngámin nga ili, á ta kággággaw, nalannapán ira ta tatolay nga manguruk.

Yù Nappasingan kê Pablo ta Keggá na ta Tarowas

⁶Á nattlebák di Pablo laguk ta purubinsia na Parigia ána Galasia, gapu ta arán na ira inanugù nayù Mangilin nga Ikararuá yù pangilayalayâ da ta bilin ni Namarò sù lugár na Asia. ⁷Á pakáddè da ta

purubinsia na Misia, umay ira nakuan ta purubinsia na Bisinia, ngam arán na ira inanugù nayù Ikararuá ni Apu Kesu. ⁸Á naddaretu ira nga nattalebák sù purubinsia na Misia, á minay ira ta ili na Tarowas ta aggik na bebay.

⁹Á tán nga gabi, inipasingan ni Namarò kê Pablo yù tolay nga taga Masidonia nga limittuák, nga nanáddak nga makimállà kuna. Á kinagi na, “Ikállà kami bì. Umay kayu saw giám mi nga Masidonia, á abbágán naw kami,” kun na. ¹⁰Á pakasingan ni Pablo sù inipasingan ni Namarò kuna, á sikami kári Pablo, dagarágâ nga naggagannuâ kami. Á sikán si Lukas nga nattúrâ, á sikán gapay yù kabbulun ni Pablo. Á inalek mi yù nattakayám mi nga biray nga umay ta Masidonia, ta natákál mi ta jinok na kami ni Namarò, tapè mangilayalayâ kami sù napiá nga dâmak tán nga lugár.

Yù Panguruk na kê Apu ni Lidia nga taga Pilippay

¹¹Á nabbiray kami laguk nga nánaw ta Tarowas, á minay kami daretu ta pugu na Samotrasia. Á sù tádday ággaw, nakáddè kami ta Niapulís. ¹²Gatták mi ta biray ta Niapulís, nappatalay kami nga minay ta Pilippay, nga karakalán na ili sù purubinsia na Masidonia. Nesipà yù ili na Pilippay sù pammagurayán na Roma, á aru yù ira taga Roma nga naggián sù ili. Á natturù ta tangaligguán yù paggiám mi ta Pilippay. ¹³Á ta ággaw na Sabadu, nga ággibannák da, minay kami ta lawán na ili ta aggik na danum, ta nanonò mi ta aijan támma tán yù ákkimállatán na Kudío. Á nagitubang kami nga makiubobuk sù ira bábbay nga naggagammung tán.

¹⁴Á aijan sù ira nga nagginná ta ubobuk mi yù babay nga taga Tiyatira nga mangngágan ta Lidia, nga minálláku ta gagámì nga ujjojjin. Á ari Kudío si Lidia, ngam nakimoray gapay kê Apu Namarò. Á pakaginná na sù kinagi mi, pinannawák ni Apu yù nonò na, tapè tángngagan na yù kinagi ni Pablo. ¹⁵Á narigù laguk di Lidia ána yù ira kábbale na. Kabalid da narigù, inapà na kami ni Lidia ta bale ra, nga kun na, “Nu kagian naw ta kukurugán nga mangurugâ kê Apu, umay kayu bì maggián ta bale mi.” Á kinagumán na kami inâ, á naggián kami nira.

Yù Kebáluk di Pablo ta Pilippay

¹⁶Á tádday nga ággaw, ta pallakák mi nga umay ta ákkimállatán, jiminápun nikami yù magingánay, nga aripan nga minállabbún, nga nagunagán na anitu, á yù anitu yù paggapuán nayù pakalabbún na. Á yù ira yápu na, aru yù ganánsiá ra nga nálâ da megapu sù pallabbalabbún na. ¹⁷Á siminuttul yù babay nikami, nga nakkatakátol, nga kun na, “Danniaw ira yù masserbi kê Namarò nga Kotunán. Á ilayalayâ da nikayu yù pakiyígù naw kê Namarò,” kun na. ¹⁸Á kággággaw, kunniaw yù kingnguá na áddè ta arán na kalurâ ni Pablo, á nallipay kuna, á kinagi

na sù anitu na, “Yawe yù kagiak ku nikaw ta pannakabaggi ni Apu Kesu Kiristu, ta mánaw ka sù babay.” Á dagarágâ nánaw yù anitu kuna.

¹⁹Á pakasingan nayù ira yápu nayù babay ta awánin ta paganánsiád da, napporay ira. Á ginápù da di Pablo kê Silas, á ginuggud da ira nga iniyarubáng sù ira minámmanunnù ta giád da ta dápun. ²⁰Á kinagi ra sù ira minámmanunnù, “Danniaw ira nga tolay, Kudio ira, á buruburionád da yù katangeliát tam. ²¹Ituddu ra yù kustombare ra nga mekontará sù tunung tam nga taga Roma. Arát tam tuttulan gemma yù ituddu ra,” kud da.

²²Á nattatádday yù ira magari nga tatolay nga mangnguá kári Pablo. Á yù ira minámmanunnù, pinisipisil da yù barawási ri Pablo tapè iriád da. Á jinok da yù mamalù nira. ²³Á kabalid da nira namalapalù, pinukù da ira ta ábbalurán, á sinaddánád da yù magguárdiá, ta guárdián na ira ta napiá. ²⁴Á pakaginná nayù magguárdiá sù kinagi ra, pinukù na ira sù lágum nga nattangngán nayù ábbalurán. Á siniri na yù takki ra ta duá nga káyu nga netúsi.

Yù Pabbáli nayù Magguárdia ta Manguruk kê Apu Kesu

²⁵Á ta tangngá na gabi, ajjan di Pablo kê Silas ta ábbalurán, nga nakimállà kê Apu Namarò, áнна nakkansakansion ira ta paddáyo ra kuna. Á yù ira káruán nga tatolay nga nabáluk, gininná ra. ²⁶Á ikáddagâ lâ nallunik ta nasikan, á naguyuguyu yù ábbalurán. Á dagarágâ nabukatán yù ngámin nga puertá, áнна nári yù ngámin nga ánnangngal sù ira tatolay nga napukù. ²⁷Á kalukák nayù magguárdiá, nasingan na yù ngámin nga puertá na ábbalurán nga nabukatán, á kagian na ta nattálawin yù ira guárdián na. Á yáyù nga inásù na yù bayuneté na ta papatáyan na nakuan yù baggi na. Ta nu nattálaw iren, á jigirigátad da laguk nayù ira naddok kuna áнна papatáyad da. ²⁸Ngam nakkatol ta nasikan si Pablo sù magguárdiá, á kinagi na kuna, “Arám mu akkuán yù baggim! Ajjan kami ngámin saw nga guárdiám mu.”

²⁹Á inagálán na laguk nayù magguárdiá yù mamagatang ta tulu. Á pakálâ na ta tulu, nakkarerá nga minay ta lágum, á namalittúkak ta arubáng di Pablo kê Silas nga namippippik ta assing na. ³⁰Á iniyánga na ira laguk ta lawán, á iniyabbù na nira, nga kun na, “Mesturu, anni yù máwák nga akkuák ku, tapè meyígukà nga mesipà kê Namarò?” ³¹Á kinagi ri Pablo, “Mangikatalà ka kê Apu Kesu, á mesipà kayu kê Namarò sù pammagurayán na, sikayu ngámin sù ira kábbalem.”

³²Á kinagi di Pablo laguk yù bilin ni Apu sù ira ngámin nga kábbale nayù magguárdiá. ³³Á tán nga gabi, iniyánga nayù magguárdiá ira ta lawán, tapè baggawán na yù bigibigák da. Á kabalín na namaggaw nira, dagarágâ nakirigù yù magguárdiá áнна yù ira kábbale na. ³⁴Á iniyánga na di Pablo kê Silas ta bale na, á pinakán na ira. Á nagayáyâ ira ngámin nga makkakábbalay gapu ta pangikatalà da kê Namarò.

³⁵ Á ta pannawák, jinok nayù ira minámmanunnù yù ira pulis, ta ed da kagian sù magguárdiá ta palubbáangan na yù ira tatolay. ³⁶ Á yù magguárdiá, en na kinagi kári Pablo. “Yù ira minámmanunnù, jinok da yù ira pulis nga minay nakkagi nikán ta palubbángat takayu. Á mánaw kayu laguk.” ³⁷ Ngam kinagi ni Pablo sù ira pulis, “Kagabi, iddá da kami lâ inipapalù ta arubáng na tangelián, nga awán ta liwâ mi. Á mássiki nu tolay kami nga taga Roma gapay nga kunnay nira, inipapukù da kami, nga arád da paga binestigá. Mekontará gemma sù tunung na Roma yù kingguá ra nikami. Inipasiránád da kami ta arubáng na tolay, á kagiad da pandò ta ilímak da yù liwâ da, á ilammang da kami nga palubbáangan? Molang kami mánaw nu ari aggira yù umay nikami mamalubbáng.” ³⁸ Á nanoli yù ira pulis, á kinagi ra sù ira minámmanunnù yù kinagi ni Pablo. Á pakaginná ra ta egga kári Pablo yù papel da nga pakasinganán ta mesipà ira gapay sù pakáwayyá na Roma, á naganássing ira. ³⁹ Á yáyù nga minay ira ta ábbalurán nga nakipakomá kári Pablo, á iniyánger ra ira ta lawán. Á nakimállà ira kári Pablo ta mánaw ira lâ sù ili. ⁴⁰ Á nánaw laguk di Pablo ta ábbalurán nga minay daretiu ta bale ri Lidia. Á sinabarangád da yù ira nga naggagammung ta bale ra, nga mawwawági sù ángngikatalà da kê Apu Kesu, tapè mepasigaggà yù ángnguruk da. Á kabalid di Pablo nanabarang, nánaw ira laguk.

Yù Keggá ri Pablo ta Tessalonika

17 ¹ Páno ri Pablo ta Pilippay, nattalebák ira ta ili na Ampipolis áнна ili na Apolonia, á limibbè ira ta ili na Tessalonika. Á egga tán yù kapilliá na Kudío. ² Á naggián ira ta tallu ligguán, á káda Sabadu minay si Pablo ta kapilliá, nga kunnay ta kustombare na, á nakiubobuk sù ira tatolay ta meyannung sù dán nga netúrâ nga ubobuk ni Namarò. ³ Á pabbibbik na sù ubobuk ni Namarò, inibukalán na nira ta máwák nga matay yù Mangiyígù, á maginnanolay. Á kinagi na nira, “Si Apu Kesu nga ilayalayâ ku nikayu, aggina yù Mangiyígù nga iddagán naw, nga ubobugan nayù dán nga netúrâ nga mangngágan ta Kiristu.” ⁴ Á nanguruk yù ira káruán na Kudío, á nepappupúlù ira kári Pablo kê Silas, nga kunnay gapay sù ira aru nga Gareko nga taga Garesia, nga makimoray kê Namarò, áнна aru nga bábbay nga maríku.

⁵ Ngam yù ira kátannangan na Kudío nga ari nanguruk, napassil ira kári Pablo. Á inagálád da yù ira tatolay nga narákè, á jinok da ira ta ammungad da yù magari nga tatolay. Á pinappatapátu ra yù ira tangelián. Á ed da sillung yù bale ni Jeson, nga paggianád di Pablo kê Silas, tapè iyarubáng da ira nakuan sù ira magari nga tatolay. ⁶ Ngam arád da ira nálek. Á yáyù nga ginápù da di Jeson áнна yù ira kábulun na nga mawwawági ta ángnguruk da kê Apu, á ginuggud da ira nga iniyarubáng sù ira mammaguray ta ili, tapè ikeká ra ira. Á nagagga-aggay ira, nga kud

da sù ira mammaguray, “Ajjan yù ira tatolay nga mamuruburion áнна mamappatapátu ta tangapáddabbunán, á limibbè iren saw ili tam. 7Si Jeson yù nangilágum nira. Á aggira ngámin, potuád da si Patul Sisar, ta kagiad da ta ajjan tanakuán nga patul nga mangngágan ta Kesu,” kud da.

8Á pakaginná nayù ira tatolay áнна yù ira mammaguray ta ili sù kinagi ra, naburung ira. 9Á pinapiánsá ra di Jeson áнна yù ira kábulun na, á pinalubbáng da ira laguk.

Yù Keggá ri Pablo ta Beria

10Á yù ira mawwawági ta ángnguruk da kê Apu, dagarágâ nga inilammang da nga pinapánaw di Pablo kê Silas tán nga gabi, ta umay ira ta Beria. Á tappi da tán, minay ira ta kapilliá na Kudio. 11Á napiá yù ira Kudio nga naggián ta Beria ánnè sù ira Kudio ta Tessalonika. Á nagayáyâ ira nga magginná sù bilin ni Namarò. Á kággággaw binibbik da yù dán nga netúrâ nga bilin ni Namarò, nga inigittá ra sù kinagi ni Pablo, tapè ammu ra nu kuruk yù ituddu na. 12Á yáyù nga aru yù ira Kudio nga nangikatalà kê Apu Kesu. Á aru gapay yù ira nangikatalà nga Gareko nga maríku nga bábbay áнна lálláki.

13Á pakarámak nayù ira Kudio nga naggián ta Tessalonika ta ajjan si Pablo ta Beria nga mangilayalayâ ta bilin ni Namarò, minay ira gapay ta Beria, nga mamuruburion áнна mamappatapátu sù ira magari nga tatolay tán. 14Ngam pakasingan nayù ira manguruk ta limibbè yù ira mamuruburion, dagarágâ pinapáno ra si Pablo ta umay ta bebay. Ngam naggián lábbi ta Beria di Silas kê Timotio. 15Á yù ira nga namapánaw kê Pablo, inituluk da ta ili na Atenas. Á ta páno ra nga manoli ta Beria, inibilin ni Pablo nira yù kagian na kári Silas kê Timotio, ta mabi ira nga dumáddán kuna.

Yù Pangilayalayâ ni Pablo ta Pagiddak na ta Atenas

16Á ta pagiddak ni Pablo kári Silas ta Atenas, nabagal yù nonò na, ta nasingan na ta ili yù kitáru nga sináttolay nga didios da. 17Á yáyù nga minay si Pablo ta kapilliá na Kudio nga nakiubu-ubobuk sù ira Kudio áнна yù ira ari Kudio nga naggagammung tán. Á kággággaw minay gapay ta dápun nga nakiubobuk sù ira tatolay nga ajjan tán. 18Á ajjan yù ira sinudduán ni Epikurio áнна yù ira nga sinudduán ni Estoyku nga nakaginná sù kinagi ni Pablo. Á kinagi ra, “Anni panò yù kagian na yawe kitobobuk nga tolay?” kud da. Ngam yù ira káruán, kinagi ra, “Ilayalayâ na támma yù tanakuán nga dios nga arát tam ammu.” Yáyù kinagi ra gapu ta inilayalayâ ni Pablo si Apu Kesu áнна yù meyanung ta paginnanole nayù námmatay.

19Á inâ da laguk si Pablo, á iniyánge ra ta arubáng nayù ira kátannangád da sù ággagammungád da ta utun na puddul nga

mangngágan ta Ariappagu. Á kinagi ra kê Pablo, “Ipakánnámmum bì nikami yù meyannung sù ituddum. ²⁰Ta mapállâ kami, gapu ta kapágginná mi lâ paga, á ikâyâ mi kánnámmuán yù kebalinán na,” kud da. ²¹Á yù ira ngámin nga tatolay nga taga Atenas ána ngámin yù ira tanakuán nga makipaggián tán, awán ta dumá nga sinarabáku ra, nu ari galâ yù pakaginná ra sù bagu nga dámak, nga inubu-ubobuk da ta tangatangággaw.

²²Á yáyù nga nanáddak si Pablo ta arubáng nayù ira kátannangán nga naggagammung ta Ariappagu, á kinagi na nira, “Sikayu nga taga Atenas, nasingsak ku ta tángngagan naw yù aru nga didios naw nga ákkimorayán naw. ²³Á ta pappassapassiár ku ta ili naw, nasingsak ku ta kitáru yù ira ákkimorayán naw. Á nesimmuák ku yù tádday nga ákkimorayán naw nga ajjan nga netúrâ kuna nga kunniaw, “Ta Dios nga arát tam ammu.’ Á yane pakimorayán naw nga arán naw ammu, aggina laguk yù ilayalayâ ku nikayu kunangane.

²⁴“Yawe Dios nga ilayalayâ ku nikayu, aggina yù Namarò ta dabbuno ána lángi ána ngámin nga egga nira. Aggina yù Yápu na ngámin, yù Mammaguray ta lángi ána dabbuno. Á yáyù nga ari maggián ta balay nga pidde na tolay. ²⁵Á awán bulubugá ta awayyá na tatolay nga mangabbák kuna, ta aggina yù mangiyawâ nittam ta áttole tam, inángâ tam, ána ngámin yù awágat tam.

²⁶“Á pidde ni Namarò yù ira ngámin nga tatolay nga makkakerumá katole ra, negapu sù táttádday nga tolay nga olu nga pinarò na. Á sinullâ ni Namarò yù ággaw nga keggá ra ána yù áddè na dabbun nayù ira páppatulád da nga katággitádday. ²⁷Yáyù kingguá ni Namarò, tapè egga sù ira ngámin nga tatolay yù awayyá ra nga mannononò sù namarò nira, ána ammu ra sangaw si Apu Namarò, nu inni-innad da ta napiá yù pinarò na megapu nira ána nonotad da ta napiá yù pangikállâ na nira. Ngam ari gemma arayyu si Namarò nittam, nu ari galâ aranni nittam nga katággitádday.

²⁸“Á ajjan yù ngaw tádday nikayu nga minángngitúrâ, á kinagi na, ‘Si Apu Namarò yù paggapuán na inángâ tam ána ágguyu tam ána nonò tam ána ikararuá tam.’ Á kinagi na gapay, ‘Áná na ittam gemma ni Apu Namarò,’ kun na. ²⁹Á gapu ta áná ni Namarò ittam, arát tam nakuan kagian ta aggina yù kun na buláwán onu pinaláta, batu, onu yù ira sináttolay nga pidde na tolay.

³⁰“Á sù ngaw, arán na pinagikáru ni Namarò yù ira tatolay, gapu ta arád da paga ammu bulubugá yù meyannung kuna. Ngam kunangane kagian ni Namarò sù ira ngámin nga tatolay ta máwák nga mabbabáwi ira sù narákè nga akka-akkuád da. ³¹Ta sinullâ ni Namarò yù ággaw nga pamanunnù na ta ngámin nga makkakerumá nga tatolay ta dabbuno. Á sinullâ na yù mamanunnù nga matunung yù ámmanunnù na. Á

inipakánammu ni Namarò sù ira ngámin nga tatolay yù sinullà na nga mamananù, ta pinaginnanole ni Namarò, nga naggapu ta gián nayù ira námmatay.”

³²Á pakaginná ra sù kinagi ni Pablo nga meyanung ta paginnanole nayù ira námmatay, inuyo nayù ira káruán si Pablo. Ngam kinagi nayù ira káruán kuna, “Ikáyâ mi maginná má sangaw yù kagiam mu nga meyanung karanniaw,” kud da.

³³Á nánaw laguk si Pablo nira. ³⁴Á páno na, nepappapulù kuna yù ira káruán nga tatolay, gapu ta nanguruk ira. Si Dionisio yù tádday nga manguruk, nga kabbulun nayù ira kátannangán ta Ariappagu, ána yù tádday nga babay nga mangngágan ta Damaris. Á aijan yù ira káruán paga nga nangikatalà kê Apu Kesu, nga netádday kê Pablo.

Yù Pangilayalayâ ni Pablo ta Korinto

18 ¹Kabalin na yaw, nánaw si Pablo ta Atenas, á minay ta Korinto. ²Á nesimmuán na tán di Akila kê Persila, nga magatáwa. Kudio ira nga taga Pontu ngaw, á nakipaggián ira lâ gangù ta áppatulán na Italia. Á gapu ta pinapáno ni Patul Kalodio yù ira ngámin nga Kudio ta Roma, nga karakalán na ili ta Italia, nagali di Akila, á limibbè ira ta Korinto. Á en ni Pablo ira sinullúnán. ³Á gapu ta naggittá yù ággalerád da kê Pablo, nga mináppadday ta tarapál, á nakipaggián si Pablo ta bale ra, nga mepattarabáku nira.

⁴Á káda Sabadu minay si Pablo sù kapilliá na Kudio nga makiubobuk sù ira Kudio ána yù ira Gareko gapay, tapè dudduáran na ira ta manguruk ira kê Apu Kesu. ⁵Á labbè di Silas kê Timotio ta Korinto, nga naggapu ta Masidonia, yáyù nga awayyá ni Pablo nga tángngagan yù pangilayalayâ na sù ira Kudio. Á inilayalayâ na nira si Apu Kesu nga Kiristu nga Mangiyígù nga initabbá na ngaw ni Namarò nga umay mammaguray. ⁶Ngam kinontará ra si Pablo nayù ira Kudio ána nakkakagiád da. Á iniwákkâ na laguk ni Pablo yù barawási na, ta panákkilalán ta kabalin na nangilayalayâ sù ira Kudio. Á kinagi na nira, “Liwâ naw lággapay, nu ari kayu meiyígù. Arák ku liwâ, ta sinabarangát takayu gemma. Á ek ku lállaguk ilayalayâ sù ira ari Kudio.”

⁷Á nánaw si Pablo laguk nga minay ta bale ni Tisio Justo, nga tolay nga ari Kudio nga makimoray kê Namarò. Netaging ta kapilliá na Kudio yù bale na. ⁸Á si Kirispo, nga kátannangád da ta kapilliá na Kudio, nanguruk gapay kê Apu Kesu. Á nanguruk gapay yù ira ngámin nga kábbale na. Á aru gapay yù ira tatolay nga naggián ta Korinto nga nakaginná sù kinagi ni Pablo, á nanguruk ira, á nakirigù ira.

⁹Á ta tádday gabi, aijan yù nappasingan kê Pablo. Á naginná ni Pablo si Apu Kesu nga magubobuk kuna, á kinagi ni Apu, “Ari ka mattukkâ nga mangilayalayâ sù meyanung nikán, á ari ka maganássing sù ira tatolay.

¹⁰Awán ta tolay nga umay mangguá nikaw, ta sikán yù mepulù nikaw. Á kitáru paga yù ira tatolay sawe ili nga manguruk ána mesipà nikán,” kun ni Apu kuna. ¹¹Á yáyù nga naggián tán si Pablo ta tangaragun ta gadduá, nga mangituddu sù bilin ni Namarò sù ira tatolay.

¹²Á paggián na lâ paga ni Pablo ta Korinto, á naggubinador si Gallio ta purubinsia na Akeya. Á nattatádday yù ira Kudio nga ari manguruk, á ginápù da si Pablo. Á iniyarubáng da kê Gubinador Gallio, tapè ikeká ra kuna. ¹³Á kinagi ra, “Yawe tolay, kagumánan na yù ira tatolay ta tanakuán nga ákkimore ra kê Namarò nga mekontará sù tunung mi!” kud da.

¹⁴Á lage ni Pablo nakuan magubobuk, nga tubbák sù kagiad da, kinagi ni Gallio sù ira Kudio, “Nu egga nakuan yù liwâ na, onu narákè yù kingguá na, á máwák nakuan ta anúsát takayu nga Kudio ána ginnák ku nakuan yù kagian naw. ¹⁵Ngam gapu ta maddagaragim kayu galâ ta meyannung ta ubobuk ána ngágan na tolay ána yù tunung naw lápay, sikayu lággapay yù mamanunnù. Manakikâ mamanunnù karanniw.” ¹⁶Á pinaturiák na ira sù ámmanunnután. ¹⁷Á ginápù da laguk nayù ira tatolay si Sostenes, nga kapatás ta kapilliá na Kudio, á kingguá ra sù námmuák nayù ámmanunnután. Ngam si Gubinador Gallio, pinagurayán na ira. Arán na ira sinángngák.

Panoli ni Pablo ta Antokia sù Purubinsia na Siria

¹⁸Pappasá na yaw, naggián paga si Pablo ta nabayák ta Korinto sù ira mawwawági ta ángnguruk da kê Apu. Á páno na, nepulù kuna di Akila kê Persila. Á minay ira ta Kenkareya ta aggik na bebay. Labbè da tán, nakiúsi si Pablo ta sinniál na ta sinuppál nen yù ngaw initabbá na kê Namarò, ta yáyù kustombare ra. Á nabbiray ira laguk nga minay ta purubinsia na Siria. ¹⁹Á jiminung ira ta ili na Epeso. Yáyù nabattángád di Akila. Ngam naddagâ lâ si Pablo ta kapilliá, tapè makiubobuk sù ira Kudio. ²⁰Á inapà da ta maggián nira ta mabayák, ngam kinagi ni Pablo ta máwák na lábbi mánaw. ²¹Á ta paggagannuâ na, kinagi na nira, “Nu ure ni Namarò, á manolingà nikayu noka.” Á nabbiray laguk si Pablo nga nánaw ta Epeso.

²²Á jiminung yù biray ta Sesaria. Á gatták ni Pablo, giminon ta Jerusalem tapè tullúnán na yù ira mangikatalà kê Apu Kesu nga naggián tán. Á páno na ta Jerusalem, minay laguk ta ili na Antokia sù purubinsia na Siria. ²³Á naggián ta Antokia nga nangabbák nira. Á páno na ta Antokia, minay naddagaragâ ta ngámin nga ili sù ira purubinsia na Galasia ána Parigia. Á sinabarangán na yù ira ngámin nga manguruk kê Apu Kesu ta ipasigaggâ da yù ángnguruk da.

Yù Pangituddu ni Apolo ta Korinto ána Epeso

²⁴Á paggián ni Pablo ta Galasia ána Parigia, ajjan yù Kudio nga taga Alekandria nga mangngágan ta Apolo nga limibbè ta Epeso. Á napiá yù

ángngituddu ni Apolo, ta natudduán sù ngámin nga dán nga netúrâ nga ubobuk ni Namarò. ²⁵Á natudduán gapay ta meyanung sù panguruk tam kê Apu Kesu. Á yáyù nga kuruk yù inituddu na gapay ta meyanung kê Apu Kesu, á naláppà nga mangituddu. Ngam yaw lâ paga nga ammu na yù pakirigù na tolay nga inituddu na ngaw ni Kuan nga Minánnigù.

²⁶Á minay si Apolo nangituddu sù kapillíá na Kudío nga ari naganássing. Á di Akila kê Persila, naginná ra yù kinagi ni Apolo ta kapillíá, á inapà da ta bale ra, á inibukalád da ta napiá yù pakiyigù nayù ira tatolay kê Namarò megapu sù pangikatalà da kê Apu Kesu.

²⁷Á inikáyâ ni Apolo ta dumáki nga umay ta purubinsia na Akeya. Á yù ira kábulun na ta Epeso, jinudduák da ta umay, á initúrâ da laguk sù ira nga manguruk kê Apu Kesu nga maggián ta Akeya, ta alawatad da si Apolo. Á labbè ni Apolo ta Akeya, inabbágán na ta napiá yù ira tatolay nga mangikatalà kê Apu Kesu, megapu sù pangikállà ni Namarò nira. ²⁸Á nábbágán ira megapu sù pangappù ni Apolo sù ira Kudío nga ari nanguruk, ta pakkakátabbatabbák da ta arubáng nayù ira magari nga tatolay. Á inibukalán ni Apolo yù dán nga netúrâ nga ubobuk ni Namarò, á kunnian inipakkuruk na sù ira Kudío ta si Apu Kesu yù MakKiristu nga mangiyigù nga ubobugan nayù ira ngaw ábbilinán.

Si Pablo ta Epeso

19 ¹Á keggá ni Apolo paga ta Korinto, minay si Pablo ta ili na Epeso, nga nallakák ta puddupuddul sù tangngá nayù purubinsia. Á ta Epeso, narángnganán na yù ira manguruk kê Namarò. ²Á iniyabbù ni Pablo nira, “Á ammu naw nu minay nikayu yù Mangilin nga Ikararuá ta kapángnguruk naw?” Á kinagi ra kuna, “Ari. Arám mi bulubugá naginná yù meyanung sù Mangilin nga Ikararuá.” ³Á kinagi ni Pablo nira, “Anni laguk yù kebalinán nayù karigù naw?” Á kinagi ra, “Á kunnay sù ánnigù ni Kuan ngaw.” ⁴Á kinagi ni Pablo, “Jinigù ni Kuan yù ira tatolay nga nabbabáwi ta liwiliwâ da, á inituddu na gapay nira ta kurugad da yù umay nga maporián kuna. Aggina si Apu Kesu,” kun na.

⁵Á pakaginná ra ta meyanung kê Apu Kesu, nanguruk ira áнна nakirigù ira má, nga metádday kê Apu Kesu. ⁶Á sinámmi ni Pablo ira, á minay nira yù Mangilin nga Ikararuá, á iddâ da nangiyubobuk ta tanakuán ira nga ággubobuk nga arád da ammu, áнна iniyubobuk da yù inipalappâ ni Namarò nira. ⁷Á mapulu duá yù ira ngámin nga narigù.

⁸Á naggián si Pablo ta Epeso ta tallu bulán nga mangilayalayâ ta kapillíá na Kudío. Á ari naganássing nga makiubobuk nira ta meyanung sù pammagure ni Namarò ta dabbuno, tapè manguruk ira gapay kê Apu Kesu. ⁹Ngam nataggâ yù nonò nayù ira káruán, á ari ira nanguruk. Á nagubobuk ira ta narákè ta meyanung kê Apu Kesu ta arubáng nayù ira tangapaggammungán. Á yáyù nga inipáno ni Pablo yù ira manguruk, á

minay ira naggagammung ta iskuelá ni Tirano. Á kággággaw, nangituddu si Pablo sù ubobuk ni Namarò sù iskuelá. ¹⁰Á kunniaw yù pangituddu ni Pablo tán nga iskuelá ta duá ragun. Á yù ira ngámin nga tatolay nga Kudio ána yù ira ari Kudio nga naggián ta purubinsia na Asia, nagingná ra yù bilin ni Apu Kesu.

Yù ira Pitu nga Minágganánitu nga Áná ni Eskeba

¹¹Á aru yù makapállâ nga pinagaddátu ni Pablo megapu sù pakáwayyá ni Namarò. ¹²Á yáyù nga mássiki nu mesiggek lâ yù panniu onu appi ta baggi ni Pablo, nga metuluk sù ira máttakì, á nammapiá ira, ána nánawán na ira nayù ira anitu.

¹³Á aijan yù ira Kudio nga minágganánitu nga mappassapassiár, tapè parubád da pammapián yù ira nagunagán. Á kinagi ra, “Papanáwam mi sikayu nga anitu megapu sù ngágan ni Apu Kesu nga ilayalayâ ni Pablo.” ¹⁴Á aijan yù pitu nga lálláki, nga áná ni Eskeba nga kátannangán nga pári na Kudio, nga kunnian yù kingguá ra. ¹⁵Á pagubobuk da sù anitu, simibbák yù anitu, á kinagi na nira, “Ammù gemma si Kesu, á ammù gapay si Pablo. Ngam sikayu, asinni kayu laguk?” ¹⁶Á yù tolay nga nagunagán nayù anitu, ikáddagâ na lâ kingguá na yù ira pitu nga minágganánitu, á pinisil na yù barawási ra ána pinatulù na ira ngámin. Á nattálaw ira nga nagilongán ána nabigibigarán.

¹⁷Á neparámak yù nesimmu ta ngámin nga tatolay nga naggián ta Epeso, nga Kudio ira ána yù ira ari Kudio. Á naganássing ira ána nerallâ yù kapállâ da. Á jináyo ra si Apu Kesu ta ngámin nga lugár. ¹⁸Á yáyù nga aru gapay yù ira nangikatalà kê Apu Kesu nga nabbabáwi ta liwiliwâ da, á ed da pinalappâ yù narákè nga kingngikingnguá ra. ¹⁹Á aru gapay yù ira nga minágganánitu ngaw, nga inammung da yù ngámin nga libru ra nga meyanung ta salamangká ra, á sinuggi ra ngámin ta arubáng nayù ira ngámin na tatolay. Á biniláng da yù pagá nayù libru ra nga sinuggi ra, á singkuentá nga ribu nga pirá yù pagá na. ²⁰Á yáyù nga nepasingan ta makáwayyá yù bilin ni Apu Namarò, á nassamá yù bilin nga meyanung kê Apu Kesu, á nalannapán ta aru yù ira manguruk.

Yù ira Magaru nga Mapporay ta Ili na Epeso

²¹Kabalin na yaw, ninonò ni Pablo ta maddagâ ta Masidonia ána Akeya, ta lage na umay ta Jerusalem. Á kinagi na gapay, “Sangaw nu mánawà ta Jerusalem, umayà laguk ta ili na Roma,” kun na. ²²Á pinapolu na yù ira duá nga mangabbák kuna, di Timotio kê Erasto, ta umay ira ta Masidonia. Ngam nabattáng si Pablo lâ paga ta Epeso, sù purubinsia na Asia.

²³Á paggián ni Pablo paga ta Epeso, aru yù ira tatolay nga naggugúru nga napporay, ta molang ira sù metuddu nga tuttulan nayù ira tatolay

nga mangikatalà kâ Apu Kesu. Á kunniaw yù kesimmu na. ²⁴Ajjan ta Epeso yù laláki nga mangngágan ta Dimitrio. Aggina yù minábbattál ta pinaláta nga paddayan na ta baddi nga sinákkapillíá ira nga meyarík ta dakal nga kapillíá nga áddasalád da kâ Artemi, nga dios da nga babay. Á pinatarabáku ni Dimitrio yù aru ira nga minábbattál ta pinaláta, á aru yù ganánsiá ra megapu sù tarabáku ra.

²⁵Á pinaggagammung ni Dimitrio yù ira pappatarabakuan na ána yù ira nga negittá ta pagalerád da, á kinagi na nira, “Sikayu nga kábuluk ku, ammu tam ta napiá yù ággiát tam megapu sawe pagalerát tam, ta maríku ittam. ²⁶Á nasingan naw ána naginná naw yù akkuán nayù tolay nga mangngágan ta Pablo, ta ituddu na ta ari kuruk nga dios yù pidde na tolay. Á aru yù ira tatolay nga manguruk sù pangilayalayá na. Aru yù ira nga kinagumán na sawe Epeso ána sù tangapurubinsia na Asia. ²⁷Á yáyù gapu na ikaburung tam, marakè iluddè nayù ira tatolay yù ággalerát tam, á nepatalugáring ta awán sangaw ta serbi nayù dakal nga kapillíá nga pakimallatán na tolay sù kotunán nga dios tam nga babay, si Artemi, ána arád da sangaw paddayawán si Artemi, nga pakimorayán na ngámin na tatolay ta Asia ána tangapáddabbunán,” kun ni Dimitrio nira.

²⁸Á pakaginná ra sù kinagi ni Dimitrio, nappatapátu ira. Á nakkatakátol ira, nga kud da, “Kotunán si Artemi nga dios ta Epeso!” kud da. ²⁹Á mabagal yù ira tangelián. Á ginápù da di Aristarko kâ Gayo nga taga Masidonia, nga nepulù kâ Pablo sù ánge na ta Epeso. Á gikarakarerán ira nga ginuggun di Aristarko nga iniyánge ra ta dakal nga ábbúyád da.

³⁰Á pakarámak ni Pablo ta ginápù da di Aristarko, umay nakuan makiarubáng sù ira magaru, ngam arád da inanugù nayù ira manguruk kâ Apu. ³¹Á yù ira kákkopun ni Pablo nga makáwayyá ta purubinsia, inibilid da kâ Pablo yù ikomá ra nga ari lâ mappasingan ta ággagammungán, marakè akkuád da.

³²Á yù ira magaru, nakkatakátol ira, nga naddurúmá yù kakágiad da nga ikatakátol da. Á nakalalang yù ira tangapaggammungán, ta arád da ammu nayù ira káruán yù ipaggammung da. ³³Á yù ira Kudio, pinarubáng da si Alekanduru, tapè aggina yù magubobuk sù ira magaru nga tatolay. Á yáyù nga inítáyák na yù limá na, ta pagimammatan na ira, tapè ibukalán na nakuan nira yù nesimmu. ³⁴Ngam natákkilalád da ta Kudio si Alekanduru, á kagiad da ta aggina yù papporayád da. Á nakkatakátol ira ta duá nga oras, nga kud da, “Kotunán si Artemi nga dios ta Epeso!” kud da.

³⁵Á pappasá na duá nga oras nga pakkatakátol da, egga tán yù iskiribiente sù munisipiu ra, á nanáddak ta arubáng nayù magaru, á pinagimammà na ira. Á kinagi na nira, “Sikayu nga tangeliák ku ta

Epeso, egga panò yù tolay nga arán na ammu ta ajjan saw nittam ta Epeso yù dakal nga áddasalán ta Artemi nga kotunán, áнна yù mangilin nga batu nga napannâ nga naggapu ta lángi? ³⁶Á gapu ta awán gemma ta makariri sù masingat tam áнна ammu tam ngámin, napiá laguk nu magimammâ ittam, nga ari magapa-apurá nga mangnguá. ³⁷Ta yawe ira tatolay nga iniyánge naw saw, awán ira ta liwâ. Ari ira nakkabukán sù áddasalát tam onu yù dios tam nga babay.

³⁸“Á di Dimitrio áнна yù ira kábulun na nga minábbattál, nu egga yù ikeká ra nira, á mangikeká ira laguk sù ira minámmannunù sù ámmannunútán nayù gubinador. Umay ira ngámin makkakákeká. ³⁹Á nu egga paga yù ikáyâ naw, ubobugat tam laguk sangaw sù paggagammung nayù ira kátannangát tam, tapè makkakáppiá ittam lággapay. ⁴⁰Ta maburungâ, marakè paporayán na ittam nayù gubinador megapu sù pattannatannuk tam ta ággawo, ta awán ittam ta itabbák kuna.” ⁴¹Á kabalin nayù iskiribiente nga nanabarang sù ira magari, pinapáno na ira.

Yù Ánge ni Pablo ta Masidonia áнна Garesia

20 ¹Á pappasá nayù pattannatannuk nayù ira tatolay ta Epeso, inipámmung ni Pablo yù ira manguruk kê Apu Kesu. Á kabalin na nanabarang nira, nánaw nira, á minay ta purubinsia na Masidonia. ²Á naddagaragâ ta ngámin nga ili, nga manabarang sù ira manguruk. Á pakáddè na ta purubinsia na Garesia, ³naggián ta tallu bulán. Á kabalin na naggián nira, naggagannuâ, ta umay nakuan mallúgán ta biray nga umay ta purubinsia na Siria. Ngam narámak na ta igagéngé nayù ira Kudio. Á nabbabáwi laguk, á ninonò na ta manoli nga mattalebák ta Masidonia.

⁴Á síkán si Lukas nga kabbulun ni Pablo. Á ajjan gapay nikami si Sopatro nga anâ ni Pirro nga taga Beria, áнна di Aristarko kê Segundo nga taga Tessalonika, si Gayo nga taga Derbi, áнна si Timotio, á di Tikiko kê Taropimo gapay nga taga Asia. ⁵Danniaw ira nga kábulum mi, nánaw ira nga napolu ánnè nikami, á iniddagád da kami ta ili na Tarowas. ⁶Á ta kabalin na piestá nga pakkákám mi ta pán nga awán ta állapparán na, nánaw kami gapay ta Pilippay. Á nattakay kami ta biray. Á pabbire mi ta límá nga ággaw, jiminung kami ta Tarowas nga dumáddán nira, á naggián kami ta tangaligguán.

Yù Kapannâ ni Yutiko

⁷Á ta púgák na Liggu, naggagammung kami ta pakimore mi kê Namarò áнна pakkákám mi ta pán nga giddigidduá mi, nga panaddamám mi ta pate ni Apu Kesu. Á nagubu-ubobuk si Pablo sù ira tatolay ta nabayák, áddè ta tangngá na gabi, gapu ta mánaw sangaw nu kapannawagán na. ⁸Á aru yù ira isingan sù paggagammungám mi ta utun. ⁹Á ajjan yù

bagitolay nga mangngágan ta Yutiko nga nagitubang ta bintá. Á gapu ta nabayák si Pablo nga magubobuk, nattummà si Yutiko. Á pakkaturuk na ta napiá, napannâ ta dabbun nga naggapu ta mekatallu nga daták ta utun, nga naggagammungám mi. Á ed da inakkâ nga natayin. ¹⁰Ngam minuluk si Pablo, á inappungulán na nga pinagikkáng yù bagitolay. Á kinagi ni Pablo nira, “Ari kayu mabagabagal, ta matolayin.” ¹¹Á minunè ira ta utun. Á giddigidduá ni Pablo yù pán, á nepakkákán kami. Á kabalim mi nakkákán, nakiubobuk si Pablo nira ta áddè ta pannawák. Á nánawán na ira laguk. ¹²Á yù bagitolay, inilabbè da nga matolayin ta bale ra, á nagayáya ira.

Ánge ni Pablo ta Mileto

¹³Páno mi ta Tarowas, nabbiray kami nga minay ta Asson. Ngam nappatalay si Pablo, ta pinapolu na kami, á kinagi na nikami ta dagatam mi sangaw ta ili na Asson. ¹⁴Pakaratang na nikami ta Asson, initake mi ta biray, á minay kami ta pugu na Mitilene. ¹⁵Á pabbire mi paga nga naggapu ta Mitilene, nattalebák kami ta pugu na Kiyos ta tádday ággaw. Á sù mekaruá nga ággaw naddagâ kami ta pugu na Samos. Á sù mekatallu nga ággaw jiminung kami ta ili na Mileto. ¹⁶Ta sinalebarám mi yù ili na Epeso, gapu ta manakì si Pablo maddagâ tán, marakè mabayák kami ta Asia, ta apurádu si Pablo nga makáddè ta Jerusalem pángè na ággaw nayù piestá na Kudio nga mangngágan ta Pentekosto.

Pagubu-ubobuk ni Pablo sù ira Karakalán nga taga Epeso

¹⁷Á dung mi ta ili na Mileto, jinok ni Pablo yù umay ta Epeso, tapè agálán na yù ira karakalán nayù ira tangapaggammungán ta umay ira ta gián na. ¹⁸Á labbè da ta Mileto, kinagi ni Pablo nira, “Sikayu nga taga Epeso, ammu naw yù kustombarè nikayu ta kággággaw sù paggiák ku nikayu áddè ngaw sù labbè ku ta purubinsia na Asia. ¹⁹Tumulukà nga masserbi kê Apu, á aringà nallálâ ta passerbì kuna. Á inattamák ku lâ yù jigâ ku, mássiki nu nepallâ yù daddam ku megapu sù ira Kudio nga mangigagángay nikán. ²⁰Awán bulubugá ta inilímak ku ta pangituddù nikayu sù bilin nga mamammapiá nikayu, ta sigídangà nga nangituddu nikayu ta paggagammungán naw áнна sù ira gibbalayán naw. ²¹Á kinagi sù ira kagittâ nga Kudio áнна sù ira nga ari Kudio gapay ta mabbabáwi ira ta liwiliwâ da, á makipakomá ira kê Namarò áнна manguruk ira kê Apu Kesu Kiristu.

²²“Á kunangane umayakin ta Jerusalem, ta doban nangà nayù Ikararuá ni Namarò. Á arák ku ammu yù mesimmuák ku sangaw túrin. ²³Ngam ta ngámin nga ili nga paddagaták ku, ipakánnámmu nayù Mangilin nga Ikararuá nikán yù jigâ nga naparán nga attamák ku sangaw áнна yù kapukù ku sangaw túrin ta Jerusalem. ²⁴Ngam maguray lâ yù

mesimmu nikán nga jigâ, mássiki nu matayà, ikáyâ ku lâ ta palurotak ku yù ipakuá ni Apu nikán. Ta awán ta serbi nayù inànga ku nu arák ku palurotan ngámin nga ipakuá ni Apu Kesu nikán, nga pangilayalayâ ku sù napiá nga dámak nga meyannung sù ayâ ni Apu ána allà na ta tatolay.

²⁵“Á pappassapassiár ku ta gigián naw, inilayalayâ ku nikayu yù meyannung sù pammagure ni Namarò nga awán ta áddè na. Á kunangane, mánawakin, á ammù ta arán nawà masingan mángin, ta aringakin manoli saw. ²⁶Á yáyù nga kagiak ku laguk nikayu kunangane nu egga nikayu yù tolay nga umay ta impiernu, á ure na lággapay. Arán nangà paliwatan, ²⁷ta aringà nallálâ ta pangilayalayâ ku nikayu ta ngámin nga sinalákkuruk ni Namarò. ²⁸Magimuguk kayu laguk, á taronán naw gapay yù ira manguruk. Sikayu yù meyárik ta mináppárak nga sinullà nayù Mangilin nga Ikararuá ta manaron sù ira manguruk, nga meyárik ta karneru nga kukuá nayù Yápu tam. Tabarangán naw ira ta napiá ána abbágán naw ira. Ta aggira yù tatole ni Apu Namarò, nga ginátáng na sù dága nayù kukurugán nga Anâ na.

²⁹“Á ammù gapay ta sangaw nu nánawát takayin, umay ta ággagammungán naw yù ira nga mangituddu nikayu ta siri. Meyárik ira ta simaron nga ayám nga mangguá ta ayám nga masippà. Á ilogò da yù ira káruán nga kábulun naw, tapè meyawáwán ira, ta awán ta allà da nikayu. ³⁰Á duttál yù ággaw nga ajjan yù ira mangituddu nga maggapu galá nikayu nga manguruk, á massirisiri ira, tapè melogò yù ira tatolay nga tumuttul nira. ³¹Á yáyù nga kagiak ku nikayu ta magimuguk kayu laguk, tapè arád da kayu ilogò. Nononopan naw yù itabarang ku nikayu ta paggiák ku nikayu ta tallu ragon, ta aringà nallálâ nga nanabarang nikayu nga katággitádday ta ággaw ána gabi, á aru yù pakkulukulè ku, gapu ta nerallà yù allà ku nikayu.

³²Á ipatarot takayu laguk kê Apu Namarò. Nononopan naw yù bilin na nga meyannung sù allà na sù ira manguruk kuna, tapè mepasigaggà yù ángnguruk naw ána mesipà kayu sù ira tatole na, á iyawá na gapay nikayu yù pinarán na megapu sù ira mapasigaggà nga mangikatalà kuna. ³³Á ammu naw ta awán bulubugá ta pissil ku nikayu nga kuártu naw, onu buláwán naw, onu gagámì naw. ³⁴Ammu naw ta sikán lápay yù nattarabáku nga nagalek ta áttole mi sù ira kábuluk ku. ³⁵Nattarabákungà, tapè ipasingak ku nikayu yù párigán naw. Ta napiá nu maláppà kayu nga mattarabáku gapay, tapè egga yù awayyá naw nga mangabbák sù ira makapi. Nononopan naw yù kinagi ni Apu Kesu, nga kun na, ‘Nepallà yù pagayáyâ nayù mangiyawá sù ira magáwák ánnè ta pagayáyâ nayù tolay nga mangalawá.’ ”

³⁶Á kabalín ni Pablo nga nagubobuk sù ira karakalán nayù ira taga Epeso, namalittúkak ira ngámin, á nakimállâ ira kê Apu. ³⁷Á

inappungulád da laguk si Pablo ána inummatád da, á kinulukuletád da. ³⁸Ta nakalò yù daddam da, nepatalugáring sù kinagi na nga arád da mángin masingan. Á ed da laguk nilúgán ta biray.

Ánge ni Pablo ta Jerusalem

21 ¹Páno mi nira, nallúgán kami laguk ta biray, á minay kami daretiu ta pugu na Kos. Á sù mekaruá nga ággaw minay kami ta pugu na Roda. Páno mi ta Roda, nakáddè kami ta ili na Patara. ²Á dung mi ta Patara, nálek mi yù tádday nga biray nga umay ta Pinisia, á yáyù natakayám mi nga nánaw ta Patara. ³Á pakáranni mi ta pugu na Sipro, sinalebarám mi, á nánawám mi yù pugu ta jimigi mi, á nabbiray kami daretiu ta purubinsia na Siria. Á jiminung kami ta ili na Tiro, nga pangigattágád da ta kárgá na biray.

⁴Labbè mi ta Tiro, nálek mi yù ira manguruk kê Apu Kesu, á naggián kami nira ta tangaligguán. Á kinagi ra kê Pablo ta ari umay ta Jerusalem, gapu ta pinalappâ nayù Mangilin nga Ikararuá nira yù mesimmu sangaw kuna nga jigâ túrin. ⁵Á jimittál yù ággaw nga páno mi nira. Á yù ira maggagáttáwa nga manguruk ána yù ira ánâ da, binulud da kami áddè ta lawán na ili. Á namalittúkak kami ngámin ta karagátán, á nakimállà kami kê Apu. ⁶Á kabalim mi nakimállà, kinagi mi nira, “Panawám mi kayu laguk.” Á “Wan,” kud da. Á nabbiray kami nga nánaw, á nanoli ira gapay ta bale ra.

⁷Á pabbiray mi nga naggapu ta Tiro, nakáddè kami ta ili na Tolemes. Á keggá mi ta Tolemes, em mi laguk sinullúnán yù ira nga mawwawági sù ángnguruk mi kê Apu Kesu, á naggián kami nira ta táttangággaw. ⁸Á sù tádday ággaw, nánaw kami nira, á minay kami ta ili na Sesaria. Á naddaretiu kami ta bale ni Pilippi. Si Pilippi yù minángngilayalayâ nga nebiláng sù ira pitu nga sinullà da ngaw ta Jerusalem ta mangabbák sù ira mapulu duá. Á naggián kami kuna.

⁹Á ajjan yù appâ nga ánâ ni Pilippi nga bábbay nga mámmagingánay. Á minámmalappâ ira ngámin, á inubobuk da yù pinalappâ ni Namarò nira. ¹⁰Á paggiám mi paga nira, minay yù laláki nga mangngágan ta Agabo, nga minámmalappâ gapay ta ubobuk ni Namarò, nga naggapu ta purubinsia na Judiya. ¹¹Á minay si Agabo nikami, á inâ na yù baraká ni Pablo, nga inigálù na ta takki na lápay ána limá na. Á kinagi na, “Yawe yù kagian nayù Mangilin nga Ikararuá, nga kunniaw sangaw yù pangigálù nayù ira Kudío sù makábbarakà túrin ta Jerusalem, á ikeká ra sù ira ari Kudío, tapè ikarsel da,” kun na.

¹²Á pakaginná mi sù kinagi ni Agabo, sikami ána yù ira manguruk, inikomá mi kê Pablo ta ari umay ta Jerusalem. ¹³Á simibbák laguk si Pablo, á kinagi na, “Ngattá, ta kuletán nawà? Ta pappanatan nawà nga paddaddamán. Ta naparánakin nga mebáluk, á umayà ta Jerusalem,

mássiki nu papatáyad dangà megapu sù ángnguruk ku kê Apu Kesu.”¹⁴ Á gapu ta arám mi nakagumán ta ari umay, nattukkâ kami, á kinagi mi laguk, “Mapalurò galâ yù ikâyâ ni Apu Namarò.”

¹⁵ Á kabalin na paggiám mi kári Pilippi, naggagannuâ kami, á nánaw kami nga umay gumon ta Jerusalem. ¹⁶ Á nepulù nikami yù ira káruán nga manguruk nga taga Sesaria, á niyánge ra kami ta bale ni Mason, nga tolay nga taga Sipro nga manguruk kê Apu ta nabayágin. Á yù bale ni Mason yù naggianám mi.

Pattullun ni Pablo kári Ime

¹⁷ Á pakáddè mi ta Jerusalem, nagayáyâ yù ira manguruk nga naggián ta Jerusalem megapu sù labbè mi. ¹⁸ Á sù tádday ággaw, nepulù si Pablo nikami, á em mi tullúnán di Ime. Á ajjan tán gapay yù ira karakalán nayù ira manguruk kê Apu. ¹⁹ Á kinagi ni Pablo nira, “Á kunnasi kayu, wáwwagi?” Á inistoriá na nira yù ngámin nga inipakuá ni Namarò kuna megapu sù pangilayalayâ na ta bilin ni Apu sù ira ari Kudio.

²⁰ Á pakaginná ra sù ngámin nga kinagi ni Pablo, naddayaráyaw ira kê Namarò. Á kinagi ra laguk kê Pablo, “Wagi, narámak mungin ta ajjan jinibu nga Kudio sawe Jerusalem nga mangurugin kê Apu Kesu. Á maláppà ira ngámin nga manuppál ta napiá yù tunung ni Moyses. ²¹ Á narámak da ta ituddum kanu sù ira Kudio nga nakipaggián sù lugár nayù ira ari Kudio ta likuránad da yù ituddu ni Moyses. Á ituddum kanu gapay ta arád den ipakugì yù ira ánâ da, áнна ari iren tumuttul sù kustombare tam nga Kudio. ²² Á mapporay ira támma sangaw nu marámak da ta limibbè ka saw. Anni laguk yù akkuát tam, tapè mánnámmuád da ta ari kuruk yù narámak da nga meyanung sù ituddum?

²³ “Á kunniaw laguk yù ipakuá mi nikaw, á napiá nu kurugam mu yù kagiam mi, tapè arád da ka paliwatan megapu sù kustombare tam. Ajjan nikami yù appâ nga lálláki nga Kudio, nga nakitarátu kê Namarò, á balinad da kunangan yù inittabbá ra kuna. ²⁴ Mepulù ka nira laguk nga umay sù mangilin nga kapilliá, tapè tuppálan naw yù kustombare tam nga mamakarenu ta baggi naw. Á sikaw yù mappagá sù iyátáng da, tapè mappakálbu ira ta panákkilalán ta sinuppál den yù inittabbá ra. Á yáyù nga mánnámmuán nayù ira tatolay ta awán ta kukurugán sù narámak da nga meyanung nikaw, nu ari galâ ta tuttulam mu gapay yù tunung ni Moyses.

²⁵ “Á ta meyanung sù ipakuá mi sù ira ari Kudio nga manguruk kê Apu Kesu, initúrâ mi nira, á arám mi nira kinagi ta tuttulad da yù kustombare tam nga Kudio. Ngam yawe lâ yù kinagi mi sù túrá mi ngaw nira, ta arád da kanan yù neyátáng ta sináddios, á arád da kanan yù dága áнна yù ayám nga ari naparága, á ari ira makiruruk sù arád da atáwa. Yáyù lâ kinagi mi sù ira ari Kudio,” kud di Ime kê Pablo.

26 Á sù tádday ággaw, binulun na laguk ni Pablo yù ira appâ nga tolay, á pinalurò da yù kustombare ra nga meyannung ta pitu nga ággaw nga pamakarenu ra nga Kudio. Á minay laguk si Pablo sù mangilin nga kapilliá, tapè ipakánnámmu na sù pári yù ággaw nga kabalin nayù pamakarenu ra áнна yù pangiyawâ da sù meyátang megapu nira nga katággitádday.

Paggápù da kâ Pablo

27 Á naddaggun nga nappasá yù pitu nga ággo nayù pamakarenu ra, á yù ira Kudio nga taga Asia, nasingad da si Pablo sù mangilin nga kapilliá. Á inítotòbù da si Pablo sù ira magari nga tatolay, á ginápù da si Pablo. 28 Á nakkatakátol ira nga kud da, “Sikayu nga kagittá mi nga ginaká ni Israel, en naw kami abbágán! Ajjan saw yù tolay nga mangituddu sù mekontará nittam áнна yù mekontará sù tunung ni Moyses, á ituddu na gapay yù mekontará sù mangilin nga kapilliá. Á yaw paga yù liwâ na, ta pinatallung na saw yù ira ari Kudio, á yáyù nga jinapingán na yù mangilin nga kapilliá!” 29 Yáyù kinagi ra gapu ta nasingad da di Pablo ta ili nga mappulupulù kâ Taropimo nga taga Epeso. Á kagiad da ta pinatallung ni Pablo si Taropimo ta kapilliá gapay, ngam ari ga.

30 Á nappatapátu yù ira tangelián nga naggugúru ta kapilliá. Á ginápù da si Pablo, á ginuggud da nga iniyángay ta lawán na kapilliá. Á dagarágâ inilitù da yù puertá na. 31 Á papatáyád da nakuan si Pablo, ngam nakarámak yù kátannangán nga kapitán na suddálu nga taga Roma ta maggugúru yù ira tangelián na Jerusalem, nga mamapátay. 32 Á inagálán na yù ira aru nga suddálu áнна yù ira kapitád da, á nakkarerá ira nga minay sù ira magari.

Á pakasingan nayù ira tatolay sù kátannangán nga kapitán áнна yù ira suddálu áнна yù ira kapitád da, nattukkâ ira nga manultù kâ Pablo. 33 Á jimikkì yù kátannangán nga kapitán kâ Pablo, á ginápù na. Á inipegálù na ta duá nga káwák. Á iniyabbù na laguk sù ira tatolay yù ngágan na áнна anni yù liwâ na. 34 Ngam nakkakerumá yù inikatakátol da. Á gapu ta kitatannuk ira, arán na kánnámmuán yù ipamaliwâ da kuna. Á yáyù nga jinok na yù ira suddálu ta iyánge ra si Pablo sù kámpu ra. 35 Á pakáddè da ta áddán na paggianád da, kináttu nayù ira suddálu si Pablo, tapè ilillì da sù pore nayù ira magari, 36 gapu ta sinuttul da ira nayù ira magari nga maggugúru paga áнна makkatakátol, nga kud da, “Papatáyat tamin!”

37 Á paddaggud da pangitallung kâ Pablo ta paggianád da, kinagi ni Pablo sù kátannangán nga kapitán, “Anugutam mà bì, ta ajjan yù kagiak ku nakuan nikaw.” Á nakaddák yù kapitán, gapu ta Gareko yù ággubobuk ni Pablo ta pagubobuk na kuna. Á kinagi nayù kapitán kâ Pablo, “Ammum yù ággubobuk na Gareko? 38 Ari sikaw laguk yù laláki nga

taga Egipto? Ta kagiak ku ta sikaw yù namappatapátu áнна nangituluk ta appátaribu nga tulisán nga nagármas túrin ta kalállammatán!” kun nayù kapitán. ³⁹Á kinagi ni Pablo kuna, “Ari sikán, ta Kudiongà nga taga Tarsu, nga dakal nga ili sù purubinsia na Silisia. Á ikomâ bì nikaw ta anugutam mà nga makiubobuk sù ira tatolay.” ⁴⁰Á inanugù nayù kapitán. Á nanáddak si Pablo laguk ta áddán, á inítáyák na yù limá na, tapè magimammà yù ira tatolay. Á pagimammà da, nagubobuk si Pablo ta Kebru, nga ággubobuk na Kudio.

Yù Panabbák ni Pablo sù ira Kudio

22 ¹“Sikayu nga giriámán áнна wáwwagi,” kun ni Pablo sù ira magari nga Kudio, “ginnán naw bì yù itabbák ku nikayu.” ²Á pakaginná ra sù ággubobuk da nga Kebru, nagimammà ira, tapè ginnád da ta napiá. Á kinagi ni Pablo, ³“Sikán, Kudiongà. Á yù ili na Tarsu yù neyanaták ku sù purubinsia na Silisia. Á yawe ili na Jerusalem yù naddakalák ku. Á naggigiámmungà saw, á si Gamaliel yù nangituddu níkán. Inituddu na ta napiá yù ngámin nga tunung nayù ira ngaw naggaká nittam. Á maláppakà nga manuppál sù ipakuá ni Namarò níkán, nga kunnay nikayu saw kunangane.

⁴“Á jinigirigâ ku yù ira manguruk kâ Kesu, áddè ta pate nayù ira káruán. Á ginápù ku yù ira káruán, nga lálláki áнна bábbay, á inipebáluk ku ira. ⁵Á yù kotunán na pári áнна yù ira giriámán, aijan yù awayyá ra nga massistígu ta kuruk yù kagiak ku, ta aggira gemma yù nangiyawâ níkán ta túrá da sù ira wáwwagi tam nga Kudio túrin ta Damasku. Á yáyù iniyángè túrin, ta ek ku gaputan áнна ipabáluk yù ira manguruk kâ Kesu, nga ilabbè ku sangaw saw Jerusalem, tapè maparigâ ira.

⁶“Á pappángè ku ta Damasku, mináranningà ta ili ta tangngá na ággaw. Á inikáddagâ lâ nanawagánà megapu sù nawák nga naddalingárang nga naggapu ta lángi. ⁷Á napalakagâ, á naginnâ yù ngárál nga magubobuk níkán, nga kun na, ‘Saulo, Saulo, ngattá ta iddá mà lâ jigirigátan?’ ⁸Á simibbágà, á kuk ku, ‘Asinni ka, Apu?’ Á kinagi na níkán, ‘Sikán si Kesu nga taga Nasaret nga iddá mu lâ jigirigátan.’ ⁹Á yù ira kábuluk ku, nasingad da yù nawák nga maddalingárang, ngam arád da naginná yù magubobuk níkán. ¹⁰Á iniyabbù ku kuna, ‘Apu, anni yù ipakuám níkán?’ Á kinagi ni Apu níkán, ‘Gumikkáng ka, á umay ka ta Damasku, ta mepakánnámmu nikaw tán yù ngámin nga ipakuá níkaw.’ ¹¹Á gapu ta nabbulingà megapu sù paddalingárang nayù nawák, kininging dangà nayù ira kábuluk ku, á iniyángerangà ta Damasku.

¹²“Á naggián ta Damasku yù tolay nga mangngágan ta Ananiâ, nga tumuttul sù ngámin nga tunung tam nga Kudio. Á aggina yù pakimorayán nayù ira ngámin nga Kudio nga maggián ta Damasku. ¹³Á minay si Ananiâ nga jimikkí níkán, á kinagi na níkán, ‘Saulo nga wagì,

makasingan ka mángin.’ Á dagarágâ nakasinganakin, á nasingsak ku si Ananiâ. ¹⁴Á kinagi na nikán, ‘Si Namarò nga pakimorayán nayù ira naggaká nittam, sinullà na ka, tapè sikaw yù pangipakánnámmuán na sù ipakuá na. Á yáyù nga sinalákkuruk na ta sikaw yù makasingan sù Katunungán nga masserbi kuna, áнна sikaw yù makaginná sù ubobuk na. ¹⁵Ta sikaw yù doban na ta mangipakánnámmu sù ngámin nga nasingsam mu áнна naginnám ta ngámin nga tatolay. ¹⁶Á anni laguk yù iddagám mu? Arà! Gumikkáng ka, á makimállà ka kâ Apu Kesu nga Yápum, tapè pakomán na ka sù liwiliwâ mu, á mapparigù ka, nga panákkilalán ta pangikatalà mu kâ Apu,’ kun ni Ananiâ nikán.

¹⁷“Á labbè ku ta Jerusalem, minayà nakimállà sù mangilin nga kapilliá. Á pakimállà ku sù kapilliá, ¹⁸nappasingan nikán si Apu, á kinagi na nikán, ‘Arà! Alistuám mu mánaw sawe Jerusalem, marakè akkuád da ka nayù ira Kudio, ta arád da kurugan yù kagiam mu nira nga meyanung nikán,’ kun na nikán. ¹⁹‘Apu,’ kuk ku kuna, ‘kurugad dangà támma, ta ammu ra ta minayà ta ngámin nga kapilliá, á ginapagápù ku yù ira nga manguruk nikaw, á inibáluk ku ira áнна pinalapalù ku ira. ²⁰Á sù pamapáte ra kâ Esteban megapu sù pangilayalayâ na ta meyanung nikaw, nanáddagà nga naggíraw sù pate na, ta inanugù ku yù kingnguá ra áнна sinaronák ku yù barawási nayù ira nga namapátay kuna,’ kuk ku kâ Apu. ²¹Ngam kinagi ni Apu nikán, ‘Mánaw ken laguk, ta dobat taka kunangane ta umay ka mangilayalayâ sù bilik ku sù ira ari Kudio ta arayyu nga lugár,’ kun na.”

²²Á yù ira magari nga Kudio, nagginná ira sù kinagi ni Pablo. Ngam ta pakaginná ra ta ánge na sù ira ari Kudio, napporay ira, á pine ra nagagga-aggay, nga kud da, “Papatáyat tam laguk, ta awán ta kepángngatán na nga matolay.” ²³Á iniwawwák da yù barawási ra áнна nagagga-aggay ira. Á iniwári da yù káppù na dálan ta utun, gapu ta katakì na nonò da.

Yù Keyarubáng ni Pablo sù Kapitán na Suddálu nga taga Roma

²⁴Á yù kátannangán nga kapitán na suddálu, pakasingan na sù pore nayù ira Kudio, pinatallung na si Pablo ta paggianád da. Á jinok na yù ira suddálu ta paligatad da si Pablo, tapè palappátan na nira yù liwâ na nga ipappore nayù ira tatolay. ²⁵Ngam ta pangigakkâ da kâ Pablo, lage ra kuna mamaligà, nagubobuk si Pablo sù gadde nayù kapitán nga nanáddak ta aranni kuna, á kinagi na, “Awayyá naw panò mappaligà sù tolay nga taga Roma nga ari paga nabestigán?” ²⁶Á pakaginná nayù kapitán ta taga Roma si Pablo, en na kinagi sù kátannangán nga kapitád da, “Anni laguk yù akkuát tam, ta taga Roma yawe tolay.” ²⁷Á minay laguk yù kátannangán, á iniyabbù na kâ Pablo, “Kuruk nga taga Roma ka?” “Wan, kuruk,” kun ni Pablo. ²⁸Á kinagi nayù kátannangán, “Aru

yù ginástù ta papel nga permâ, tapè mebilàngà sù ira taga Roma.” Á simibbák si Pablo, á kinagi na, “Ngam sikán, yáyù nakeyanaták ku.” ²⁹ Á yù ira suddálu nga mággè mamaligà kuna, pakaginná ra ta kuruk nga taga Roma si Pablo, dagarágâ nga nánawád da. Á naburung gapay yù kátannangán nga kapitán, ta pakánnámmu na ta taga Roma si Pablo, ta yù kapitán gemma yù naddok sù ira suddálu nga nangigakkâ kuna.

Si Pablo ta Arubáng nayù ira Minámmanunnù

³⁰ Á gapu ta kuruk nga ikáyâ nayù kátannangán nga kapitán paga nga kánnámmuán yù ipangikeká nayù ira Kudio kê Pablo, á sù tádday ággaw pinaggagammung na yù ira kátannangán nga pári nga Kudio áнна yù ira ngámin nga giriámán nga minámmanunnù. Á pinalawán na si Pablo, nga iniyarubáng na nira.

23 ¹ Pakiarubáng ni Pablo sù ira Kudio nga minámmanunnù, inimámmatán na ira ta napiá, á kinagi na, “Wáwwagi, ammu ni Namarò ta napiá yù nonò ku áddè kunangane, ta awán bulubugá ta narákè nga kingnguá,” kun ni Pablo sù ira minámmanunnù. ² Ngam si Ananiá nga kotunán na pári, pakaginná na sù kinagi ni Pablo, inipalappák na sù ira nanaging kuna. ³ Á kinagi ni Pablo kuna, “Kunnian gapay ipalappák na ka ni Namarò sangaw, sikaw nga agippípiá. Mamanunnù ka nikán ta meyannung sù tunung ni Namarò nakuan, ngam nakaliwatám mu galâ yù tunung ta inipalappák mà,” kun ni Pablo kuna. ⁴ Á yù ira nga nanaging kê Pablo, kinagi ra kuna, “Ngattá, ta pakkakagiám mu yù kotunán na pári?” ⁵ Á kinagi ni Pablo nira, “Wáwwagi, arák ku ammu ta aggina yù kotunán na pári! Á nu ammu nakuan, arák ku nakuan sibbák, ta ajjan yù netúrâ sù libru ni Namarò nga kunniaw, ‘Ari kayu magubobuk ta narákè nga meyannung sù mammaguray nikayu.’ ”^x

⁶ Á inikáddagâ na lâ natákál si Pablo ta dumá yù sinuttul nayù ira káruán nga minámmanunnù, ta ajjan yù ira Sadusio, á Parisio yù ira káruán. Á inikátol na yù kinagi na nira, “Wáwwagi! Sikán, á Parisiongà, áнна Parisio gapay yù ira darakal ku. Á yáyù nga mangurugà gapay ta paginnanolayan ni Namarò yù ira námmatay. Á yáyù ipangikeká ra nikán ta arubáng naw.”

⁷ Á pakkagi ni Pablo ta aggina lápay yù Parisio, dagarágâ nga nakkakátabbák yù ira Parisio áнна yù ira Sadusio, gapu ta massisinná ira ta nonò. ⁸ Ta yù ira Sadusio, kagiad da ta ari maginnanolay yù ira námmatay. Á kagiad da gapay ta awán ta ari masingan nga daroban ni Namarò onu tanakuán nga ari masingan, áнна awán ta ikararuá na tolay. Ngam yù ira Parisio, ammu ra ngámin dannian. ⁹ Á yáyù nga

x 23:5 Esodo 22:28

makkakápereperang ira ta ubobuk, ta kagumánad da nakuan yù ira káruán. Á kitatannuk ira ngámin nga magubu-ubobuk. Á gimikkáng laguk yù ira káruán nga mesturu, nga Parisio yù tuttulad da, á kinagi ra, “Arám mi nálek yù liwâ nayù tolay. Ajjan támma yù ari masingan nga nagubobuk kuna.” ¹⁰ Á nappaná yù paddaráma ra, á naburungin yù kapitán nayù ira suddálu, marakè pissipissángan nayù ira tatolay si Pablo. Á jinok na laguk yù ira suddálu ta ed da gubatan si Pablo, ta ilillí da nga iyángay ta kámpu ra.

¹¹ Á ta gabi, nappasingan si Apu Kesu kâ Pablo. Á kinagi na kuna, “Ari ka maganássing. Patagatam mu yù nonò mu, ta umay ka sangaw mangilayalayâ ta meyanung nikán sù ili na Roma, ta kunnay ta pangilayalayâ mu sawe ili na Jerusalem.”

Pangigagéngé nayù ira Kudio kâ Pablo

¹² Á ta pannawák, naggagammung yù ira Kudio nga nangigagéngay nu kunnasi yù ámmapáte ra kâ Pablo. Á nappagássingán ira ta ari ira kumán onu ámminum áddè ta arád da paga napapátay si Pablo. ¹³ Á matturù ta appátapulu yù ira nattatarátu. ¹⁴ Á minay ira sù ira kátannangán nga pári nayù ira Kudio ána sù ira giriámán. Á kinagi ra, “Napasigaggà yù pagássingám mi ta ari kami kumán nu arám mi paga napapátay si Pablo. ¹⁵ Á sikayu ána yù ira minámmannunnù, sestemán naw laguk nga ipeyángay si Pablo kâ kapitán sawe ámmannunnután, ta kunnay ta bestigán naw paga. Ngam maggián kami ta aggik na dálan nga naporán nga mattanak kuna nga mamapátay,” kud da nira.

¹⁶ Á ajjan yù kánakán ni Pablo, nga anâ na wagi na nga babay, á narámak na ta tanabád da sangaw si Pablo ta dálan. Á minay laguk kâ Pablo sù kámpu ra, ta iránuk na kuna. ¹⁷ Á inagálán ni Pablo yù tádday nga kapitán, á kinagi na kuna, “Iyángem bì yawe bagitolay sù gián nayù kapitám mu, ta ajjan yù iránuk na kuna.” ¹⁸ Á iniyángo na laguk sù kátannangán na, á kinagi na kuna, “Si Pablo nga nebáluk, ipeyángo na nikán yawe bagitolay nikaw, ta ajjan kanu yù kagian na nikaw.”

¹⁹ Á kinering nayù kapitán yù bagitolay, á nallillí ira ta baddì. Á iniyabbû na kuna, “Anni yù iránuk mu nikán?” ²⁰ Á kinagi nayù bagitolay sù kapitán, “Yù ira Kudio, nattatádday yù nonò da nga ipeyángo ra nikaw si Pablo sangaw nu ummá ta umay túrin ta ámmannunnutád da, á kagiad da nikaw ta ikáyâ da bestigán paga ta napiá. ²¹ Ngam arám mu ira kurugan, ta ajjan matturù ta appátapulu ira nga magiddak nga mattanak kuna ta dálan. Nappagássingán ira ta ari ira kumán onu ámminum áddè ta arád da paga napapátay si Pablo. Á naporán iren nga mattanak. Á iddagád da lâ yù kagam mu.” ²² Á kinagi nayù kapitán sù bagitolay, “Arám mu kakágian ta inipakánnámmum nikán.” Á pinapáno na laguk yù bagitolay.

Ketuluk ni Pablo kâ Gubinador Pelik ta Sesaria

²³Á ta kapapáno nayù bagitolay, inagálán nayù kátannangán nga kapitán yù duá nga kapitán, á kinagi na nira, “Paránan naw yù duá gatù nga suddálu áнна pitupulu nga makkabáyu áнна duá gatù nga nagármas ta duppil. Á mánaw kayu sangaw nu gabi nu alas nuebi nga mangiyángay kâ Pablo ta ili na Sesaria. ²⁴Á pakkabáyuan naw gapay si Pablo. Á taronán naw ta napiá, tapè awán ta mesimmu kuna áddè ta ilabbè naw túrin kâ Gubinador Pelik,” kun nayù kátannangán nga kapitán.

²⁵Á iníturâ nayù kátannangán nga kapitán gapay yù iránuk na kâ Gubinador, nga inítubbuk na sù ira suddálu. Yawe itúrâ na. ²⁶“Sikán nga mattúrâ si Kalodio Lisias. Á itúrâ ku nikaw, Gubinador Pelik, nga Maráyaw nga Gubinador. Á kunnasi kayu laguk? ²⁷Á yawe tolai nga dobak ku nikaw, aggina yù ginápù nayù ira Kudio gangù, á papatáyad na nakuan. Á pakánnammù ta taga Roma yù tolai, jimittálà nga mepulù sù ira suddálu, á iniyígù ku tapè ari matay.

²⁸Á ikáyâ ku nga mánnámmuán yù pangikeká ra kuna. Á yáyù nga iniyángè laguk sù ámmanunnután nayù ira Kudio. ²⁹Á nánnámmuák ku galâ ta awán ta liwâ na, á ari mepángngà nu mapapátay onu mebáluk. Yá ipappore ra galâ kuna yù meyanung sù tunung da. ³⁰Á pakaginnâ ta ajjan yù ira mangigagángay kuna nga mattanak nga mamapátay kuna, dagarágâ nga inipeyángè nikaw. Á kinagi gapay sù ira mamaliwâ ta umay ira mangikeká ta arubáng mu.” Yáyù áddè nayù túrà nayù kapitán sù Gubinador.

³¹Á yù ira suddálu, kinuruk da yù inítaddán nayù kapitán, á inítuluk da si Pablo ta ili na Antipatris tán nga gabi. ³²Á ta pannawák, á yù ira suddálu nga nappatalay, nattoli ira ta kámpu ra ta Jerusalem, á nabattáng yù ira suddálu nga makkabáyu, ta aggira yù mangituluk kâ Pablo sù Gubinador.

³³Á labbè da ta Sesaria, iniyawâ da sù Gubinador yù túrà nayù kapitán áнна iniyawâ da gapay kuna si Pablo. ³⁴Á pabbibbik nayù Gubinador sù túrà, iniyabbù na kâ Pablo nu anni yù purubinsia na. Á “Silisia,” kun ni Pablo. ³⁵Á kinagi na laguk kâ Pablo, “Bestigát taka sangaw nu lubbè yù ira mangikeká nikaw.” Á inipaguárdiá na si Pablo sù palásiu nayù ngaw Patul Erodo.

Pangikeká nayù ira Kudio kâ Pablo

24 ¹Á paggián ni Pablo ta Sesaria ta límá nga ággaw, á limibbè di Ananiâ nga kotunán na pári áнна yù ira káruán nga giriámán, áнна yù abugádu nga mangngágan ta Tertulo. Á minay ira sù Gubinador, ta ikeká ra si Pablo. ²Á inipeyarubáng da laguk kâ gubinador si Pablo, á si Tertulo nga abugádu yù magubobuk.

Á namegapu si Tertulo nga mangiránuk sù ipangikeká ra kâ Pablo. Á kinagi ni Tertulo, “Maráyaw nga Apu Gubinador Pelik, magimammà kami nga maggián sawe purubinsia megapu sù napiá nga pammagurem nikami. Á aru yù ira tunung nga inulim ta napiá megapu nikami, tapè mammapiá yù ágga-ággiám mi. ³Á sikami ngámin, tákkilalám mi ta napiá yù ángngabbák mu nikami ta ngámin nga lugár, á nepallà yù pabbalabálà mi nikaw ta kággággaw.

⁴“Á arám mi ikáyâ ta mataláttán ka, á ikomâ lâ nikaw ta pasensián kami bì, tapè ginnám mu yù pangikeká mi sawe tolay. ⁵Ta ammu mi ta aggina yù mamappatapátu sù ira Kudio ta ngámin nga lugár, tapè maddaráma ira. Á aggina yù maddok sù ira tatolay nga tumuttul sù inituddu nayù tolay nga taga Nasaret. ⁶Á dapingan na nakuan yù mangilin nga kapilliá, ta akkuán na nakuan yù ari mepángngà. Ngam ginápù mi, á gapu ta nalliwâ sù kustombare mi, panunnutám mi nakuan ta kunnay sù ituddu nayù tunung mi. ⁷Ngam minay si Kapitán Lisias, á ginubâ na nikami. ⁸Á sinaddánán na kami ta umay kami mangikeká ta arubáng mu. Á nu bestigám mu lápay, mánnámmuám mu lággapay yù ngámin nga liwâ na nga ipangikeká mi kuna,” kun nayù abugádu sù Gubinador. ⁹A yù ira ngámin nga Kudio nga kábulun nayù abugádu, nakiuwan ira ta kuruk ngámin yù kinagi na.

Yù Panabbák ni Pablo ta Arubáng ni Gubinador Pelik

¹⁰Á pinayápayán na laguk nayù Gubinador si Pablo ta magubobuk nga tubbák nira. Á kinagi ni Pablo, “Apu Gubinador, ammù ta sikaw yù mamanunnù sawe purubinsia mi nga Kudio ta nabayágin nga dagun, á yáyù nga magayáyákà nga tubbák sù pangikeká ra nikán ta arubáng mu. ¹¹Á nu damágam mu nira, ari gemma natturù ta mapulu duá nga ággaw ngaw yù ángè ta Jerusalem, tapè makimorayà kâ Namarò ta mangilin nga kapilliá. ¹²Á arád dangà gemma naratang nga makiriri sù ira tatolay, á arák ku ira gapay pappatapatuan ta ili onu sù mangilin nga kapilliá onu sù ira ngámin nga káruán nga ággagammungád da. ¹³Á awán gapay ta mepasingad da, tapè pasikkálam mu nu kuruk yù ipangikeká ra nikán.

¹⁴“Ngam yaw lâ ipalappâ ku nikaw, ta kuruk nga makimorayà kâ Namarò nga pakimorayán nayù ira naggaká nikami. Á kurugak ku yù inituddu ni Apu Kesu, nga kagiad da ta ari kuruk. Á kurugak ku gapay yù ngámin nga tunung ni Moyses áнна yù initúrâ nayù ngaw ira ábbilinán ni Namarò. ¹⁵Á aijan yù iddanamák ku nga kunnay sù iddanamád da gapay nayù ira mangikeká nikán, nga paginnanolayan ni Namarò yù ira ngámin nga námmatay, mássiki yù ira napiá áнна yù ira narákè gapay. ¹⁶Á yáyù nga magimugugà, tapè napiá lâ yù akkuák ku megapu sù ira tatolay, á aringà mappasirán ta arubáng ni Namarò áнна yù ira tatolay.

¹⁷“Á nabayágin nga aringà minay ta Jerusalem. Á yáyù nga minayà, tapè ituluk ku yù ilimù mi sù ira ikáttole mi nga pobare

ánna mangiyátàngà kâ Namarò. ¹⁸Á keggâ sù mangilin nga kapilliá, narángnganád dangà nga napakarenuánin, ta namalurokakin sù kustombare mi. Á awán ta magari nga tatolay nga namulupulù nikán, á awán ta pinappatápàtù.

¹⁹“Ngam ajjan tán yù ira Kudio nga taga Asia, á nu egga nakuan yù liwâ ku nga ikáyâ da nga ipangikeká nikán, aggira nakuan yù minay ta arubáng mu. Ngam awán nira nga minay saw ta mangikeká nikán. ²⁰Á yáyù nga ipobobuk mu sù ira minay, ta ammu ra gapay ta awán ta nálek da nga liwâ ku ta keyarubáng ku sù ira minámmanunnù ta Jerusalem. ²¹Ta yawe lâ ipangikeká ra nikán, yù inikátol ku ta arubáng da ta pamestigá ra nikán. Ta inikátol ku nga kinagi nira, ‘Mangurugá gapay ta paginnanolayan ni Namarò yù ira námmatay.’ ” Yáyù áddè nayù inittabbák ni Pablo kâ Gubinador Pelik.

²²Ngam aru yù nánámamuán ni Gubinador Pelik nga meyanung sù inittuddu ni Apu Kesu Kiristu, á yáyù nga inipappáná na yù ira mangikeká. Á kinagi na nira, “Sangaw nu lubbè si Kapitán Lisias, balinak ku yù pamestigá kâ Pablo.” Á pinapáno na ira. ²³Á kinagi na laguk sù kapitán ta ipaguárdiá na si Pablo, ngam kunnay lâ ta álliuk, nga arán na pukutan. Á kinagi na gapay ta arán na ipugik yù ira kákkopun na nga umay mangituluk sù awágan na.

Yù Keyarubáng ni Pablo kári Pelik kâ Durusila

²⁴Á ari nabayák, á minay si Gubinador Pelik nga nepulù kâ Durusila nga atáwa na. Á Kudio si Durusila. Á inipágál da si Pablo, tapè ginnád da yù kagian na nga meyanung sù ángnguruk na kâ Apu Kesu Kiristu. ²⁵Á nagubobuk si Pablo gapay ta meyanung sù napiá nga ipakuá ni Namarò ta tolay ánna yù máwák na tolay nga gaggarán yù baggi na, nga ari tumulù sù karagâ na nga narákè, á kinagi na gapay yù meyanung sù ággaw nga duttál sangaw nga pamanunnù ni Namarò ta ngámin nga tatolay. Á pakaginná ni Pelik, naganássing ánna naburung, á kinagi na kâ Pablo, “Kustungin. Awayyám nga mánaw laguk. Agálát taka má sangaw nu matángngák ku.” ²⁶Ta ikáyâ ni Pelik gapay nu iddán na nakuan ni Pablo ta kuártu, á yáyù nga sigídá inipágál na si Pablo ta makiubobuk kuna.

²⁷Á ta pappasá na duá ragun, napatalián si Pelik nga gubinador, á si Porsio Pesto yù táli na. Á gapu ta inikáyâ ni Pelik nga pagayáyan yù ira Kudio, yáyù nga inibattáng na si Pablo sù ábbalurán.

Yù Keyarubáng ni Pablo kâ Gubinador Pesto

25 ¹Á jimittál laguk si Pesto ta Sesaria, nga maggubinador ta purubinsia na. Á pappasá na tallu nga ággaw, minay si Pesto ta Jerusalem. ²Á keggâ na ta Jerusalem, minay kuna yù ira kátannangan

nga pári ána yù ira makáwayyá nga Kudio, ta ikeká ra si Pablo. ³Á inikomá ra kê Pesto ta ipeyalí na si Pablo ta Jerusalem. Yáyù lâ kinagi ra kê Pesto, nga sessesemá ra lâ, ta igagánge ra nga tanabán nga papatáyan si Pablo ta dálan. ⁴Ngam simibbák si Pesto, á kinagi na nira, “Ajjan si Pablo nga napukù ta Sesaria, á manolingà sangaw tû. ⁵Mepulù kayu laguk nikán, sikayu nga makáwayyá, ta túrin lâ yù pangikekán naw kuna nu egga yù liwâ na,” kun nayù gubinador nira.

⁶Á naggián nira paga si Gubinador Pesto ta Jerusalem ta matturù nga tangaliguán, á nanoli ta Sesaria. Á sù tádday ággaw, nagitubang ta ámmanunnután, á inipeyánge na si Pablo ta arubáng na. ⁷Á labbè ni Pablo ta ámmanunnután, niletungán nayù ira Kudio nga taga Jerusalem, nga mangikeká kuna ta aru nga narákè, ngam awán ta ipasingad da kê gubinador, tapè ammu na nu kuruk yù kinagi ra kuna.

⁸Á simibbák laguk si Pablo, á kinagi na, “Awán bulubugá ta liwâ ku sù tunung mi nga Kudio onu sù mangilin nga kapillíá onu kê Patul Sisar ta Roma.” ⁹Ngam si Pesto, gustu na mamagayáyâ sù ira Kudio, tapè makikopun ira kuna, á yáyù nga iniyabbû na kê Pablo, “Ikáyâ mu panò nga umay ta Jerusalem, tapè panunnutát taka tán ta meyannung sù ipangikeká ra nikaw?”

¹⁰Á simibbák laguk si Pablo, á kinagi na sù gubinador, “Ajjanà gemma sawe arubáng mu. Á yawe lâ yù ámmanunnután ni Patul Sisar, á sikaw gemma yù sinullà na nga mamanunnù. Awán ta liwâ ku sù ira Kudio, á yáyù gemma ammu ta napiá. ¹¹Á nu egga nakuan yù liwâ ku, nga awayyám nga ipamapáte nikán, itulù ku nakuan yù baggi nikaw. Ngam ari gemma kuruk yù pangikeká ra nikán, á yáyù nga awán ta tolay nga makáwayyá nga mangiyawâ nikán nira. Á ikáyâ ku laguk ta umayâ makipanunnù kê Patul Sisar,” kun ni Pablo kê Gubinador Pesto. ¹²Á kabalin ni Pesto nakiubobuk sù ira kábulun na nga mamanunnù, kinagi na kê Pablo, “Kinagim ta makipanunnù ka kê Patul Sisar, á aggina laguk yù mamanunnù nikaw. Ipeyánge taka sù gián na.”

Yù Keyarubáng ni Pablo kári Patul Agripa kê Bernis

¹³Á pappasá na tangaliguán támma onu matturù ta baddì, limibbè ta Sesaria di Patul Agripa kê Bernis, ta ed da tullúnán si Gubinador Pesto ta kabagu na nga naggubinador. ¹⁴Á gapu ta naggián ira ta nabayák, kinagi ni Pesto sù patul yù meyannung kê Pablo, nga kun na, “Ajjan saw yù tolay nga inibattáng ni Pelik nga inibáluk na. ¹⁵Á ta keggâ ta Jerusalem, kinagi nayù ira kátannangán nga pári nga Kudio ána yù ira giriámán yù meyannung kuna, á gustu ra ta pagikaruak ku ta patay. ¹⁶Ngam kinagi nira, ‘Ari yù kustombare mi nga taga Roma nga mamanunnù ta tolay nu ari bì olu makiarubáng sù ira mangikeká kuna, tapè tabbagan na yù pangikeká ra kuna,’ kuk ku nira.

17“Á sù ánge ra saw, arák ku inipappánná yù pamanunnù ku kuna. Sù tádday ággaw, nagitubangà sù ámmanunnután, á inipágál ku yù tolay ta meyarubáng nikán. 18 Á panáddak nayù ira mangikeká kuna ta arubáng ku, kagiak ku ta ikeká ra támma megapu ta narákè nga kingnguá na. Ngam awán ta kinagi ra nga kuruk nga liwâ na. 19 Yá lâ ipappore ra kuna ta nakkakápereperang ira ta meyanung ta ángnguruk da sù kustombare ra nga Kudio áнна yù meyanung sù ngaw tolay nga natay nga mangngágan ta Kesu, nga kinagi ni Pablo ta naginnanolayin.

20 “Á gapu ta arák ku ammu mamestigá sù meyanung ta kustombare ra, iniyabbù ku kâ Pablo nu gustu na umay ta Jerusalem, tapè yáyù pamanunnuták ku kuna. 21 Ngam molang si Pablo, ta gustu na maggián lâ saw nga maguárdián, tapè si Patul Sisar yù mamanunnù kuna. Á yáyù ipaguárdiá áddè ta arák ku ipeyángay kâ Patul Sisar,” kun ni Gubinador Pesto kâ Patul Agripa. 22 Á kinagi ni Patul Agripa kâ Pesto, “Ikáyá ku gapay nakuan tángngagan yù kagian nayù tolay.” Á kinagi ni Pesto sù patul, “Á ginnám mu sangaw nu ummá,” kun na.

23 Á ta tádday ággaw, nabbisti di Patul Agripa kâ Bernis, á nammártiá ira nga minay ta ámmanunnután nga nappupúlù sù ira kapitán na suddálu áнна yù ira maríku nga makáwayyá ta ili. Á ta paddok ni Gubinador Pesto, iniyánge ra si Pablo ta arubáng da. 24 Á kinagi ni Gubinador Pesto, “Patul Agripa áнна sikayu ngámin nga kábulun na saw, innan naw yù tolay ta napiá. Ngámin yù ira Kudio nga aijan ta Jerusalem áнна yù ira nga maggián sawe ili tam gapay, ikeká ra, áнна ikatakátol da nga kagian ta ipapapátè, ta ari kanu mepángngà nga matolay. 25 Ngam pamestigá kuna, awán ta liwâ na nga nálek ku nga ipamapátè kuna. Á gapu ta umay makipanunnù kâ Patul Sisar, yáyù nga ipeyángè sangaw kâ Patul Sisar.

26 “Ngam arák ku ammu yù iránuk ku nga itúrâ sù yápù nga meyanung sù tolay. Á yáyù gapu na nga iyarubáng ku nikayu, talugáring nikaw, Patul Agripa, tapè bestigám mu gapay, á kagiam mu nikán yù ipamaliwâ da kuna, nga itúrâ ku kâ Patul Sisar ta Roma. 27 Ta ari mepángngà ta urè nu ipeyángè yù nebáluk kâ Patul Sisar, nu arák ku gapay kagian yù liwâ na nga pangikeká ra kuna,” kun ni Gubinador Pesto.

Panabbák ni Pablo sù Pangikeká ra ta Arubáng ni Patul Agripa

26 1 Á pamegapu ni Patul Agripa mabbestigá kâ Pablo, kinagi nayù patul kuna, “Anugutat taka nga tubbák megapu sù baggim ta pangikeká ra nikaw.” Á inítáyák na laguk ni Pablo yù limá na, á kinagi na, 2 “Patul Agripa, magayáyákà ta ággawo, ta sikaw yù manángngák sù itabbák ku tayù pangikeká ra nikán nayù ira ikáttole ta nga Kudio. 3 Nepatalugáring ta sikaw yù makánnámmu ta ngámin nga kustombare

tam nga Kudio áнна yù ngámin nga ariríri tam. Á pasensiám mà bì, á ginnám mu yù kagiak ku nikaw.

4“Yù ira ngámin nga Kudio, ammu ra ta napiá yù nonò ku áнна yù kustombarè ta áddè ngaw sù kabaddì ku, ta naggiánà nira sù paggiák ku ta Tarsu áнна ta Jerusalem. 5Ammu rangà ta nabayágin, á nu gustu ra nakuan massistígu, kagiad da nikaw ta Parisiongà nga maláppà nga manguruk ta ngámin nga tunung tam áнна kustombare tam nga Kudio. 6Á kunangane manáddagà ta arubáng mu nga mabestigán megapu sù iddanamák ku, nga palurotan na sangaw ni Namarò yù inittabbá na sù ira ngaw naggaká nitta, ta paginnanolayan na yù ira námmatay. 7Á nepatalugáring sù ira ikáttole ta nga ginaká nayù ira mapulu duá nga ánà ni Kákay Israel, pakimorayád da si Namarò ta kággággaw áнна káda gabi megapu sù iddanamád da gapay, nga mesipà ira sù napiá nga inittabbá ni Namarò. Á Patul Agripa, yaw nga iddanamát tam nga Kudio yù ipangikeká ra nikán! Á yù ira ikáttole ta nga Kudio yù mangikeká nikán! 8Sikayu nga aijan saw, ngattá, ta aijan yù ira káruán nikayu nga mabbábáng ta pakáwayyá ni Namarò nga mamaginnanolay sù ira námmatay?

9“Á mássiki sikán, sù ngaw, kinagì ta napiá nu jigirigátak ku yù ira manguruk kâ Apu Kesu nga taga Nasaret. 10Á yáyù kingngikingnguá ngaw ta Jerusalem. Á yù ira kátannangán nga pári, jinok dangà ta umayà mappagápù sù ira manguruk kâ Apu Kesu, á aru yù ira pinukù ku sù ábbalurán. Á pamagikáru nayù mamanunnù nira, sikán gapay yù tádday nga nakkagi ta pagikaruan na ira ta patay. 11Á name-arungà nga nanigirigá nira ta ngámin nga kapillíá ra, tapè kagumának ku ira nakuan ta mabbábáwi ira sù ángnguruk da. Á nerallà yù pátu na nonò ku nira, áddè ta arák ku ira gapay jinigirigá ta makkakerumá nga ili nayù ira ari Kudio ta arayyu nga lugár.

12“Á yáyù gapu na nga minayà ta ili na Damasku, ta jinok dangà nayù ira kátannangán nga pári, á iniyawâ da nikán yù pakáwayyá nga umay mappagápù sù ira manguruk. 13Á Apu Patul, pallakák ku ta dалан ta tangngá na ággaw, inikáddagâ lâ yù nawák nga nasingak ku nga naggapu ta lángì nga naddalingárang ánnè sù bilák, á nanawagán kami ngámin sù ira kábuluk ku. 14Á ikáddagâ nga napalakak kami ngámin ta dabbun, á naginnâ yù ngárál nga nagubobuk ta Kebru nga ággubobuk tam nga Kudio. Á kinagi na, ‘Saulo, Saulo, ngattá ta iddâ mà jigirigátan? Ta sikaw gemma galá yù majjigá,’ kun na nikán.

15Á kinagì laguk kuna, ‘Asinni ka, Apu?’ Á kinagi ni Apu, ‘Sikán si Kesu nga jigirigátam mu. 16Ngam gumikkáng ka, ta mappasinganà nikaw kunangane, gapu ta sikaw yù tullatak ku ta masserbi nikán. Sikaw yù mangipakánnámmu sù masingam mu kunangawe nga meyanung nikán áнна yù ipasingak ku paga nikaw. 17Á dobat taka sù ira ikáttolem nga

Kudio ána yù ira ari Kudio, á sikán yù mangiyígù nikaw nu ajjan yù ira mangnguá nikaw. ¹⁸Umay ka laguk nga kunnay ta mamukâ ta matá ra, tapè manawagán yù nonò da, á likuránád da yù narákè nga ággangnguá ra. Á mapalubbáng ira sù panangngal ni Satanas nira, tapè si Namarò galá yù tuttulad da. Á yáyù nga pakomán na ira laguk ni Namarò sù liwiliwâ da, á mesipà ira sù ira mangilin nga tatole ni Namarò, megapu sù ángngikatalà da nikán.’ Yáyù kinagi ni Apu Kesu nikán.

¹⁹“Apu Patul Agripa, yáyù nga kinuruk ku yù inipasingan ni Apu Kesu nikán, nga naggapu ta lángi. ²⁰Á minayà ta olu nga nangilayalayâ ta Damasku, á ta Jerusalem, ána yù ira ngámin nga ili ta purubinsia na Judiya. Á nangilayalayákà sù ira ari Kudio gapay. Á inilayalayâ ku nira ta máwák nga likuránád da yù narákè nga kustombare ra, á tuttulad da si Namarò ána tuppálad da yù napiá nga ipakuá ni Apu nira, tapè mepasingan ta kuruk nga tatole ni Namarò ira. ²¹Yáyù inittuddù nira, á yáyù nga ginápù dangà nayù ira ikáttole ta nga Kudio sù pangilayalayâ ku sù mangilin nga kapillíá, á gustu rangà nakuan papatáyan.

²²“Ngam si Namarò yù mangabbák nikán áddè kunangane, á yáyù nga manáddagà saw nga mangilayalayâ sù ira tatolay nga makáwayyá ána sù ira pobare. Á awán ta tanakuán nga kagiak ku, nu ari lâ yù inipalappà da ngaw di Moyses ána yù ira ngaw ábbilinán ni Namarò. Á yù kinagi ra ngaw nga mapaluro, yáyù napalurokin. ²³Ta máwák nga napapátay si Apu Kesu. Á aggina yù olu nga naginnanolay, tapè ilayalayâ na yù pangiyígù na sù ira ikáttole ta nga Kudio ána sù ira ari Kudio.”

²⁴Á lage na kabalin ni Pablo nanabbák ta arubáng nayù patul, á inikatol ni Pesto nga gubinador, á kinagi na, “Pablo, maguyung ka, ta nepasá yù ginigiámum!” kun na. ²⁵Ngam kinagi ni Pablo, “Aringà maguyung, maráyaw nga Gubinador Pesto. Ngam kagiak ku lâ yù kukurugán. ²⁶Á ammu nayù patul yù meyannung ta ngámin nga kinagi. Yáyù nga aringà mappasirán nga makkagi daretiu kuna, ta kánammuan na ngámin danniaw nga kinagi. Awán támma ta arán na nemámmatán na nakuá, ta ari nelímak,” kun ni Pablo kâ gubinador.

²⁷Á kinagi na laguk ni Pablo sù patul, “Patul Agripa, ari ka panò manguruk sù kinagi nayù ira ngaw ábbilinán ni Namarò? Ngam ammù ta kurugam mu gemma.” ²⁸Á kinagi ni Agripa kâ Pablo, “Kagam mu panò ta malogonà nga apatam mu ta manguruk kâ Kesu?” ²⁹Á kinagi ni Pablo, “Mássiki nu marigà onu malogon, ngam yá lâ ipakimállà ku kâ Namarò, ta ari lâ sikaw nu ari galá sikayu ngámin gapay nga makaginná sù ubobuk ku kunangane yù megittá nikán nakuan sù ángnguruk ku kâ Apu Kesu, ngam ari kayu lâ mepárik nikán sù kebáluk ku,” kun ni Pablo nira.

³⁰Á di patul kári gubinador kári Bernis ána yù ira ngámin nga nagitubang tán, gimikkáng ira. ³¹Á nánaw ira laguk nga minay ta lawán. Á nakkaká-ubobuk ira, á kinagi ra, “Awán ta liwâ na yane tolay

nga ipate na onu kebáluk na.”³² Á kinagi ni Patul Agripa kâ Gubinator Pesto, “Mapalubbáng yù tolay nakuan, nu arán na nakuan kinagi ta umay makipannùn kâ Patul Sisar,” kun na.

Yù Pabbire di Pablo nga Umay ta Roma

27 ¹Á pamapáno ra nikami ta mabbiray kami nga umay kâ Patul Sisar ta Roma sù purubinsia na Italia, á nipatangngal da di Pablo ána yù ira káruán nga nabáluk kâ Kapitán Kulio, nga kapitán na Tangagatù nga Suddálu ni Patul Sisar Agosto. ²Á nappittà kami laguk sù biray nga naggapu ta Adramitu nga umay sù ira ili ta aggik na bebay sù purubinsia na Asia. Á nepulù nikami si Aristarko nga taga Tessalonika, nga ili sù purubinsia na Masidonia. ³Á sù tádday ággaw, jiminung kami ta Sidon. Á inikállà ni Kulio si Pablo, á inanugù na nga umay melágum sù ira kákkopun na ta ili.

⁴Á páno mi ta Sidon, jinápun na kami nayù paddák. Á nabbiray kami laguk ta aranni ta aggik na pugu na Sipro, tapè melibang kami ta pugu. ⁵Á sinalebarám mi yù ira lugár na Silisia ána Pampilia, á jiminung kami ta dappâ na Mira sù purubinsia na Lisia. ⁶Á dung mi ta Mira, nálek nayù kapitán yù biray nga taga Alekandria, nga mappángè ta Italia, á pinappittà na kami.

⁷Á páno mi ta Mira nga mappángè ta Italia, naganna-annánà kami lâ nga nabbiray, á narigirigâ kami nga nakáddè ta ili na Ngido. Á gapu ta jinápun na kami nayù masikan nga paddák, natupak kami, á sinalebarám mi laguk yù tuppák na pugu na Kareta nga mangngágan ta Salmone, á nallibang kami ta pugu na Kareta. ⁸Á nabbiray kami nga nattaalebák aranni ta aggik na dabbun, á narigirigâ kami nga nakáddè ta dappâ nga mangngágan ta Napiá nga Áddúngán, nga aranni ta ili na Laseya.

⁹Á gapu ta paganna-annánà mi, nabayák kamingin nga nabbiray ta Laseya, á jimittálin yù ammián, nga ikákássing nayù ira minábbiray. Á yáyù nga sinabarangán ni Pablo yù ira minábbiray, ¹⁰á kinagi na nira, “Kopuk ku, nu mánaw ittam sangaw, marigirigâ ittam ta bebay. Maggián ittam labbi saw, marakè kengá lâ yù kárgá tam ána yù biray, á marakè malaggabán ittam nga matay gapay.” ¹¹Ngam si Kapitán Kulio, arán na kinuruk yù kinagi ni Pablo. Kinuruk na lâ yù kinagi nayù mamilotu ána yù kinagi nayù makákkua sù biray. ¹²Á aru yù ira kábulum mi nga gustu ra gapay mánaw, ta kagiad da ta nonò da ta jikkù yù naddúngám mi nu ammián. Á yáyù nga gustu ra gapay mánaw nga mappángè ta pugu na Kareta, á parè bì nakuan ta makáddè kami ta áddúngán na Penik, nga nalibangán ta ammiánán. Ta kinagi ra, “Penik nakuan yù pakipaggianát tam ta áddè ta paddagun,” kud da.

Yù Baggiu ta Bebay

¹³Á manganánuán, aijan yù napiá nga paddák nga naggapu ta abagátán, á kagiad da ta makatunù kami ta Penik. Á inakkâ da laguk yù

tagebbatu na biray, á nánaw kami, á nabbiray kami ta aranni ta aggik na pugu na Kareta. ¹⁴Ngam inikáddagá lâ nabbaggiu, nga naggapu ta ammiánán. ¹⁵Á gapu ta ari kami nakatubáng sù paddák, napaturiak kami, á pinaguráyám mi lâ. ¹⁶Á nallibang kami ta ábbák nayù pugu na Kalodi. Á yù baddi nga barangay nga ginuggun na biray, narigá nga inigom mi sù biray, tapè pakappiám mi.

¹⁷Kabalim mi namakáppi sù barangay, binabbak da yù biray ta lubik. Á naburung ira, marakè meráddâ yù biray sù kábbawán ta Sirte. Á yáyù nga nilukù da laguk yù dakal nga layyák, á pinaturiak na paddák yù biray.

¹⁸Á gapu ta nasikan yù baggiu, á nallelebá áнна nepáttapáttu yù biray. Á ta tádday ággaw, inilappák da yù kárgá na biray ta danum. ¹⁹Á ta mekatallu nga ággaw, inilappák da lággapay ta danum yù lubik da áнна yù káruán nga aruátad da ta pattarabáku ra ta biray. ²⁰Á aru yù ággaw nga nappasá nga arám mi bulubugá nasingan yù bilák onu bituan. Á nabbaggiu ta nasikan nga ari bulubugá naginnà, á arám mi iddanamán ta matolay kami.

²¹Á ta nabayágin, ari kami bulubugá kiminán. Á yáyù nga gimikkáng si Pablo, á kinagi na laguk, “Kákkopun, nu kinuruk naw nakuan yù kinagi nga ari ittam bì nakuan mánaw ta Kareta, awán nakuan ta nararál áнна náwáwán. ²²Ngam ari kayu lâ maburung, ta kunangane tabarangát takayu ta pataggatan naw lâ yù nonò naw, ta awán ta matay nittam, ngam kengá lâ yù biray. ²³Yáyù ammù, gapu ta inipakánnámmu ni Namarò níkán. Ta si Namarò yù makákkua níkán áнна pakimorayák ku, á jinok na níkán ta gabingò yù daroban na nga nappasingan níkán. ²⁴Á kinagi na níkán, ‘Pablo, ari ka maganássing, ta máwák nga umay ka meyarubáng kê Patul Sisar ta Roma. Á inikállà naka ni Namarò, ta inanugù na nikaw yù ipakimállà mu kuna nga meyannung sù ira kábulum mu, á yáyù nga awán gapay ta matay nira,’ kun nayù daroban ni Namarò níkán. ²⁵Á yáyù ari kayu lâ mabburung, kákkopuk ku, ta ikatalà ku si Namarò ta palurotan na yù ngámin nga kinagi nayù daroban níkán. ²⁶Ngam máwák nga meráddâ ittam sangaw ta pugu,” kun ni Pablo nira.

²⁷Á nabbaggiu ngin ta duá ligguán, á pinaturiak na kami na paddák sù bebay nga mangngágan ta Adria. Á ta tangngá na gabi, natákál nayù ira mattarabáku ta biray ta aranni kamingin ta dabbun. ²⁸Á sinúkuk da yù danum, á duápulu nga appá yù kálaram na. Á pallakák mi paga ta baddi, sinúkuk da má, á mapulu límá lâ nga appá yù kálaram na.^y ²⁹Á naburung ira marakè meráddâ kami ta dútung. Á yáyù nga inigatták da sù danum yù appá nga tagebbatu ta ulin na biray, á nakimállà ira kê Namarò ta iddagád da yù ággaw.

^y 27:28 Á tallupulu annam nga metro yù duápulu nga appá, áнна duápulu pitu nga metro yù mapulu límá nga appá.

³⁰Á gapu ta ikaburung nayù ira mattarabáku ta biray, ikáyâ da nakuan panawán yù biray, tapè mattálaw ira. Á sinestemád da kami. Áppè ira minay nangigatták ta tagebbatu sù parowá na biray, ngam iyutták da nakuan yù baddi nga barangay ta danum, tapè pattakayád da nga mattálaw. ³¹Ngam natákál ni Pablo yù nonò da, á kinagi na kê Kapitán Kulio ána yù ira suddálu, “Dannian ira nga mattarabáku ta biray, nu mattálaw ira ána panawád da yù biray, awán nittam bulubugá ta meyígù.” ³²Á gittá da laguk nayù ira suddálu yù kaddang nayù baddi nga barangay, á neburuk.

³³Á ta alippánnawák, inikomá ni Pablo nira ta kumán ira bì. Kinagi na nira, “Duá ligguánin nga maburuburung kayu ána awán bulubugá ta kinán naw. ³⁴Á yáyù nga duddúrat takayu ta kumán kayu bì, tapè massikan kayu sangaw, ta awán bulubugá nittam ta manganni,” kun ni Pablo nira.

³⁵Á kabalín ni Pablo nanabarang nira, inâ na laguk yù tangabullung nga pán, á naddasal ta pabbalabálà na kê Namarò ta arubáng da ngámin. Á gidduá na yù pán, á kinán na. ³⁶Á pakasingad da sù pakkákán na, minálláppaw yù nonò da, á kiminán iren gapay. ³⁷Á duá gatù ta pitupulu ta annam sikami ngámin ta biray. ³⁸Á kabalid da kiminán, initabbà da yù kárgá ra nga tirígu ta danum, tapè umáláppaw yù biray.

Katáttáttâ nayù Biray

³⁹Á ta pannawák, nerípâ da yù dabbun ngam arád da natákkilalán. Á nasingad da ta aggik yù napiá nga karagátán. Á ikáyâ da nga iráddâ yù biray sù karagátán, nu awayyá na. ⁴⁰Á gittá da laguk yù kaddang nayù ira tagebbatu, á inibattáng da ira ta danum. Á inubbarád da yù lubik nga gálù nayù ulin, ána inullák da yù layyák sù parowá, tapè mepayák kami nga mappángè ta karagátán. ⁴¹Ngam neráddâ yù parowá na biray ta kábbawán nga nalepuanán ta nálaram nga danum. Á awán ta awayyá ra nga mangiyali sù parowá. Á napalupalungán yù pangulin na biray, á natáttáttâ.

⁴²Á inigagéngè nayù ira suddálu ta papatáyan nakuan yù ngámin ira tatolay nga guárdiád da, marakè makanunnuk ira nga mattálaw. ⁴³Ngam gimmá na ira ni Kapitán Kulio, gapu ta ikáyâ na nga iyígù si Pablo, tapè ari matay. Á sinaddánán na yù ira makanunnuk ta aggira yù mapolu nga makkassú ta danum ána mappángè ta dabbun. ⁴⁴Á pinattagippáto na laguk yù ira káruán ta tábalá ána táttâ na biray. Á yáyù nga nakáddè kami ngámin ta karagátán.

Yù Keráddâ di Pablo ta Pugu na Malta

28 ¹Á gom mi ta kannak, yáyù pakánnámmu mi ta Malta yù ngágan nayù pugu nga nalabbetám mi. ²Á yù ira tatolay nga

naggián tán, nepallà yù allà da nikami, á minay ira nakikopun nikami. Á nappagaddul ira ta paggirinuám mi, gapu ta magurán ána malummin.

³Á si Pablo, en na gapay jinammà yù tangababbak nga káyu nga iruppáng na sù api. Á pangiruppáng na sù káyu, nallowán yù maritá nga iráw megapu sù pátu na api, á kinagâ na yù limá na nga arán na ibbatán.

⁴Á yù ira tatolay nga naggián tán, pakasingad da sù maritá nga iráw nga nabbesin ta limá ni Pablo, kinagi ra sù ira kábulud da, “Kuruk nga minámapátay yù tolay, ta mássiki nakagon nga naggapu ta bebay nga nelillì ta pate na, ngam aringin meyanugù nga matolay, ta matunung yù Dios nga mamagikáru kuna,” kud da. ⁵Ngam iniwássì ni Pablo yù iráw nga nabbesin sù limá na, á napannâ sù api. Á awán bulubugá ta nesimmu kê Pablo. ⁶Á yù ira tatolay, iddi-iddagád da yù pabbagá na limá na sangaw onu ikáddagâ na lâ mapalakak nga matay. Á pagiddak da ta nabayák, á awán bulubugá ta nesimmu kuna. Á nanguli laguk yù nonò nayù ira tatolay, á kinagi ra ta aggina yù tádday nga dios.

⁷Á naddepuák yù gián nga nalabbetám mi sù dabbun ni Publio nga mammaguray ta Malta. Á si Publio, inikállà na kami, á tallu nga ággaw inilágum na kami. ⁸Á narángnganám mi yù yáma ni Publio nga nagiddá nga makkulikuk ána makkursu. Á si Pablo, en na iningan. Á nakimállà si Pablo kê Namarò megapu kuna. Á sinangngalán na yù lakalákay, á pinammapiá na. ⁹Á yù ira káruán nga tatolay, narámak da, á minay ngámin yù ira máttakì kê Pablo, á pinammapiá na ira ngámin gapay. ¹⁰Á aru yù makkakerumá nga iniyawâ da nikami. Á ta paggagannuâ mi nga mánaw, iniyawâ da yù ngámin nga bálun nga awágam mi, nga inipittà da sù biray.

Páno ri Pablo ta Malta nga Umay ta Roma

¹¹Á tallu bulánin yù paggián mi ta Malta, ta awán ta awayyá mi nga mabbiray gapu ta ammián. Á ajjan gapay yù biray nga mangngágan ta Jiping, nga naggapu ta Alekandria nga magiddak ta napiá nga ággaw. Á yáyù natakayám mi ta páno mi ta Malta. ¹²Labbè mi ta ili na Sirakusa, naggián kami ta tallu ággaw. ¹³Á páno mi ta Sirakusa, á nabbiray kami nga nakáddè ta ili na Regium. Á tádday ággaw, nepabulun nikami yù paddák nga naggapu ta abagátán. Á ta mekaruá nga ággaw, limibbè kami ta ili na Putioli. Á gimitták kami laguk sù biray. ¹⁴Á narángnganám mi ta Putioli yù ira mawwawági ta ángnguruk mi kê Apu Kesu, á inapà da kami ta makipaggián kami lábbi nira, á naggián kami ta pitu nga ággaw. Á ta páno mi ta Putioli, nappatalay kami nga minay ta ili na Roma.

¹⁵Á yù ira mawwawági ta ángnguruk mi kê Apu Kesu nga naggián ta Roma, pakarámak da ta labbè mi, ed da kami jinápun ta arayyu, ta Dápun na Appio. Á yù ira káruán, jinápud da kami ta Tallu nga Kantína. Pakasingan ni Pablo nira, nabalabálà kê Namarò, á nagayáyâ.

Keggá ni Pablo ta Roma

¹⁶Labbè mi ta Roma, á ari nabáluk si Pablo, ta anugutad da ta maggián lâ sù sippitán na nga balay nga aranni ta ábbalurán, ngam guárdián nayù tádday nga suddálu.

¹⁷Á ta pappasá na mekatallu nga ággaw, inipágál ni Pablo yù ira Kudio nga makáwayyá sù ili na Roma. Paggagammung da sù gián na, kinagi na nira, “Wáwwagi, mássiki awánà ta liwâ sù kustombare nayù ira naggaká nittam onu sù ira ikáttole tam nga Kudio ta Jerusalem, ngam ginápù dangà nga iniyawâ da sù limá nayù ira taga Roma. ¹⁸Á binestigá rangà, á gustu rangà nakuan palubbárgan, ta awánà gemma ta liwâ nga ipamapáte ra nikán. ¹⁹Ngam yù ira ikáttole tam nga Kudio, manaki ira. Á yáyù nga nakagumánà nga umay makipanunnù kâ Patul Sisar. Ngam sikán, awánà ta ipamaliwâ nga pangikekâ nakuan sù ira ikáttole.

²⁰“Á yáyù laguk nga inammung takayu saw, tapè makiubobugà nikayu. Ta gustù ipakánnámmu nikayu yù kuruk nga ikebáluk ku, nga megapu sù ángnguruk ku sù iddanamát tam nga ginaká ni Israel,” kun ni Pablo nira. ²¹Á kinagi ra kâ Pablo, “Awán ta limibbè saw nga túrà nga meyannung nikaw nga naggapu ta purubinsia na Judiya. Á mássiki yù ira tatolay nga naggapu túrin, awán bulubugá ta iniránuk da nga narákè nga meyannung nikaw. ²²Ngam gustu mi ginnán yù kagiam mu nga naggapu ta nonò mu, ta ammu mi ta aru yù ira makikontará sù ira manguruk kâ Kesu,” kun nayù ira Kudio kâ Pablo.

²³Á sinullà da laguk yù ággaw nga pakatángngák da kâ Pablo. Á dattál nayù ággaw, minay ira ta bale ni Pablo, á napakáru ira. Á si Pablo, nagammiá nga nagubobuk nira áddè ta nagabiyán paga. Á kinagi na nira yù meyannung sù pammagure ni Namarò ta dabbuno. Á pinarubán na ira kagumánan, tapè manguruk ira gapay kâ Apu Kesu, megapu sù pangibukalán na sù tunung ni Moyses ána yù inítúrâ nayù ngaw ira ábbilinán ni Namarò. ²⁴Á yù ira káruán, nanguruk ira. Ngam yù ira káruán, ari ira nanguruk.

²⁵Á gapu ta ari ira metádday ta nonò da nga meyannung sù kinagi ni Pablo, nariríri ira. Á lage ra nánaw, kinagi na laguk ni Pablo nira, “Napiá yù kinagi nayù Mangilin nga Ikararuá ni Namarò ta paddok na kâ Isaya, nga yù ngaw ábbilinán na, ta umay makkagi sù bilin na sù ira ngaw naggaká nittam. Kinagi na kâ Isaya,

²⁶‘E ka sù ira tatolay nga Kudio, á kagiam mu nira,

“Mássiki nu ginniginnán naw, ngam arán naw bulubugá kánnámmuán.

Mássiki nu inni-innan naw, ngam arán naw bulubugá matákkilalán.”

²⁷Yáyù kagiam mu nira, gapu ta nataggâ yù nonò da.

Sinulatád da yù talingá ra. Á nakkimmà yù matá ra,
marakè matákkilalád dangà, á kánnámmuád da yù kagiak ku
ánna alawatad da ta nonò da.

Ta nu mabbabáwi ira nakuan ta liwiliwâ da ánnu umay ira
makipakomá nikán,
á iriák ku laguk yù liwiliwâ da ánnu pakomák ku ira.’

Yáyù kinagi ni Namarò kâ Isaya.^z

²⁸“Mánnámmuán naw laguk yaw. Binilin na laguk ni Namarò yù
ira ari Kudío ta meyannung sù pangiyígù na ta tolay, tapè mesipà ira
sù pammagure na. Á aggira, magginná ira.” ²⁹Kabalin ni Pablo nga
nagubobuk, nánaw yù ira Kudío. Á ta páno ra, nakkakátabbatabbák ira.

³⁰Á naggián si Pablo ta Roma ta duá ragun ta bale na nga labbetán na.
Á pinaddulò na ngámin yù ira minay kuna. ³¹Á inilayalayâ na nira yù
meyannung sù pammagure ni Namarò ta dabbuno ánnu inituddu na nira
yù meyannung kâ Apu Kesu Kiristu. Á ari mappasirán nga mangituddu, á
awán ta nakikontará kuna. Áddè na yû.

^z 28:27 Isaya 6:9-10